

UNIVERZITET U NOVOM SADU

LETNJA ŠKOLA

Odsek za srpski jezik i lingvistiku

Centar za srpski jezik kao strani

Milivoj Alanović, Isidora Bjelaković, Nataša Bugarski,
Jasmina Dražić, Marina Kurešević, Jelena Vojnović

НАУЧИМО СРПСКИ LET'S LEARN SERBIAN

2

DNEVNIK - NOVINE I ČASOPISI
Novi Sad, 2007

ISBN 978-86-84097-84-4

UNIVERZITET U NOVOM SADU

LETNJA ŠKOLA

Odsek za srpski jezik i lingvistiku

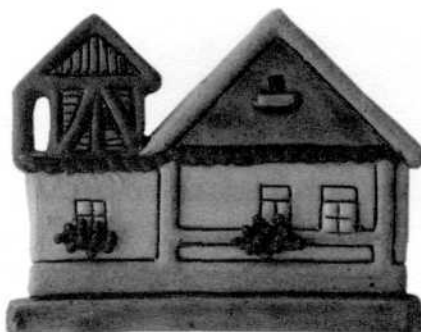
Centar za srpski jezik kao strani

Milivoj Alanović, Isidora Bjelaković, Nataša Bugarski, Jasmina Dražić, Marina
Kurešević, Jelena Vojnović

НАУЧИМО
СРПСКИ

LET'S LEARN SERBIAN

2

DNEVNIK – NOVINE I ČASOPISI
Novi Sad 2007

Univerzitet u Novom Sadu
Međunarodna letnja škola srpskog jezika, kulture i istorije
Filozofski fakultet
Odsek za srpski jezik i lingvistiku
Centar za srpski jezik kao strani

Urednik:

Radmila Gikić Petrović

Redaktor knjige:

Prof. dr Ljiljana Subotić, koordinator programa Škole

Članovi redakcije:

Dr Vera Vasić

Mr Mirjana Jocić

Likovno-grafička oprema:

Vladimir Nikolić

Crteži:

Isidora Bjelaković

Korice:

„Vojvođanska kuća”

Keramika Ras, Sremski Karlovci

SADRŽAJ

Teme		Gramatika
1. LEKCIJA: MOJA PORODICA (7–17) Čitanje i razumevanje: Vokabular: Govorne vežbe: Slušanje i razumevanje: Malo zabave:	<i>Moja porodica</i> Rodbinski odnosi <i>Porodica nekad i sad</i> <i>Koliko vremena provodite sa svojom decom?</i> <i>Šta želim svojim najbližima?</i> <i>Deda i repa (narodna priča)</i>	Padeži za iskazivanje posesivnosti (posesivni dativ i genitiv) Imenice (množina imenica <i>dete</i> i <i>brat</i> , brojne imenice) Brojevi (zbirni)
2. LEKCIJA: ZANIMANJA ILI PROFESIJE (18–26) Čitanje i razumevanje: Vokabular: Govorne vežbe: Slušanje i razumevanje: Pisanje:	<i>Češki taksisti varaju i gradonačelnika</i> Profesije ili zanimanja <i>Upis na fakultet</i> <i>Pogodite ko sam</i> <i>Pismo prijatelju (privatno pismo)</i>	Imenice (množina imenica, nepravilna množina; Zbirne imenice, kongruencija sa kvantifikatorima) Zamenice (<i>ko/šta, niko/ništa, neko/nešto, svako/svašta</i>)
3. ЛЕКЦИЈА: НИКО КАО ЈА (27–40) Читање и разумевање: Вокабулар: Говорне вежбе: Слушање и разумевање: Мало забаве Писање:	<i>О тесџиовима</i> Делови тела, особине људи, лице, одећа и обућа <i>У фризерском салону</i> <i>Тесџи: Која Вам боја недосџаје?</i> <i>Песма: Шешир мој</i> За оштро око <i>Писмо љријаџељу (љриваџно љисмо)</i>	Именице (промена именица <i>око, ухо, љрсџи, нокатџи, љосџи, рука, ноџа, нокатџи; pluralia tantum</i>) Заменице (релативне <i>који, -а, -е</i> , присвојне <i>свој, -а, -е</i>) Придеви (понављање) Падџи за исказивање квалификативности (квалификативни генитив, инструментал и локатив)
4. LEKCIJA: MOJE OBAVEZE (41–57) Čitanje i razumevanje: Vokabular: Govorne vežbe:	<i>Slobodno vreme</i> <i>Konačna odluka</i> Merne jedinice <i>Kako da telefoniramo?</i> <i>(formalno : neformalno)</i>	Rečenica (relativna, objekatska (indirektni govor), vremenska) Padeži za iskazivanje mesta (mesni akuzativ, lokativ i genitiv) Glagoli (recipročni glagoli)

Slušanje i razumevanje: Pisanje: Malo zabave:	<i>Ko kako živi?</i> <i>Dodela »nemačkog Oskara«</i> <i>Prijava na oglas (formalno pismo)</i> <i>Test: Znete li da uživate u dokolici?</i>	Padeži za iskazivanje vremena (temporalni genitiv, akuzativ, lokativ, instrumental) Prilozi i priloški izrazi za vreme
5. ЛЕКЦИЈА: КУДА...? ГДЕ...? (58–73) Читање и разумевање: Вокабулар: Слушање и разумевање: Писање:	<i>Мртво море... вода без живоћа</i> <i>О Београду</i> <i>Пирамида до неба</i> <i>Географски појмови</i> <i>Где они живе?</i> <i>Дескрипција</i>	Реченица (узрочна) Реченични прилози <i>зашто, стога</i> Компарација придева и прилога Падежи за исказивање места (понављање) Творба речи (суфиксална) Рефлексивни пасив
6. ЛЕКЦИЈА: GASTRONOMIJA (74–86) Čitanje i razumevanje: Vokabular: Slušanje i razumevanje: Pisanje:	<i>U jednom novosadskom restoranu</i> <i>Voćni kolač</i> <i>Medicina ili nadrilekari</i> <i>Nesanica duga 20 godina</i> <i>Voće i povrće, vrste mesa, mlečni proizvodi;</i> <i>Zdravlje i bolesti</i> <i>Od čega boluju?</i> <i>Na pijaci</i> <i>Pesma: Bolujem ja</i> <i>Pismo redakciji</i>	Glagolski načini (potencijal, imperativ)
7. ЛЕКЦИЈА: У ЗДРАВОМ ТЕЛУ ЗДРАВ ДУХ (УХ!) (87–101) Читање и разумевање:	<i>У продавници спортске опреме</i> <i>Криви и организатори и навијачи</i> <i>Навијачи отишли ложиће фудбалерима</i> <i>Рекреација и савремени свет</i>	Партиципски пасив Глаголи (имперфективни и перфективни глаголски вид) Именице (глаголске именице)

Говорне вежбе: Слушање и разумевање: Писање:	Дебата <i>Ваштени навијачи или хулигани?</i> Жалба (формално писмо)	
8. LEKCIJA: AKO... ONDA (102–110) Čitanje i razumevanje: Vokabular: Govorne vežbe: Slušanje i razumevanje: Pisanje:	<i>U potrazi za poslom</i> Posao Intervju povodom zaposlenja <i>Telefonski poziv na oglas</i> <i>Izveštaj i žalba (formalno pismo)</i>	Rečenice (uslovne rečenice) Imenice (deklinacija nekih imenica stranog porekla) Padeži (dativ – logički subjekat)
9. LEKCIJA: ПУТОВАЊА (111–122) Читање и разумевање: Слушање и разумевање: Вокабулар: Говорне вежбе: Писање:	<i>Поздрав са Койаоника</i> Добро дрво <i>Шта треба знати кад пушуете преко агенције?</i> У лудом проводу Путовања У авантури (образлагање ставова) Пријава на посао	Глаголи (форме на –ћи и –вши)
10. LEKCIJA: PRAZNICI, OBIČAJI, VEROVANJA (123–132) Čitanje i razumevanje: Vokabular: Govorne vežbe: Slušanje i razumevanje: Pisanje:	Kosa Verovanja, praznici <i>Da li ste sujeverni?</i> <i>Ko je kriv?</i> Uskršnji običaji <i>Zašto se boje jaja za Uskrs?</i> Neformalno pismo	Potencijal Red reči Iskazivanje uzroka (uzročni genitiv i uzročna rečenica)
SPISAK SKRAĆENICA I SIMBOLA (133) GRAMATIKA (134–143)		

1. LEKCIJA

MOJA PORODICA

ČITANJE I RAZUMEVANJE

1. Objasnite šta znače sledeće reči: *porodica, rod, rođak, rodbina, rođeni*.
2. U tekst koji je dole naveden upišite sledeće reči u odgovarajućem obliku: *majka, deda, studirati, brat, baba, roditelji, devojka, godina, otac, sestra, muž*.

Moja porodica

Zovem se Marko Savić, imam 20 _____ i studiram turizam. Moji _____, Petar i Mirjana, želeli su da i ja, kao i moj otac, _____ medicinu, ali meni se više sviđa da putujem, upoznajem nova mesta i ljude. Sviram bubnjeve u jednom lokalnom bendu. Imam _____ Snežanu, sa kojom ću ovog leta putovati na more. Moj _____ je kardiolog i radi u bolnici, a _____ mi je sudija. Radi u sudu. Imam stariju _____ Ivanu i mlađeg _____ Milana.

Ivana ima 23 godine. Ona radi kao kozmetičarka u jednom salonu u centru grada. Obožava cveće i, kao i ja, voli da putuje. Skuplja kamenje interesantnih boja i oblika i trenutno ima toliku kolekciju da se mi svi bojimo da će nam se kuća jednog dana pretvoriti u pećinu. Njen _____ Goran je trener. On radi u školi fudbala za decu.

Moj mlađi brat Milan ima 13 godina i ide u sedmi razred. On se bavi sportom i trenira košarku.

Sa nama u kući žive još i tatini roditelji, moja _____ Gordana i _____ Pavle. Oni su penzioneri.

3. Popunite prazna polja u tabeli pitanjima ili odgovorima.

Šta studira Marko?	
	Marko ima dvadeset godina.
	Svira bubnjeve i voli da putuje.
	Markova devojka se zove Snežana.
Šta je Markov otac po zanimanju?	
	Njegova majka je sudija.
Kako se zovu Markovi brat i sestra?	
Ko je Goran?	
	Goran radi kao fudbalski trener.
Šta radi Ivana?	
	Njegov mlađi brat Milan trenira košarku.
	Gordana i Pavle su tatini roditelji.

VOKABULAR: rodbinski odnosi

Porodica Savić

Moj BRAT i ja smo SINOVI našim roditeljima, a naša SESTRA im je ČERKA. Moj otac je MUŽ/SUPRUG mojoj majci, a ona je ŽENA/SUPRUGA mom ocu. Muž moje sestre je nama ZET, a ona je SNAJA njegovim roditeljima. Brat mog oca i njegova žena su meni STRIC I STRINA, a brat moje majke i njegova žena su meni UJAK i UJNA. Sestra moje majke ili mog oca i njen muž meni su TETKA i TEČA. Roditelji mojih roditelja su meni BABA i DEDA, a ja sam njima UNUK. Moj brat i moja sestra su njima UNUCI. Roditelji moje babe i mog dede meni su PRABABA I PRADEDA.

Pravopis srpskog jezika (1994) dopušta i ove oblike:
ćerka / kćerka / kćer / kći; snaja / snaha

- 4.** Napišite imena svojih roditelja i rođaka koje imate. Recite nešto o svakom od njih. Možete da upotrebite ponudene reči i konstrukcije i dovršite rečenice.

otac _____	majka _____	baba _____	deda _____
brat _____	sestra _____	tetka _____	teča _____
ujak _____	ujna _____	stric _____	strina _____
zet _____	snaha _____		

Moj/ moja	otac	uvek	traži da...
	majka		
	brat	nikad	ima /nema vremena za...
	sestra		
	ujak	ponekad	priča o ...
	ujna		
	stric	često	ima običaj da...
	strina		
	baba	retko	...
	deda		
	kolega	s vremena na vreme	
	profesor		
	komšija		

- 5.** Povežite i naučite nove izraze.

On je pijan kao...
To mu je topli...
Mi smo rod...
Kakav otac...
Od zla oca...
Čuo sam to rođenim...
Bio je kao od majke...
Nije mi rod...

... rođeni.
... ušima.
... ni pomoz' bog.
... rođen.
... brat.
... majka.
... takav sin.
... a od gore majke.

6. a. Pročitajte sledeći tekst i na osnovu njega popunite donju shemu imenima rođaka.

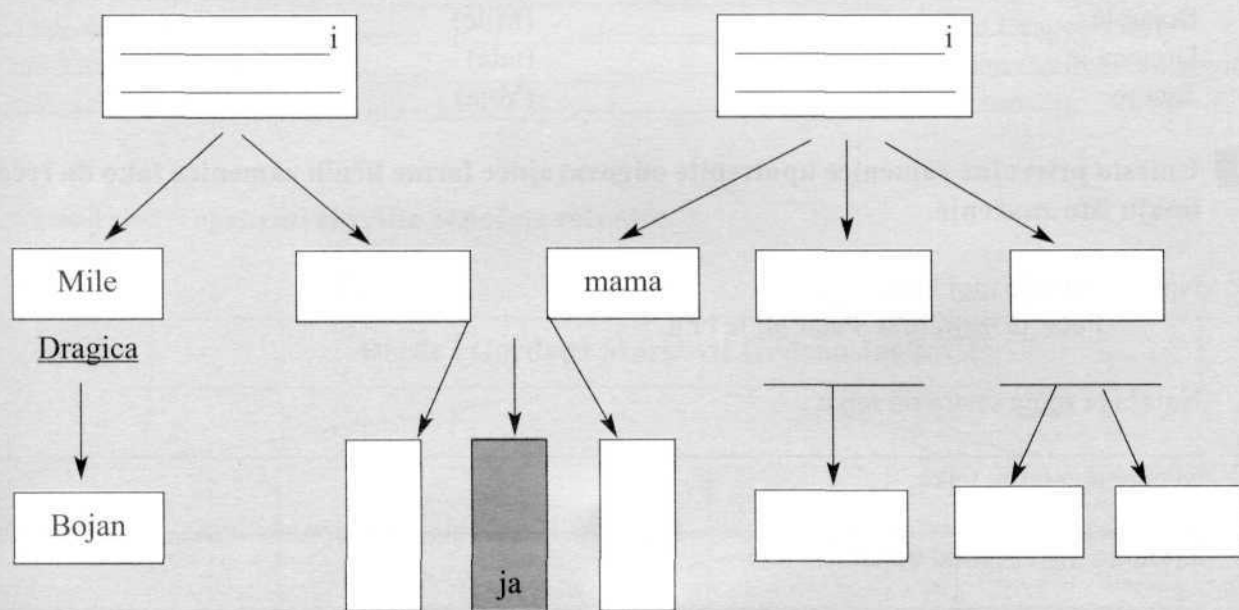
Moj se tata zove Nemanja. On ima jednog brata i to je moj stric Mile. On živi u Karlovcima sa mojom strinom Dragicom. Njihov sin Bojan je meni BRAT OD STRICA. Deda i baba sa tatine strane zovu se Goran i Slavica. Moja mama je njima snaha.

Moja mama ima brata Voju. To je moj ujak. On i ujna Bosa žive blizu nas i imaju ćerku Sandru koja je meni SESTRA OD UJAKA. Moja rođena sestra Ivana i sestra od ujaka Sandra su istih godina. Mama ima i jednu sestru. To je moja tetka Nada. Njen se muž zove Novak i on je meni teča. Oni imaju blizance Jovana i Nikolu. Jovan i Nikola su moja BRAĆA OD TETKE. Oni imaju tek tri godine. Deda i baba sa mamine strane zovu se Jovan i Gorica. Moj tata je njima zet.

Pored Ivane imam i rođenog brata Gorana. On je dobio ime po dedi.

rođeni brat / rođena sestra

brat/sestra od ujaka/strica/tetke

b. Podelite se u parove. Od studenta sa kojim ste u paru treba da saznate što više podataka o njegovoj/njenoj porodici. Ispričajte šta ste saznali

GRAMATIKA: padeži za iskazivanje posesivnosti

POSESIVNI DATIV (o + D)

Posesivnost se u srpskom jeziku može iskazati ne samo posesivnim pridevima i posesivnim zamenicama, već i **posesivnim dativom** reči koja označava posesora.

Sandra je Jeleni sestra od ujaka. = Sandra je Jelenina sestra od ujaka.

Bojan je meni brat. = Bojan mi je brat. = Bojan je moj brat.

7. Gledajte prethodni tekst i dopunite rečenice kao u primeru.

Npr. Dragica je _____ (Mile) _____
Dragica je Miletu / Miletova (Mile) žena.

Jovan je _____	(ja) _____
Mile je _____	(Bojan) _____
Voja je _____	(mama) _____
Novak je _____	(Nada) _____
Jovan je _____	(Nikola) _____
Mile je _____	(tata) _____
Nikola je _____	(Milan) _____
Bojan je _____	(Mile) _____
Dragica je _____	(tata) _____
Tata je _____	(Voja) _____

8. Umesto prisvojne zamenice upotrebite odgovarajuće forme ličnih zamenica tako da rečenice imaju isto značenje.

Npr. Petar je moj brat.
Petar je meni brat. Petar mi je brat.

Nataša je moja sestra od tetke.

Svetlana je tvoja tetka.

Zoran je njen brat od ujaka.

Pavle je njihov zet.

Zorica je njegova devojka.

Gordana je naša profesorica.

Stefan je vaš dobar prijatelj.

POSESIVNI GENITIV (Det + G)

Posesivnost u srpskom jeziku, pored konstrukcije sa posesivnim pridevom, može da se iskaže i konstrukcijom sa **posesivnim genitivom**. Ukoliko su moguće obe konstrukcije, prednost se daje onoj sa prisvojnim pridevom (**ženin glas**: glas žene).

Međutim, posesivni genitiv je obavezan u konstrukcijama sa obaveznim determinatorom i tada ga je nemoguće zameniti konstrukcijom sa prisvojnim pridevom.

prijatelj **mog** brata

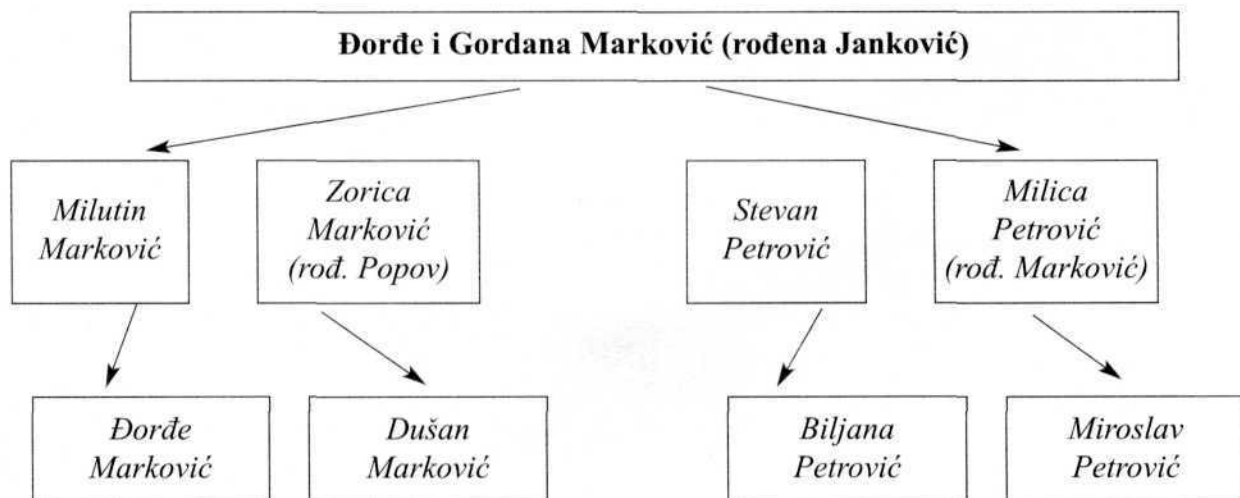
~~moj bratov prijatelj~~

brat **moje** majke / kuća **mojih** prijatelja
telefon **Majinog** brata / poznanik **gospodina** Petrovića
student **Gordane** Popović / knjiga **profesora** Slobodana Simića

9. Popunite praznine odgovarajućom padežnom formom.

Ona je prijateljica _____ (moja mama).
Stanislav Popović je poznanik _____ (moj brat).
Ovo je sin _____ (onaj visok čovek).
Ovo je kuća _____ (naši kućni prijatelji).
Lazar Ristovski je bio učenik _____ (Anka Nikolajević).
Ovo je fotoaparat _____ (Milošev drug).
Da li si gledala novi film _____ (Srđan Dragojević)?
Da li voliš da čitaš romane _____ (Svetlana Velmar-Janković)?
Ovo je nov automobil _____ (moji rođaci).

10. Prema sledećoj shemi završite započete rečenice.

Npr. Đorđe Marković je deda _____.
Đorđe Marković je deda *Đorđa i Dušana Markovića i Biljane i Miroslava Petrovića*.

Stevan Petrović je muž _____.
Milica Petrović je kći _____.
Gordana Marković je supruga _____.
Đorđe i Gordana Marković su roditelji _____.
Zorica Marković je snaha _____.
Dušan i Đorđe Marković su sinovi _____.
Đorđe Marković je rođeni brat _____.
Biljana Petrović je unuka _____.
Stevan Petrović je zet _____.

11. Umesto navedene dve rečenice napravite jednu koristeći konstrukciju sa posesivnim genitivom.

Npr. Moj mlađi brat ima novu devojku. Ona je veoma lepa.
Nova devojka *mojeg/mog mlađeg brata* je veoma lepa.

Moja starija sestra ima novi mobilni telefon. On je veoma skup.

Moj dobar prijatelj ima sestru. Ona se udaje.

Moj mlađi sin ima novog druga. On je veoma bezobrazan.

Italijanski restoran u Pašićevoj ulici ima novog vlasnika. On je moj dobar prijatelj.

Naš ujak ima novu kuću. Ona se nalazi u centru grada.

Moja sestra od tetke ima nova kola. Ona su pokvarena.

Moji roditelji imaju vikendicu. Ona se nalazi se u okolini Novog Sada.

Moji prijatelji imaju sina. On se zove Miodrag.

!!! POSESIVNI DATIV : POSESIVNI GENITIV

On je brat **mojoj mami**. = On je brat **moje mame**.
(posesivni dativ) (posesivni genitiv)

ČIJI JE ON BRAT?

ALI!: Brat **mojoj mami** piše. ≠ Brat **moje mame** piše.
(dativ namene) (posesivni genitiv)

KOME BRAT PIŠE?

ČIJI BRAT PIŠE?

12. Zaokružite slovo ispred svake rečenice u kojoj genitiv ili dativ ima posesivno značenje.

- a) Ona je sestra mojoj mami. d) Sestra mog oca čita.
b) Sestra mom ocu čita. e) Milica Petrović Petru Petroviću piše pismo.
c) On je brat mog oca. f) Milica Petrović je sestra Petru Petroviću.

Možemo reći:

On je brat mojoj mami.
On je bio profesor mojoj mami.
On je prijatelj mojim roditeljima.

Ne možemo reći:

To je telefon mojoj mami.
To je kuća mojoj mami.
To je mačka mojoj sestri.

13. Zaokružite slovo ispred svake rečenice u kojoj dativ nema posesivno značenje.

- a) Da li si čitala romane Milošu Crnjanskom? d) Ovo je kuća mojim roditeljima.
b) Ovo je knjiga mom bratu. e) On je drug mojim roditeljima.
c) On je šef mojoj mami.

14. Sintagme u dativu iz prethodnog zadatka upotrebite u genitivu i utvrdite da li su te rečenice ispravne.

GOVORNE VEŽBE

Porodica nekad i sad

15. Pogledajte fotografije i uporedite ih.

16. Podelite se u dve grupe.

- a) Svaka grupa treba najpre da napravi listu razlika između porodica nekad i sad.

Porodica nekad

Npr. Nekad su porodice imale više dece.

...

Porodica sad

Sad porodice imaju manje dece.

...

- b) Jedna grupa studenata brani mišljenje da je život u porodicama nekad bio bolji nego sada, a druga misli da savremene porodice imaju više prednosti. Napravite debatu.

- 17.** Zamislite sledeću situaciju. Dolazite sa posla. Treba da se javite šefu, jer ste zaboravili nešto da mu kažete. Podižete slušalicu i čujete da Vaša ćerka razgovara sa nekim o tome kako već daniima ne ide u školu. Posavetovali ste se sa suprugom i starijim sinom i pokušavate da rešite problem razgovorom. To, međutim, i nije tako lako...

Podelite uloge međusobno i sastavite odgovarajući dijalog.

SLUŠANJE I RAZUMEVANJE

Koliko vremena provodite sa svojom decom?

- 18.** Šta mislite, koliko vremena roditelj treba da provede sa svojim detetom?
- 19.** Pokušajte da predvidite šta će osobe sa fotografija reći o tome koliko vremena provode sa svojom decom.

			
Jadranka (38, ćerka 15)	Danijela (42, ćerka 13)	Bojana (34, sin 9, ćerka 8)	Tamara (39, sin 17)

- 20.** 🎧 Saslušajte anketu i upišite ime osobe uz tvrdnje koje bi najviše odgovarale njihovim izjavama. Data je jedna tvrdnja više.

Zajedno su skoro svake subote i nedelje.
Bitno im je da letnji raspust provedu zajedno.
Svake nedelje idu na izlet.
Svuda idu zajedno.
Svi se rekreativno bave sportom.
Dete se stidi majke.

- 21.** Odgovorite na sledeća pitanja.

- Da li je važno poverenje u odnosu između roditelja i dece?
- Da li roditelji uvek moraju da znaju gde su njihova deca?
- Da li ste Vi uvek govorili mami i tati kuda idete?
- Šta biste savetovali ženi na poslednjoj fotografiji?

22. Pročitajte tekst, zatim saslušajte šta ta osoba želi svojim najbližima i popunite praznine. Tekst ćete čuti dva puta.

Šta želim svojim najbližima?

Ja moje želje čuvam u mojoj _____. A želja je kada nešto jako želiš. Ja imam puno želja, a najvažnije su mi: za dedu – da _____ oživi; za baku – da ne pije puno _____, da ozdravi; za Mašu – puno barbika i da ne bude bolesna; za mamu – da je više nikad niko ne muči; za tatu – da dobro živi i da mu ne bude muka od _____.

23. Šta Vi želite Vašem bratu, sestri, mami, tati, komšiji, prijatelju, šefu...? Napišite kratak sastav (50-100 reči).

GRAMATIKA

MNOŽINA IMENICA BRAT I DETE

Imenice **brat** i **dete** imaju nepravilnu (supletivnu) množinu. Njihova množina glasi: **braća** i **deca**. One značenje množine iskazuju oblikom ženskog roda u jednini.

	Sg.	Pl.		Sg.	Pl.
	taj brat	ta braća		to dete	ta deca
	(m, sg.)	(f, sg.)		(n, sg.)	(f, sg.)
	Sg.	Pl.		Sg.	Pl.
N	brat	braća	N	dete	deca
G	brata	braće	G	deteta	dece
D	bratu	braći	D	detetu	deci
A	brata	braću	A	dete	decu
V	brate	braćo	V	dete	deco
I	bratom	braćom	I	detetom	decom
L	bratu	braći	L	detetu	deci

24. Popunite praznine odgovarajućom formom imenice **brat** ili **dete**.

Imam dva _____ (brat).
 To su moja _____ (dete).
 Za _____ (brat, sg.) bih sve uradio.
 Mislim o njegovom _____ (dete).
 Idem sa _____ (brat, pl.) na more.
 Treba da razgovaraš sa _____ (dete, pl.).
 Razgovaramo o _____ (brat, pl.) Petrović.
 To je ona žena s _____ (dete) u rukama.
 Ovo su moja _____ (brat, pl.).
 _____ (dete, pl.) je često sve smešno.
 Idite, _____ (dete, pl.), tamo pa se igrajte!

25. Popunite praznine odgovarajućom formom reči datih u zagradama.

Ovo su _____ (moj brat).
 _____ (moje dete) ne vole da čitaju.
 Igrajte se malo i sa _____ (drugo dete, pl.).
 Ona stalno priča o _____ (njegov brat, pl.).
 Video sam _____ (tvoj brat, sg.) u Nišu.
 _____ (ovo dete, sg.) se sviđa tvoja marama.
 Ostavite Vi _____ (moje dete, pl.) na miru!

ZBIRNI BROJEVI

Koliko ih ima?

26. Na prazna mesta upišite odgovarajuće zbirne brojeve.

osam _____
 dvanaest _____
 tri _____
 deset _____
 dvadeset pet _____
 trista pedeset sedam _____
 dvesta dvadeset dva _____
 sedamdeset četiri _____

dva → **dvoje**
 tri → **troje**
 četiri → **četvoro**
 pet → **petoro**
 jedanaest → **jedanaestoro**
 dvesta pedeset šest → **dvesta pedeset šestoro**

Zbirne brojeve koristimo kada brojimo i muškarce i žene.

čovjek + žena = **dvoje ljudi**
 jedan čovek + dve žene = **troje ljudi**
 tri dečaka + dve devojčice = **petoro dece**
 sedmorica drugova + osam drugarica = **petnaestoro drugova**

Uz konstrukcije sa zbirnim brojevima (zbirni broj + G. pl.) glagol je uvek u jednini:
Petoro dece je izašlo iz škole.

27. Preformulišite rečenice tako da imaju isto značenje.

Npr. Ispred kuće stoje čovek i žena.
 Ispred kuće stoji **dvoje ljudi**.

Na ulici su tri dečaka i dve devojčice.
 Ona ima dva sina i ćerku.
 Pismeni pišu dva studenta i jedna studentkinja.
 U učionici sede tri devojke i dvanaest momaka.
 On ima tri ćerke i sina.

Na ulici _____ **dece**.
 Ona _____ **dece**.
 Pismeni _____ **studenata**.
 U učionici _____ **učenika**.
 On _____ **dece**.

BROJNE IMENICE

OSNOVA ZBIRNOG BROJA + -ICA

dva > **dvoje** > dvoj- + -ica > **dvojica**

četiri > **četvoro** > četvor- + -ica > **četvorica**

28. Na prazna mesta upišite odgovarajuće brojne imenice:

3 _____ 5 _____ 8 _____
11 _____ 4 _____ 10 _____

Brojne imenice koristimo kada brojimo **samo muškarce**, a **osnovne brojeve** kad brojimo **samo žene**.

Samo muškarci

deset drugova = **desetorica**

četiri brata = **četvorica**

dva profesora = **dvojica**

Samo žene

dve žene

pet žena

deset žena

29. Na prazna mesta upišite odgovarajući broj ili brojnu imenicu.

Npr. Nas _____ (2, m) idemo u istu školu.
Nas dvojica idemo u istu školu.

Vas _____ (2, m), izađite napolje!

Šta radite vas _____ (3, f)?

Nas _____ (4, m i f) se znamo od malih nogu.

Vas _____ (3, m), prestanite da pričate!

Vas _____ (2, f), nemojte prepisivati!

Vas _____ (2, m i f) se stalno smejete.

30. Odgovorite na pitanja.

Koliko vas ima u porodici? _____

Koliko ima muškaraca u vašoj grupi? _____

Koliko vas ima u učionici? _____

Koliko ima devojaka u vašoj grupi? _____

Koliko biste dece želeli da imate? _____

MALO ZABAVE

Deda i repa

Poseje deda repu. Izrasla repa golema, pregolema. Stane deda repu iz zemlje čupati – povuci, potegni, iščupati ne može.

Pozove deda u pomoć babu. Baba za dedu, deda za repu – povuci, potegni, iščupati ne mogu. Pozove baba u pomoć unuku. Unuka za babu, baba za dedu, deda za repu – povuci, potegni, iščupati ne mogu.

Pozove unuka u pomoć kucu. Kuca za unuku, unuka za babu, baba za dedu, deda za repu – povuci, potegni, iščupati ne mogu. Pozove kuca u pomoć macu. Maca za kucu, kuca za unuku, unuka za babu, baba za dedu, deda za repu – povuci, potegni, iščupati ne mogu. Pozove maca u pomoć miša. Miš za macu, maca za kucu, kuca za unuku, unuka za babu, baba za dedu, deda za repu – povuci, potegni, iščupaju repu.

Narodna priča

2. LEKCIJA

ZANIMANJA ILI PROFESIJE

ČITANJE I RAZUMEVANJE

1. Pročitajte tekst i zaokružite tačne odgovore.

Češki taksisti varaju i gradonačelnika

Pražki gradonačelnik Pavel Bem odlučio je da proveriti glasine da su taksisti češke metropole prevaranti. Stavio je lažnu bradu i tamne naočare i glumio engleskog turistu. Na taj način je uhvatio dvojicu taksista koji su pokušali da ga prevare. Jedan taksista nije imao taksimetar, a drugi je odbio da mu naplati vožnju u evrima po uobičajenom kursu.

Naime, uobičajenu turističku rutu od središnjeg Starogradskog trga do dvorca Hradčani, koja je duga samo tri kilometra, platio je 36 dolara, što je čak šest puta više od uobičajene cene.

I. Taksisti u Češkoj varaju samo bogate ljude.

- a. tačno b. netačno c. nema podataka u tekstu

II. Gradonačelnik Praga voli da glumi.

- a. tačno b. netačno c. nema podataka u tekstu

III. Starogradski trg u Pragu udaljen je od dvorca Hradčani oko 5 kilometara.

- a. tačno b. netačno c. nema podataka u tekstu

IV. Praškog gradonačelnika prevarila su dva vozača taksija.

- a. tačno b. netačno c. nema podataka u tekstu

V. Gradonačelnik Praga platio je vožnju 6 dolara.

- a. tačno b. netačno c. nema podataka u tekstu

2. Povežite reči sa odgovarajućim značenjem.

GRADONAČELNIK	a. dva muškarca
TAKSISTA	b. koji se obično sreće
PREVARANT	c. glavni grad, prestonica, kulturni, politički, ekonomski centar
METROPOLA	d. predsednik grada
DVOJICA	e. osoba koja vara, varalica
UOBIČAJEN	f. vozač taksija

VOKABULAR: profesije ili zanimanja

3. Proverite da li znate značenja sledećih reči.

pekar – frizer – balerina – bokser – radnik – poštari – lekar – inženjer
 medicinska sestra – psiholog – učitelj – nastavnik – vođa – službenik – pilot
 stolar – vodoinstalater – stjuardesa – carinik – policajac – slikar – pisac – sudija
 advokat – prevodilac – novinar – ekonomista – zemljoradnik – krojač – lovac – obučar
 zubar – kompozitor – zidar – dirigent – političar – spremačica – portir
 automehaničar – vozač – psihijatar – kuvar – inspektor – izbacivač – arhitekta – zlatar
 taksista – direktor

4. Pogodite o kojem je zanimanju reč!

Zamislite jedno zanimanje i zapišite ga na parče papira. Ostali studenti treba da postavljaju pitanja dok ne pogode o kojem je zanimanju reč. Pitanja moraju biti takva da Vaš odgovor bude ili 'da' ili 'ne'. Ukoliko je odgovor negativan, pitanje postavlja sledeći student. Pobjednik nastavlja igru.

5. Od datih glagola izvedite imenice muškog ili ženskog roda koje znače osobu koja obavlja aktivnost označenu određenim glagolom. Koristite ponuđene sufikse.

Npr.

igrati

igrač

igračica

pevati

pevačica

glumiti

glumac

učiti

učiteljica

prodavati

prodavačica

slikati

slikar

raditi

radnik

čitati

čitalac

lečiti

lekarka

m

-ač

-ac

-telj

-ar

-nik

-lac

f

-teljka

-ka

-ica

6. Na prazna polja upišite naziv za osobu suprotnog pola koja obavlja navedenu aktivnost.

frizer

medicinska sestra

baletan

službenik

spisateljica

krojač

kuvar

Ali: Ona je trener.
 Ona je advokat.
 Ona je vozač.
 Ona je prevodilac.
 Ona je inženjer.
 Ona je psihijatar.
 Ona je arhitekta.
 On je sudija.

7. Dopršite date rečenice.

Kada sam bio/bila mali/mala, želeo/želela sam da budem... jer / zato što...

Moja mama je želela da postanem ... jer / zato što...

Moj tata je želeo da postanem ... jer / zato što...

SLUŠANJE I RAZUMEVANJE

Pogodite ko sam

- 8.** 🎧 Saslušajte šta ljudi kažu o svojim zanimanjima. Popunite praznine, a zatim otkrijte o kojim je zanimanjima reč. Tekstove ćete slušati dva puta.

Moje zanimanje je interesantno jer stalno _____ i upoznajem nove ljude i zemlje. Moj posao zahteva da uvek lepo izgledam, da budem prijatna i ljubazna. Govorim engleski, španski i francuski. Ovo je neophodno da bih mogla da se sporazumevam sa ljudima koje susrećem. Moj posao je _____ jer nisam na zemlji. Moja porodica je nezadovoljna jer često nisam kod kuće.

Radim svakog dana sem _____. Imam fiksno radno vreme, od 7 do 3 (posle podne). Nosim plavu _____ i obavezno imam kapu. Imam deo grada za koji sam zadužen i obilazim ga _____. Nosim veliku torbu prepunu materijala koji treba da predam građanima. Nekima dajem lično, a nekima ostavljam u _____. Ljudi me ponekad pozovu u kuću da me malo počaste jer se obrađuju onome što im donesem.

Nemam _____ radno vreme, a često je i mesto na kojem radim različito. U mojoj profesiji ne postoje ograničenja. Najveći deo obaveza obavljam kod _____, a uveče sa kolegama vežbam, tj. „probam”. Za moj poziv potreban je jedinstven umetnički talenat, posvećenost poslu, širina duha i _____. Potreban je i zadovoljavajući fizički izgled. Smeta mi popularnost jer me ljudi prepoznaju na ulici.

- 9.** Koje osobine/aktivnosti/sposobnosti zahtevaju, a koje isključuju sledeća zanimanja?

	Trebalo bi da bude...	Ne bi trebalo da bude...
zubar	_____	_____
rudar	_____	_____
automehaničar	_____	_____
arhitekta	_____	_____
vozač	_____	_____
nastavnik	_____	_____
pilot	_____	_____
zidar	_____	_____
taksista	_____	_____

GOVORNE VEŽBE

- 10.** Proverite da li znate značenja sledećih reči: *odsek, katedra, kabinet, kancelarija, obrazac, dekan, prodekan, boravak, stipendista, školarina, žiro-račun, studentska služba, indeks.*

11. Podelite se po ulogama i pročitajte glasno sledeći tekst.

Upis na fakultet

- Strani student: Dobar dan. Želela bih da se upišem na Odsek za srpski jezik i lingvistiku. Da li možete da mi kažete gde se nalazi?
- Portir: Na trećem spratu, kabinet broj 140. Tražite Ljiljanu Ćuk, sekretara Odseka za srpski jezik i lingvistiku. Ona će Vam pomoći.
- Student: Dobro. Hvala Vam puno. Do viđenja.
- Portir: Do viđenja.
(malo kasnije)
(kuca na vrata)
- Student: Dobar dan. Htela bih da razgovaram sa Ljiljanom Ćuk.
- Sekretar: Ja sam. Kažite mi kako da Vam pomognem. Šta Vam treba?
- Student: Želela bih da se upišem na fakultet. Dolazim iz Južne Koreje, dobila sam pozivno pismo sa Filozofskog fakulteta u Novom Sadu. Evo, izvolite.
- Sekretar: U redu. Izvolite ovaj obrazac. Popunite ga, zatim idite kod prodekana da Vam potpiše taj dokument i posle toga idite u SUP da prijavite boravak. Da li ste Vi stipendista?
- Student: Nisam. Moram da platim školarinu.
- Sekretar: Školarina za jedan semestar za strane studente košta 500 evra. To treba da uplatite u pošti ili u banci na žiro-račun Filozofskog fakulteta. Daću Vam olovku da zapišete taj žiro-račun.
- Student: Dobro, kažete.
- Sekretar: 45700-603-5-9849. Kada uplatite ovaj iznos na žiro-račun, idite u studentsku službu i tamo ćete dobiti indeks.
- Student: Dobro, ali ja ne znam gde se nalazi studentska služba.
- Sekretar: Na prvom spratu.
- Student: Hvala Vam puno. Bili ste veoma ljubazni.
- Sekretar: Nema na čemu. Do viđenja.
(malo kasnije u studentskoj službi)
- Student: Dobar dan. Da li ovde mogu da dobijem indeks?
- Službenica: Možete, ali morate da kupite indeks i dva obrasca u knjižari i treba da donesete dve fotografije. Kada popunite obrasce, dođite kod nas i mi ćemo Vam popuniti indeks.
- Student: Dobro. Hvala Vam puno. Do viđenja.
- Službenica: Prijatno.

obrazac : obrasci

12. Sastavite i Vi sličan dijalog.

GRAMATIKA

MNOŽINA IMENICA (ponavljanje)

m	f	n
taj prijatelj: ti prijatelji	ta sestra: te sestre	to selo: ta sela
taj pisac: ti pisci	ta noć: te noći	to zanimanje: ta zanimanja
taj šef: ti šefovi		to ime: ta imena
taj nož: ti noževi		
taj stric: ti stričevi		
taj rođak: ti rođaci		
taj nosorog: ti nosorozi		
taj orah: ti orasi		
!!!		
taj čovek: ti ljudi		

Sg.	Pl.
N rođak	<u>rođaci</u>
G rođaka	rođaka
D rođaku	<u>rođacima</u>
A rođaka	rođake
V rođače	<u>rođaci</u>
I rođakom	<u>rođacima</u>
L rođaku	<u>rođacima</u>

13. Na prazna polja upišite oblike množine sledećih imenica:

policajac	_____	rođak	_____
sestra	_____	stric	_____
devojka	_____	dečak	_____
sin	_____	unuk	_____
naučnik	_____	ujna	_____

14. Popunite praznine nominativom množine date imenice.

- a) _____ (kardiolog) iz Beograda organizovaće u maju međunarodni kongres.
b) _____ (grad) su često veoma bućni.
c) _____ (otac) obično više vole ćerke.
d) Moji su _____ (stric) i _____ (ujak) veoma veseli ljudi.
e) _____ (blizanac) često nemaju isti karakter.
f) Mi smo _____ (poznanić) gospođe Petrović.
g) Ti su _____ (film) remek-dela svetske kinematografije.

15. Popunite praznine odgovarajućom formom date imenice.

- a) Video sam nekoliko _____ (policajac, pl.) na ulici.
b) Mladi iz sela odlaze u _____ (grad, pl.) da žive.
c) Dede i babe najviše vole da se igraju sa _____ (unuk, pl.).
d) Od _____ (ujak, pl.) uvek dobijem najbolji savet.
e) Često razgovaramo o _____ (rođak, pl.) iz Australije.
f) Posle promocije možete razgovarati sa _____ (pisac, pl.).

NEPRAVILNA MNOŽINA: PROMENA RODA (sg: pl)

Sg.	Pl.	Sg.	Pl.
TAJ kolega	TE kolege	taj ekonomISTA	ti ekonomISTI
TAJ sudija	TE sudije	taj taksISTA	ti taksISTI
TAJ deda	TE dede		

16. Popunite praznine odgovarajućom formom reći datih u zagradama.

- a) _____ (beogradski taksista, pl.) ponovo štrajkuju.
b) Mogu ti reći da su _____ (nov kolega) prilićno nepouzđane.
c) On je poznat među _____ (svetski violinista, pl.).
d) Imala sam suđenje kod _____ (ovaj sudija).
e) Dobila sam poruku od _____ (Vaš kolega Milan).
f) Ovo je za _____ (tvoj tata).
g) Reci to _____ (njegov prijatelj Siniša).
h) Prićamo o _____ (tvoj brat Slaviša).

17. Podvucite gramatićki pravilne sintagme.

dobra mama, velika tata, vredna baka, vesela deda;
velika Nikola, vredna Luka, iskrena Mira, prijatan Slobodan;
dobra sudija, pametna vladika, loša nastavnica;
moja uja, mlađa seka, stara ćika, starija braća.

ZBIRNE (KOLEKTIVNE) IMENICE

Ona obožava cveće i skuplja kamenje
interesantnih boja.

Sg.	Pl.	zbirna/kolektivna imenica
cvet	cvetovi	cveće
kamen	kameni / kamenovi	kamenje
prsten	prsteni / prstenovi	prstenje
list	listovi	lišće
drvo	drveta	drveće
dete	-----	deca
brat	-----	braća

Imaju oblik
jednine,
a značenje
mnoštva.

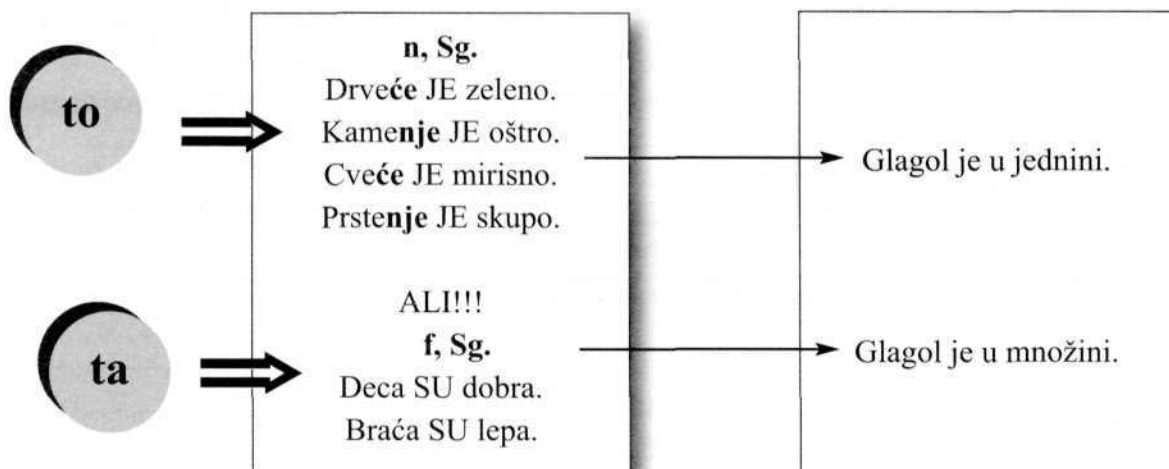
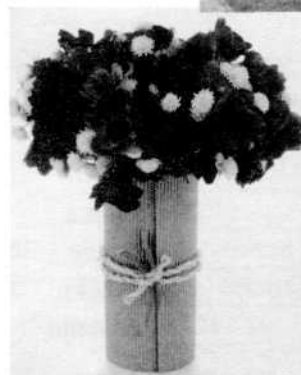
brojivo

nebrojivo

18. Popunite praznine imenicom u pluralu ili zbirnom imenicom.

- _____ (cvet) nije uvelo.
- _____ (list) u knjizi su iscepani.
- _____ (list) na drveću je požutelo.
- Volim _____ (cvet).
- Dao mi je samo nekoliko _____ (cvet).
- Ispred moje kuće nalazi se razno _____ (drvo).
- Ona voli da nosi _____ (prsten).

KONGRUENCIJA IMENICA S KVANTIFIKATORIMA

jedan/jedna/jedno + N. sg.

jedan čovek, dečak, sto
jedna žena, mačka, kuća
jedno dete, pile, jezero
 (21, 51, 101, 1001...)

dva/dve, tri, četiri + G. sg. tj. paukal

dva čoveka, dečaka, stola
tri deteta, pileta, jezera
četiri žene, mačke, kuće
 (32, 63, 104, 502...)

pet, šest, sedam...

mnogo, malo, nekoliko... + G. pl.
kilogram...

pet ljudi, žena, sestara
malo jabuka, devojaka
kilogram krušaka
 (12, 26, 37, 79, 189, 1000...)

19. Dopunite sledeće rečenice pravilnim oblicima.

Npr. Marko je Sanji ubrao tri cveta sa poljane gde ima mnogo raznobojnog cveća.

Prošle godine posetio sam samo dva _____ (grad) u Italiji.

Nameravao sam da obiđem više _____ (grad).

Na pijaci sam kupio kilogram _____ (zelena jabuka).

Moja strina ima dva _____ (sin) i tri _____ (kćerka).

Od _____ (nakit) nosim samo _____ dva (prsten).

20. a) Podvucite odgovarajući oblik prideva i upišite ga uz imenicu.

_____ drvo
 _____ deca
 _____ cveće
 _____ mačka
 _____ kamenje
 _____ pas
 _____ nakit

zlatan, zlatna, zlatno; zlatni, zlatne, zlatna
 visok, visoka, visoko; visoki, visoke, visoka
 crn, crna, crno; crni, crne, crna
 vredan, vredna, vredno; vredni, vredne, vredna
 mirisan, mirisna, mirisno; mirisni, mirisne, mirisna
 opasan, opasna, opasno; opasni, opasne, opasna
 obao, obla, oblo; obli, oble, obla

b) Napišite rečenice koristeći se tim sintagmama.

21. Napišite imenice koje se završavaju vokalom –a, a koje zahtevaju oblik muškog roda prideva.

_____	_____
_____	_____
_____	_____

ZAMENICE KO/ŠTA, NIKO/NIŠTA, NEKO/NEŠTO, SVAKO/SVAŠTA

N	ko?	šta?
G	koga?	čega?
D	kome?	čemu?
A	koga?	šta?
V	-	-
I	kim(e)?	čim(e)?
L	u, na, o, po kome?	u, na, o, po čemu?

Ostale zamenice menjaju se po ovom modelu.

22. Popunite praznine odgovarajućim oblikom upitne zamenice *ko/šta*.

- _____ vidiš? _____ vidiš?
- Za _____ je ova knjiga? Od _____ je ova knjiga?
- Od _____ je napravljena ova šolja?
- _____ je to bio? _____ je bilo?
- _____ pišeš? _____ pišeš? Na _____ pišeš? O _____ pišeš?
- Za _____ pišeš?
- Sa _____ se šetaš? _____ putuješ?
- O _____ misliš? O _____ misliš? Na _____ misliš? _____ misliš?

23. Popunite praznine odgovarajućom zamenicom.

ko, svako, neko, niko, šta, svašta, nešto, ništa

- Ovde nije bio _____.
- _____ je ispred kuće.
- _____ ima pravo na svoje mišljenje.
- _____ je?
- _____ se desilo?
- Da li si _____ rekao?
- Nisam _____ rekao.
- U životu sam radio sve i _____.

24. Popunite praznine odgovarajućim oblicima zamenice *ko/šta*.

- Sa _____ si bio? Ni sa kim.
- O _____ ste pričali? Ni o kome.
- Za _____ ste radili? Ni za koga.
- Od _____ ste to kupili? Ni od koga.
- _____ si to isprljao? Ničim.
- O _____ ste pričali? Ni o čemu.
- Za _____ će vam to? Ni za šta.
- Od _____ ste to napravili? Ni od čega.

25. Popunite praznine odgovarajućim oblikom zamenice *niko / ništa*.

- Sa kim si pričao? Nisam pričao _____.
- Čime je to zaslužio? Nije zaslužio _____.
- O kome ste mislili? Nismo mislili _____.
- O čemu ste pričali? Nismo pričali _____.
- Na koga misliš? Ne mislim _____.
- Na šta misliš? Ne mislim _____.
- Do koga ste stajali? Nismo stajali _____.
- Pored čega ste stajali? Nismo stajali _____.

PISANJE

Pismo prijatelju (privatno pismo)

- 26.** Uporedite ova dva pisma. Koje je pismo po Vašem mišljenju bolje napisano? Pronadite sve gramatičke, pravopisne i stilske greške u njima (ukoliko ih ima).

Zdravo, Marko!

Evo, konačno sam našao malo vremena da ti napišem pismo. Žao mi je što se nisam javio ranije, ali stvarno nisam imao vremena. Kako si? Šta imaš novo?

Stigao sam u London pre dve nedelje. Živim sa jednom porodicom na periferiji Londona. Imam svoju sobu, ali su članovi porodice tako srdačni da smo često zajedno. Gospođa Blejk, Tomova i Robertova mama, veoma dobro kuva pa svaki dan večeramo zajedno. Ona inače radi u banci kao ekonomista, a gospodin Blejk, njen suprug, radi kao profesor na univerzitetu. Tom i Robert su blizanci i studiraju matematiku. Stalno razgovaramo na engleskom i mislim da ću ga dobro naučiti. Uveče često idem sa njima u neki pab.

Inače, preko dana idem na časove engleskog i veoma sam zadovoljan. A London... London je prelep.

Nadam se da je i tebi lepo. Kuda ćeš ići na letovanje? Jesi li dao uslov za 4. godinu? Kako su tvoji?

Pozdravi sve i piši.

Zoran

Zdravo, Marko.

Evo, konačno imam malo vreme da te napišem pismo. Stvarno ni sam mogao da se javim ranije. Znaš kako je... Porodica, prijatelji, devojka.

Vratio sam se u Londonu prošlog četvrtka. Sada sam u studentski dom nedaleko od fakulteta. Moj cimer je jedan Španac. Zove se David i studira istorija. Kada sam stigao u London došao mu je porodica u posetu. Oni su svi toliko temperamentni da smo stalno išle nekud. Na piće, na pabove, na svirke, na restorane... Njegova je mama profesorica engleskog pa je stalno pričala sa mnom, a ja sam ranije učio španski, pa sam htela malo sad ga vežbam. Na kraj je ona pričala na engleskom, a ja na španskom. Zamisli!!!

Ipak, nedostaje mi malo i Srbija. Ovde je sve tako skup... Preko dana idem na fakultet, a uveče radim u restoranu.

Kada diplomiram, sigurno opet dolazim u Srbiju. Makar na dve nedelja.

Nadam se da ćeš i ti jednom doći u London. Ja ti mogu poslati garantno pismo.

Pozdravi sve i piši.

Tom

- 27.** Zamislite situaciju.

Otišli ste u Francusku na mesec dana da biste učili francuski jezik. Smešteni ste u jednoj porodici. Napišite pismo prijatelju. Recite kada ste stigli, gde ste smešteni, kakva je porodica sa kojom živite, kakav je grad....

Vaše pismo treba da sadrži od 100 do 150 reči.

3. ЛЕКЦИЈА

НИКО КАО ЈА

ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

Која су значења гестова на сликама?

О јестивима

Невербалну комуникацију научници деле на неколико категорија: израз лица, контакт очима, гестикулација и положај тела. Гестови често много говоре о личности и емоционалном стању неке особе: да ли је срећна, уплашена, тужна, љута и сл. Врсте и значења гестова разликују се од културе до културе.

Позивање руком, на пример, може се извести тако што ће човек окренути длан нагоре или надолу. Људи који су навикли на први начин могу да разумеју други као 'Одлази!'.

Научници су утврдили да у свету људи изражавају понизност тако што:

- саставе руке изнад главе и наклоне се (Кина);
- чучну (Фиџи, Тахити);
- ходају четвороношке, пузе (Дахомеј);
- спусте главу пред нечију ногу (Тонга, Фунда);
- легну на земљу (Полинезија);
- испруже десну руку, наклоне се, потом се спусте, па подигну до висине главе и опет спусте (Турска).

навићи се (pf): навикнем се
навићи се на нешто (A)
лећи (pf): легнем

делити нешто (A) на нешто (A)

1. Одговорите усмено на следећа питања.

- Које значење у Вашој култури има намигивање, једна подигнута обрва, кретање обрва горе-доле, шкиљење, превртање очима?
- Који бисте гест употребили да покажете неком да Вам се допада? А да Вам је досадан?

2. Повежите глаголе и одговарајуће значење. Од датих глагола два имају исто значење.

- чучнути (pf.)
- пузати (impf.)
- ходати четвороношке (impf.)
- лећи (pf.)

- кретати се по површини на коленима уз помоћ руку
- потпуно савити ноге у коленима при чему су стопала још увек на земљи
- заузети водораван положај тела

ВОКАБУЛАР: делови тела

- 3.** а. Напишите што више одговарајућих назива за делове тела које видите на слици.

- б. Утврдите облик множине за сваку наведену именицу.

- 4.** Утврдите значења следећих речи и упишите их на одговарајуће место на фотографијама.

палац – кажипрст – средњи прст – домали прст – мали прст
длан – шака – песница

ГРАМАТИКА: промена именица *око*, *ухо*, *јрсѝ*, *нокаѝ*, *јосѝ*, *рука*, *ноја*

- 5.** Попуните празнине.

Sg. (n)	Pl. (f)
N око	очи
G ока	очију
D оку	очима
A око	очи
I оком	очима
L у оку	у очима

- а) Његове очи су _____ (зелен).
 б) Она има _____ (плаво око, pl.).
 в) Далеко од _____ (око, pl.), далеко од срца.
 г) Она говори _____ (око, pl.).
 д) Стално мислим о _____ (њено око, pl.).
 ђ) Она ми је трн у _____ (око, sg.).
 е) Он има _____ (црно око, pl.).

G pl. очију, ушију; прстију, ноктију, гостију; руку, ногу

- 6.** Попуните празнине.

- а) Купили смо столице без _____ (нога, pl.).
 б) Сто _____ (рука, pl.) нам је махало.
 в) Први пут се појавила без дугих _____ (нокат).
 г) Без ових десет _____ (прст), не бих урадила ништа.
 д) Пришла ми је девојка прелепих _____ (око) и позвала ме на пиће.
 ђ) Имаћемо више од петнаест _____ (гост).

ВОКАБУЛАР: особине људи

- 7.** Из наведеног списка изаберите одговарајуће придеве и напишите како се осећају особе на фотографијама.

незадовољан: незадовољна
задовољан: задовољна
нервозан: нервозна
љут: љута

изненађен: изненађена
весео: весела

радостан: радосна
жалостан: жалосна

Она је...

Она је...

Он је...

Он је...

- 8.** Употребите понуђене речи и попуните празнине.

уплашен, -а, -о
љут, -а, -о

срећан, -ћна, -ћно тужан, -жна, -жно
заинтересован, -а, -о

- а) Човек **који** осећа страх је _____.
Жена **која** осећа страх је _____.
- б) Човек **који** осећа тугу је _____.
Жена **која** осећа тугу је _____.
- в) Човек **који** осећа љутњу је _____.
Жена **која** осећа љутњу је _____.
- г) Човек **којег** нешто интересује је _____.
Жена **коју** нешто интересује је _____.

- 9.** Утврдите значења и упишите антониме следећих придева:

поуздан _____	вредан _____	уредан _____
тужан _____	заинтересован _____	прилагодљив _____
задовољан _____	себичан _____	одлучан _____

ГРАМАТИКА

ПРИДЕВИ (понављање)

Sg.				Pl.		
	m	f	n	m	f	n
N	добар/лош	добра	добро/лоше	добри	добре	добра
G	доброг/лошег	добре	доброг/лошег	добрих		
D	добром/лошем	доброј	добром/лошем	добрим		
A	N/G	добру	добро/лоше	добре	добре	добра
V	добри	добра	добро	добри	добре	добра
I	добрим	добром	добрим	добрим		
L	добром/лошем	доброј	добром/лошем	добрим		

!!! D=L Sg.

D=I=L Pl.

!!! (Sg m)

A=N: Видео сам добар сат у продавници.

A=G: Видео сам доброг пријатеља.

10. Попуните празнине одговарајућом формом придева датих у заградама.

- Узео сам књигу од оног _____ (висок) човека.
- Идем на море са _____ (најбоља) другарицом.
- Она има _____ (дуг, плав) косу и _____ (црн) очи.
- Сто се налази између _____ (црвена) фотеље и кревета.
- Он стално прича о својој _____ (нова) девојци.
- Тата је веома _____ (крупан).
- Судије треба да буду _____ (поштен).
- Наше комшије су веома _____ (добар).

СЛУШАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

Тесџ: Која Вам боја недосџаје?

11. Одговорите на питања из теста и сазнаћете која је Ваша боја, као и то каква треба да буде Ваша исхрана. Након неколико дана осећаћете се изврсно и изгубићете неколико килограма!

Утврдите значења следећих придева. Подвуците оне особине за које мислите да одговарају Вашој личности. Затим саберите под којим словом имате највише означених особина. Ако се негде појави једнак број, покушајте да неким особинама дате предност. Ви сте особа...

А	Б	В	Г	Д
чудна	уредна	стрпљива	нервозна	амбициозна
промишљена	неприлагодљива	причљива	плашљива	такмичарског духа
крута	мирољубива	агресивна	симпатична	рационална
песимистична	дружељубива	неуслијена	немирна	повучена
недружељубива	поуздана	пуна живота	импулсивна	реалистична
мирна	наизглед мирна	непромишљена	оптимистична	одлучна

12. Саслушајте резултате теста и попуните празнине.

Ако сте подвукли највише особина под **А**, онда Вама одговара **љубичаста дијета**.
Ако сте подвукли највише особина под **Б**, онда Вама одговара **модра дијета**.
Ако сте подвукли највише особина под **В**, онда Вама одговара **црвена дијета**.
Ако сте подвукли највише особина под **Г**, онда Вама одговара **зелена дијета**.
Ако сте подвукли највише особина под **Д**, онда Вама одговара **жута дијета**.

Модра дијета

Једете превише и на брзину, нарочито када сте _____.
Често имате проблема са кожом. Руке и стопала обично су Вам хладни.
То је последица лоше циркулације. Често плачете, чак и без разлога.

Једите житарице, поврће, воће, _____, шљиве, боровницу,
купине, грожђе. Немојте јести хлеб и тесто.

Жута дијета

Имате _____ тело. Често се жалите на болове у леђима. Обично не показујете оно што осећате. Ваша самоконтрола је веома снажна.

Потребна Вам је вегетаријанска исхрана. Једите лимун, банану, жуту паприку, јаја, грејпфрут, _____ и путер.

Црвена дијета

Склони сте гојењу. Немате довољно _____ у себе.

У Вашој исхрани требало би да користите парадајз, црвено месо, јагоде, наранџе, бундеву, _____, трешње, вишње. Избегавајте кафу, слаткише, алкохол, млеко и сиреве.

Зелена дијета

Вероватно сте нежне грађе. Ваше тело је пропорционално, али сте склони гојењу. _____ сте и отворени. Знате да се бринете о себи, али и да будете веома великодушни.

Требало би да једете грашак, поврће зелене боје, тиквице и краставац. Избегавајте црвено месо и млеко.

Љубичаста дијета

Немате проблема са линијом. Ваш проблем налази се у слабој циркулацији. Имате бео тен. _____ сте, не бојите се новости и непрестано нешто учите. Не понављајте двапут исту грешку.

Требало би да узимате житарице, плави патлиџан, шљиве, рибу и бело месо. Избегавајте _____ и црвено месо.

ГРАМАТИКА

РЕЛАТИВНА ЗАМЕНИЦА КОЈИ, -А, -Е

	Sg.			Pl.		
	m	f	n	m	f	n
N	који	која	које	који	које	која
G	којег/ког	које	којег/ког	којих		
D	којем/ком	којој	којем/ком	којим(а)		
A	=N/=G	коју	=N	које	које	=N
I	којим/ким	којом	којим/ким	којим(а)		
L	(о) којем/ком	којој	којем/ком	којим(а)		

У функцији упитне речи:

Људи често емоције исказују **гестовима** (I pl. m).

Којим (I pl. m) **гестовима** људи исказују страх?

13. Попуните празнине одговарајућим обликом релативне заменице у функцији упитне речи.

- _____ бисте **гест** употребили да покажете неком да Вам се допада?
- _____ су **значења** следећих гестова?
- _____ **гестовима** Ви исказујете тугу?
- _____ **значење** у Вашој култури има намигивање?
- _____ бисте **гестове** употребили да покажете неком да Вам се не допада?
- _____ је **твоја омиљена књига**?

У функцији везника релативне реченице:

Човек (N sg. m) осећа страх. **Он** (N sg. m) је уплашен.

→Човек **који** (N sg. m) осећа страх је уплашен.

Жена (N sg. f) осећа страх. **Она** (N sg. f) је уплашена.

→Жена **која** (N sg. f) осећа страх је уплашена.

14. Попуните празнине одговарајућом формом релативне заменице у функцији везника релативне реченице.

- Људи _____ **нису овде** добиће награду касније.
- Девојка _____ **осећа** страх је уплашена.
- Дете _____ **осећа** тугу је тужно.
- Не познајеш девојку са _____ **сам ишао** у биоскоп.
- Младић о _____ **сам ти јуче причала** стоји поред тебе.
- Књига _____ **читам** зове се *Лајум*.
- Осмех је један од гестова _____ **исказујем** срећу.
- Ово је девојка о _____ **сам ти говорила**.
- Ово је човек _____ **сам поклонила** књигу.
- Ово је аутобус _____ **сам допутовала**.
- Ово је жена _____ **сам јуче видела** у аутобусу.
- Ово је девојка _____ **ми се свиђа**.
- Ово је девојка од _____ **ми се диже** коса на глави.
- Ово су људи од _____ **треба тражити** помоћ.
- Ово су села _____ **припадају** новосадској општини.
- Ово су градови _____ **се налазе** у Европи.
- Ово су људи _____ **се допада** наша кућа.

15. Од две реченице направите једну сложену. Употребите одговарајућу форму релативне заменице у функцији везника релативне реченице.

Нпр. Ти си ми поклонио **књигу**. Изгубила сам је.
Изгубила сам књигу **коју** си ми **ти** поклонио.

а) Купила сам **хаљину** у суботу. Вечерас сам је обукла.

б) Купио је **одело** прошлог петка. Није га обукао вечерас.

в) Видела је **момка** у кафићу. Он јој се свидео.

г) Купио је **сто** у робној кући. Донео га је аутом.

д) Летос је купила **три хаљине**. Уопште их не носи.

ђ) Јуче је разговарао **са једном женом**, а јутрос јој је купио цвеће.

е) Јуче је разговарала **са једним човеком**. Данас није желела ни да му се јави.

ж) Јуче смо разговарали **о проблемима** у фирми. Данас смо их решили.

з) Прошли смо јуче **поред једног бутика**. Надина кућа је преко пута њега.

и) Јуче сам позајмила новац **од једне другарице**. Ово је она.

ј) Тражила сам савет **од пријатеља**. Ово су ти пријатељи.

ЗАМЕНИЦА СВОЈ, -А, -Е

	Sg.			Pl.		
	m	f	n	m	f	n
N	свој	своја	своје	своји	своје	своја
G	својег /свог	своје	својег /свог	својих		
D	својем/свом	својој	својем/свом	својим(а)		
A	=N/=G	своју	=N	своје	своје	=N
I	својим	својом	својим	својим(а)		
L	(о) својем/свом	(о) својој	(о) својем/свом	о својим (а)		

!!! Синоними:

Био сам на излету са **мојим** пријатељима. = Био сам на излету са **својим** пријатељима.

Да ли си у **твом** стану? = Да ли си у **свом** стану?

Разговарали смо са **нашим** пријатељима. = Разговарали смо са **својим** пријатељима.

Да ли сте размишљали о **вашим** проблемима? = Да ли сте размишљали о **својим** проблемима?

Међутим, у 3. лицу једнине и множине:

Он је разговарао са **његовим** пријатељима. ≠ Он је разговарао са **својим** пријатељима.

Она је у **њеном** стану. ≠ Она је у **свом** стану.

Они су разговарали о **њиховим** проблемима. ≠ Они су разговарали о **својим** проблемима.

16. Прочитајте дијалоге и попуните празнине једном од понуђених заменица. Објасните зашто сте тако урадили.

а)

- Марија: Здраво, Гордана. Како си?
- Гордана: Здраво, добро сам.
- Марија: Ово је моја пријатељица, Софија.
- Гордана: Драго ми је, Софија, ја сам Гордана.
- Софија: Драго ми је.

Марија је упознала Гордану са _____ (својом, њеном) пријатељицом.

б)

- Павле: Здраво, шта радиш?
- Милан: Ево, управо сам се посвађао са твојим братом.
- Павле: Стварно?!? А, зашто?
- Милан: Не знам шта се дешава. У последње време је веома нервозан. Позвао сам га на пиће, а он почео да хистерише.
- Павле: Боже... Свашта! Разговараћу с њим кад дођем кући.

Павле ће разговарати са _____ (својим, његовим) братом.

ВОКАБУЛАР: лице

17. Утврдите значења датих речи.

обрва – трепавица
пеге – бора – чело
зализак – јагодице
образ – усна
бубуљица – подочњак
очи: крупне, ситне

18. Употребите понуђене речи и опишите ликове на цртежима.

Он има браду и носи перику.

Коса: куштрава=коврцава, равна, дуга, кратка, густа, ретка, седа;

шишке/ плетеница/ рашчупан/ ћелав/ чуперак/ реп/ раздељак

Зуби: крезуб

Нос: прћаст, кукаст, орловски

Уши: клемпаве

брада/ бркови/ перика/ зулуф/ минђуша/ огрлица/ машна/ наочари за сунце

19. Попуните празнине одговарајућом формом понуђених придева и научите нове изразе.

а) Шта кажемо када неко има много бора по лицу?

Његово лице је _____.

б) Шта кажемо када неко има белу косу?

Он је _____.

в) Шта кажемо када смо веома уморни, па нам се очи затварају?

Капци су ми _____.

сед, -а, -о

наборан, -а, -о

тежак, -шка, -шко

20. Повежите леву и десну страну и научите нове изразе. Саставите по једну реченицу за сваки израз.

1. ПАСТИ С НОГУ

2. БИТИ ЈЕДНОМ НОГОМ У ГРОБУ

3. ОБОРИТИ НЕКОГ С НОГУ

4. ГУТАТИ НЕКОГ ОЧИМА

5. У ЧЕТИРИ ОКА

6. ДОК ТРЕПНЕШ ОКОМ

7. ПАЗИТИ НЕКОГА КАО ОЧИ У ГЛАВИ

8. ПОПИТИ/ПОЈЕСТИ С НОГУ

9. ПОПИТИ НАШТЕ СРЦА

а. ВОДИТИ РАЧУНА О НЕКОМЕ

б. ЗА ТРЕНУТАК

в. ПОПИТИ/ПОЈЕСТИ НЕШТО НА БРЗИНУ

г. БИТИ ЈАКО СТАР ИЛИ БОЛЕСТАН

д. ОДУШЕВИТИ НЕКОГА

ђ. ЖЕЉНО НЕКОГ ГЛЕДАТИ

е. ПОПИТИ НА ПРАЗАН СТОМАК

ж. НАСАМО

з. ПРЕМОРИТИ СЕ

21. Поделите се по улогама и прочитајте гласно следећи текст.

У фризерском салону

- Марко: Добар дан!
- Фризерка: Добар дан. Изволите.
- Марко: Желео бих да се ошишам.
- Фризерка: Добро. Да ли желите да Вам оперемо косу?
- Марко: Да, наравно.
(мало касније)
- Фризерка: Какву фризуру желите? Да ли желите да Вам само скратим косу или желите нешто потпуно другачије?
- Марко: Шта Ви мислите?
- Фризерка: Имате коврцаву и густу косу, мислим да Вам лепо стоји дужа коса. Само ћемо мало да Вам скратимо крајеве.
- Марко: Добро, али могао бих нешто и да променим, рецимо боју. Хоћу да се офарбам у плаво.
(мало касније)
- Фризерка: Ево, готови смо! Да ли сте задовољни?
- Марко: Презадовољан! Колико сам Вам дужан?
- Фризерка: Шишање је 300, а фарбање 850 динара.
- Марко: Добро, изволите. Хвала Вам пуно. До виђења, пријатно!
- Фризерка: Хвала и Вама, дођите нам опет. Пријатно!

ошишати се
офарбати се
дужа коса : краћа коса

После фризера, али код куће...

Здраво, мама,
Види, имам нову
фризуру

Да, да...
Да, видим...

Шта је ово?
На шта то личиш?
И ти мислиш тако да
идеш на факултет?
Оцу се ово уопште
неће допасти...

Ма, ви сте сви
конзервативни. Какве везе
има фризура са факултетом?

22. Поделите улоге и приведете разговор крају.

ВОКАБУЛАР: одећа и обућа

23. Утврдите значења датих речи.

панталоне – сукња – мајица (на бретеле, са дугим/кратким рукавима, без рукава)
кошуља – хаљина – чарапе – јакна – џемпер – шал – марама – лептир машна – блуза
капут – сако – одело – костим – капа – рукавице – дукс – капуљача – кабаница
фармерице – бермуде – шорц – веш – кравата – тренерка – шешир – прслук
хулахопке – купаћи (костим) – шлиц – џеп – дугме – ташна – торба – ранац – каиш

24. Одговорите усмено на следећа питања.

Како волите да се облачите?

Да ли је занимање повезано са начином облачења?

Да ли начин одевања говори нешто више и о човеку?

Колико су маскенбали популарни у Вашој земљи?

Да ли сте се икада маскирали? У кога (или шта)?

ципеле (равне, на штиклу)

чизме – сандале – папуче

цокуле – пертле – патике

кломпе – јапанке

ГРАМАТИКА: падежи за исказивање квалитативности

КВАЛИФИКАТИВНИ ГЕНИТИВ : КВАЛИФИКАТИВНИ ИНСТРУМЕНТАЛ

човек седе браде = човек са седом брадом
човек са ронилачком маском

КВАЛИФИКАТИВНИ ГЕНИТИВ (Det + G): човек плавих очију:

~~*човек очију: *човек ронилачке маске~~

КВАЛИФИКАТИВНИ ИНСТРУМЕНТАЛ {Prep. /са/ + Det + I}:

човек са плавим очима: човек са (ронилачком) маском

25. Описујући особе на фотографијама употребите што више конструкција са квалитативним генитивом и/или инструменталом. Нпр. на слици је човек дуге седе браде.

26. Одговорите усмено на следећа питања.

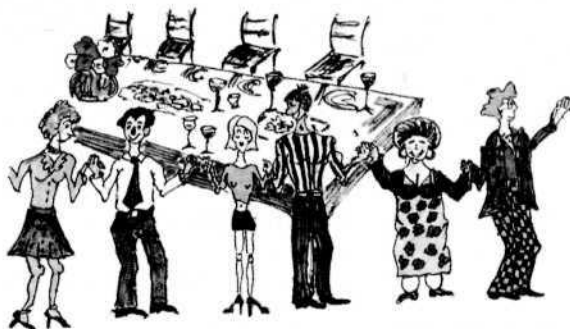
- а) Које Вам је занимање од ових најпривлачније?
- б) Да ли бисте волели да сте славна медијска личност?
- г) Да ли је физички изглед важан за нека занимања?
- д) Да ли жене и мушкарци могу радити исте послове?

27. Погодите о којој личности је реч!

Замислите неку познату личност и запишите њено име. Остали студенти треба да постављају питања која се односе на **карактеристике** везане за **изглед, занимање и начин облачења замишљене личности**. Питања морају бити таква да Ваш одговор буде или 'да' или 'не'. Уколико је одговор негативан, следећи студент поставља питање.

28. Најпре утврдите значења датих речи и израза, затим погледајте цртеж и постављајте питања другим студентима као у примеру.

на туфне/гачкице – кравата – мини сукња – ципеле на штиклу
на пруге – на цветиће – каро

Нпр. *Где стоји жена у мини сукњи?*
Између младића у мајици на пруге и
човека са краватом.
Како изгледа жена у...? Она има...

КВАЛИФИКАТИВНИ ЛОКАТИВ : КВАЛИФИКАТИВНИ ИНСТРУМЕНТАЛ
МЛАДИЋ У МАЈИЦИ (L) НА ПРУГЕ: ЧОВЕК СА КРАВАТОМ (I)

КВАЛИФИКАТИВНИ ЛОКАТИВ: жена у хаљини на цветиће
човек у црним ципелама

жена у ~~златној огрлици~~, мушкарац у ~~наочарима~~

КВАЛИФИКАТИВНИ ИНСТРУМЕНТАЛ: девојка са наочарима
младић са краватом
жена с јакном у рукама

29. Попуните празнине одговарајућом формом понуђених синтагми у локативу или инструменталу.

- а) Жена _____ (црна ташна) носи плаве панталоне.
- б) Човек _____ (зелена мајица) има плаву косу.
- в) Дечак _____ (наочари за сунце) носи ташну.

- г) Девојчица _____ (шарена хаљина) има дугу косу.
 д) Момак _____ (браон чизме) носи фармерице.
 ђ) Девојка _____ (капут у рукама) има зелене очи.

ИМЕНИЦЕ: Pluralia tantum

У српском језику постоје именице које, иако имају само множинске облике, обележавају један ентитет. То су, између осталих, следеће именице:

m: *Карловци*

f: *џруди, џаниџалоне, фармерице, бермуде, хулахойке, наочари*

n: *леђа, враџа, кола*

30. Следеће реченице допуните одговарајућим формама придева.

- а) Панталоне СУ _____.
 б) Маказе СУ _____.
 в) Врата СУ _____.
 г) Леђа СУ _____.
 д) Плућа СУ _____.
 ђ) Новине СУ _____.

оштар, дрвени, здрав,
објективан, кратак, повијен

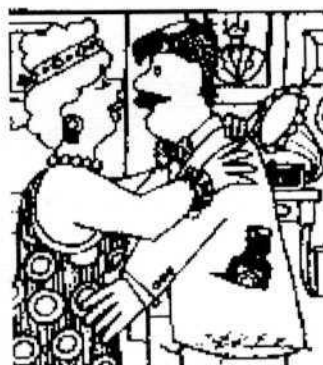
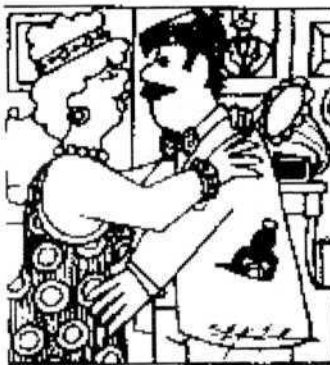
31. На празна места упишите одговарајућу форму глагола у перфекту.

- а) Наочари за сунце _____ ми _____ (разбити се).
 б) _____ ми _____ (свидети се) оне панталоне.
 в) _____ ми _____ (поцепати се) нове хулахопке.
 г) _____ ми _____ (покварити се) кола.
 д) _____ ми _____ (свидети се) Сремски Карловци.
 ђ) Врата _____ (отворити се).
 е) _____ ме (болети) леђа.

МАЛО ЗАБАВЕ:

а. За ошћро око

Ови цртежи разликују се у неколико детаља. Пронађите их и наведите.

б. ♡ Слушајте песму

Шешир мој, шешир мој накосо,
носио бих, ал' ми не да мој пос'о.

Капут мој, капут мој на раме,
у мене се заљубиле све даме.

Шешир мој

Мараме, мараме шарене,
у мене се загледале све жене.

РЕФРЕН

Био пијан или не,
пијаница, мангуп, лола зову ме.

ПИСАЊЕ

Писмо пријатељу (приватно писмо)

- 32.** Упоредите ова два писма. Које је писмо према Вашем мишљењу боље написано? Пронађите све граматичке, правописне и стилске грешке у њима (уколико их има).

Хао, Марко!

Иако се смо скоро видели, морам да ти се јавим. Сада сам у Ниш!!! Био си у праву када си реко да треба да видим њај брз.

Упознао сам многа људи. Сви су невероватно весели и пријатни. Замисли, чак сам и девоку нашао. Зове се Милица. Има дуго црну косу и црни очи. Веома је интересантна, многа прича и веома лепо пева. Сада је у једној рок-групи у Нишу и тако смо се и упознали. Сидира географија у Београду. То је сувер, јер ћемо се моћи виђати кад почне школску годину. У Нишу живе њена породица. Одрам ме је упознала са родитељи и братовима. За викенд идемо на село да правимо роштиљ. Једва чекам. Мислио сам да ћу се раније враћати, али сада нема шансе. Виде ћемо се тек на септембру. Шта ти имаш ново? Ако хоћеш, моћу ти организирати свирку у Нишу. Јави се.

Поздрав!

Роберт

Где си, бре, Марко!?!

Шта радиш? Шта има ново? Не јављаш се недељама. Јеси ли нешто љути на мене?

Ја сам тренутно у Кошору и моћу ти рећи да ми је фантасично!!! Била сам прво у Будви, онда у Херцег Новом и сада сам овде. Радим по кафићима и зарадим шаман толико да моћу да будем на мору до краја сезоне. Жао ми је што ниси са мном, али биће времена. Следеће године ћи ћемо заједно. Упознала сам многа људи. Почела сам да се бавим роњењем. Видећеш шта сам све изронила.

Надам се да је и теби лепо. Да ли се добро облачиш? Кажу да је у Русији и лепо хладно. Да ли имаш мало слободне времена или стално учиш? Следеће године не желим да идем сама на море. Ништа неће моћи да промени наш договор. Важи?

Пиши!

Твоја Снежана

- 33.** Замислите ситуацију.

Отпутовали сте у неко место и пишете свом добром пријатељу (девојци / момку) о утисцима.

Ваше писмо треба да садржи од 100 до 150 речи и треба да буде написано одговарајућим стилем.

4. LEKCIJA

MOJE OBAVEZE

ČITANJE I RAZUMEVANJE

1. Pročitajte tekst, a potom u rečenicama datim dole (od I do VII) zaokružite tačne odgovore.

Slobodno vreme

Zdravo! Ja sam, kao što znate, Marko. Imam dvadeset godina i studiram turizam. U slobodno vreme sviram bubnjeve u lokalnoj rok-grupi i amaterski se bavim fotografijom. U fotografisanju zaista uživam. Obično vikendom, jer samo **tada** imam dovoljno slobodnog vremena, odlazim u prirodu i fotografišem svaki interesantan, neuobičajen prizor. Obožavam i da se družim, da idem sa prijateljima u pozorište, bioskop, na koncerte, žurke. Volim da putujem i želeo bih da jednog dana obiđem ceo svet. Ne volim obaveze i učenje. Ne podnosim da ustajem **rano**. Obožavam **dugo** da spavam.

Ovih dana padam s nogu od posla. Imam obaveza preko glave i nemam dovoljno vremena ni za šta. Svaki dan idem na fakultet, puno učim jer **uskoro** počinju ispiti. Bend u kojem sviram imaće koncert za dve nedelje, tako da **svako veče** imamo probe. Poludeću! Ovakav način života mi **već** ide na živce. Ne mogu više. Željan sam provoda i odmora. Muka mi je od obaveza i učenja. Želim da se bavim onim što me zaista interesuje.

U subotu je veliki koncert u Beogradu i celo moje društvo ide, a ja ne znam šta da radim. Ne znam da li da idem sa prijateljima na koncert ili da ostanem kod kuće i učim.

baviti se nečim (I)

uživati u nečemu (L)

obići (pf) nešto (A): obiđem
obilaziti (impf): obilazim

pasti s nogu (od nečega)

ići nekome (D) nešto (N) na živce: *Ide mi ovakav način života na živce*

I. Marko svira bubnjeve kada ima vremena.

a. tačno

b. netačno

c. nema podataka u tekstu

II. Marko radi kao fotograf.

a. tačno

b. netačno

c. nema podataka u tekstu

III. Marko voli da fotografiše.

a. tačno

b. netačno

c. nema podataka u tekstu

IV. Marko obično fotografiše enterijer.

a. tačno

b. netačno

c. nema podataka u tekstu

V. Marko svaki dan ustaje rano, ali to ne voli.

a. tačno

b. netačno

c. nema podataka u tekstu

VI. Ovih dana Marko ima mnogo posla.

a. tačno

b. netačno

c. nema podataka u tekstu

VII. Marku je dosadno i želi da ima neku obavezu.

a. tačno

b. netačno

c. nema podataka u tekst

2. Odgovorite usmeno na sledeća pitanja.

■ Koji je vaš hobi?

■ Čime se bavite u slobodno vreme?

■ U čemu uživate?

■ Šta Vam ide na živce? / Ko Vam ide na živce?

■ Kada ste poslednji put pali s nogu?

3. Popunite praznine odgovarajućom formom odrične zamenice NIKO/NIŠTA. Vodite računa o predlozima.

- a) Ne uživam _____. Ne bavim se _____.
b) _____ me ne interesuje. S kim ideš na koncert? Ne idem _____.
c) Sa kim ćeš to podeliti? _____. O čemu ste razgovarali? _____.
d) Na šta ste mislili kad ste to uradili? _____.

4. Popunite praznine odgovarajućim oblikom reči.

biti željan nekoga/ nečega (G)

- a) Željni smo _____ (more, sunce, plivanje i sunčanje).
b) Bila je željna _____ (mamina kuhinja).
c) Željan sam _____ (svoja devojka).
d) Nisam željan _____ (ništa).
e) Čega ste željni? _____.

GRAMATIKA

RELATIVNA (ODNOSNA) REČENICA

Želim da se bavim onim što me zaista interesuje.

5. Upišite odgovarajuću formu zamenice ono (korelativa) i relativne zamenice što.

- a) Radim _____ mi se dopada.
b) Ide mi na živce _____ i tebi.
c) Volim da nosim _____ je od prirodnih materijala.
d) On stalno priča o _____ nas ne interesuje.
e) Sviđa mi se _____ se tebi ne sviđa.
f) Nemam vremena za _____ je besmisleno.
g) Ja se ne slažem s _____ si rekao.
h) Razmišljala sam o _____ o _____ smo razgovarale.

U funkciji korelativa, pored zamenice *ono* (n), u srpskom jeziku mogu se pojaviti i zamenice: *ovo, to, nešto, sve* (n).

6. Popunite praznine odgovarajućom formom datog korelativa i veznika što.

- a) Ti si _____ (sve) _____ obožavam.
b) Bavim se _____ (nešto) _____ ti ne razumeš.
c) Zaboraviću na _____ (ono) _____ je bilo.
d) Obrati pažnju na _____ (ovo) _____ ti govorim.
e) Ne govori nikom o _____ (to) _____ se desilo.
f) Razmišljam o _____ (sve) _____ si rekao.
g) Pisala sam o _____ (ono) o _____ si mi pričao.

N sve
G svega
D svemu
A sve
I svim
L o svemu

ČITANJE I RAZUMEVANJE

Konačna odluka

- Marko: Halo?
- Pavle: Pozdrav, Marko. Pavle je. Šta radiš? Hoćemo li ići na koncert?
- Marko: Uopšte ne znam šta da radim. Ide mi se na koncert, ali u ponedjeljak imam ispit. Nisam još ni pročitao celu knjigu, a kamoli nešto naučio! Ako odem na koncert, može da se desi da padnem na ispitu.
- Pavle: Pa dobro, Marko, nije smak sveta ako ne položiš taj ispit. Polagaćeš ponovo u septembru. Ovo je jedinstvena prilika da čuješ tako dobru grupu uživo.
- Marko: U pravu si. Idem na koncert, pa šta bude. Kakav je dogovor? Gde ćemo se naći?
- Pavle: Dogovorili smo se da se nađemo u pet na Trgu, ispred Miletićevog spomenika. Kad se skupimo, svi zajedno idemo na autobusku stanicu. Autobus za Beograd imamo u sedam.
- Marko: Dobro, videćemo se na trgu. Čao!
- Pavle: Videćemo se, Marko!

svi zajedno

smak sveta

7. Preformulišite rečenice kao u navedenom primeru.

Ide mi se na koncert. = Ja bih išao na koncert.

- a) Jedu mi se jabuke. = _____
- b) _____ = Ja bih pio pivo.
- c) Ne ide mi se na žurku. = _____
- d) _____ = Ja bih gledao taj film.
- e) Putuje mi se na Zlatibor. = _____
- f) _____ = Ja bih pevao.
- g) Ništa mu se ne radi. = _____
- h) _____ = On bi išao u grad.

GRAMATIKA

OBJEKATSKA REČENICA (INDIREKTNI GOVOR)

Da li da idem na koncert ili da ostanem kod kuće?
→ Ne znam **da li da** idem na koncert **ili da** ostanem kod kuće.

8. Preformulišite rečenice kao u primeru. Počnite rečenice nekom od ponuđenih konstrukcija.

Npr. Marko: „Jelena, kada ćeš doći kod mene?”
Marko je pitao Jelenu kada će doći kod njega.
Jelena: „Doći ću posle podne.”
Jelena je rekla da će doći posle podne.

On/Ona...	je pitao/-la ..	da li...
	nije znao/-la...	kada...
	želi da zna...	gde...
	je rekao/-la ...	da...

a) Marija: „Da li ti se, Jelena, sviđa moj Andrija?”

b) Zoran: „Vraćam se iz Rumunije u junu.”

c) Ivana: „Hoćeš li, Gorane, doći kod mene u utorak ili u sredu?”

d) Maja: „Boško, gde si ostavio makaze?”

e) Boško: „Maja, jesi li zalila cveće?”

f) Tamara: „Đorđe, to nije istina!”

g) Đorđe: „Tamara, kada će ručak biti gotov?”

9. Prepričajte dijalog između Marka i Pavla. Upotrebite rečenice u indirektnom govoru.

GOVORNE VEŽBE

Kako da telefoniramo?

Formalna pitanja:

- Dobar dan. Da li je tu gospodin/gospođa /gospođica Petrović?
- Molim Vas gospodina/gospođu/gospođicu Petrović.
- Dobar dan. Marija Pavlović pored telefona. Da li bih mogla da razgovaram sa gospodinom/gospodom/ gospođicom Petrović, molim Vas?

Formalni odgovori:

- Ja sam, izvolite.
- Da, (sačekajte) samo momenat, molim Vas.
- Ne, gospodin/gospođa/gospođica Petrović nije ovde.
- Gospodin/gospođa/gospođica Petrović je na sastanku. Da li možete da pozovete kasnije?
- Da li želite da ostavite poruku?
- Hoćete li da Vas gospodin/gospođa/gospođica Petrović pozove kasnije?

10. Zamislite sledeće situacije i sastavite odgovarajuće dijaloge.

- a. Nalazite se na železničkoj stanici i treba da pozovete svog prijatelja na posao i da ga zamolite da dođe po Vas. Međutim, njegov kolega se javlja na telefon i kaže da Vaš prijatelj nije u kancelariji.
- b. Treba da pozovete predstavništvo JAT-a u Parizu gde biste želeli da se zaposlite kao prevodilac. Tražite direktora predstavništva gospodina Gvozdenovića, ali on nije trenutno u kancelariji. Razgovarajte sa sekretaricom i pokušajte da zakažete razgovor sa direktorom.
- c. Razboleli ste se iznenada i lekar vam je preporučio da ne idete na posao. Pozovite šefa i pokušajte da mu objasnite situaciju i da ga zamolite za tri slobodna dana.

Neformalna pitanja:

- Zdravo. Kako si? Je l' Saša kod kuće?
- E, čao, Vanja je. Je l' Šomi kod tebe?

Neformalni odgovori:

- Zdravo, Marko. Kako si?
- Pozdrav. Tu je. —,Saša!!!”
- Ja sam. Vozdra. Pa gde si ti? Ne javljaš se danima!?!
- Nije tu. Otišao je kod devojke. Da mu kažem nešto?

11. Zamislite sledeće situacije i sastavite odgovarajuće dijaloge.

- a. Devojka/momak koja/-i Vam se sviđa pozvala/-o Vas je na rođendan, ali ne biste da idete sami. Zovete prijatelja, ali Vam njegov brat kaže da on nije kod kuće. Pokušajte da dođete do njega.
- b. Dobili ste dve ulaznice za utakmicu i zovete prijatelja da ide sa Vama, ali on nije oduševljen. Pokušavate da ga ubedite.
- c. Dogovarate se sa prijateljem gde ćete te večeri izaći, gde ćete se naći, u koliko sati.

SLUŠANJE I RAZUMEVANJE

12. 🎧 Saslušajte ove osobe, popunite praznine i zaokružite tačne odgovore.

Ko kako živi?

Ivan (35)

Zanimanje: _____

Ranije, kada sam bio mlađi i nezaposlen, imao sam hobi – ronjenje. Čitavo leto provodio sam _____ u ronilačkim kampovima. Uživao sam u lepotama podvodnog sveta. Tada mi je bila najveća želja da se bavim podvodnom _____. Ali taj san mi se nije ostvario. Sada radim i mogu samo deset dana godišnje da odvojim za odmor. Pošto sam oženjen i imam sina od _____, taj odmor uvek provodimo zajedno.

Marija (27)
profesor

Ne, nemam vremena za hobi. Imam _____ dece i radim, tako da ne stižem da uradim ni ono što moram. Samo ponekad _____ i ja uspeemo da nađemo malo vremena da odemo u bioskop i pogledamo neki dobar film.

Ruža (69)
penzioner

Sada sam u _____ i ponovo imam dovoljno vremena da radim stvari koje volim. Moja velika ljubav od najmlađih dana je _____.

I. Ove osobe govore o:

- svojim obavezama i slobodnom vremenu;
- poslu;
- godišnjem odmoru.

II. Hobi nemaju:

- Ivan i Marija;
- Ivan, Marija i Ruža;
- Ruža i Marija.

III. Ivan se nekada bavio:

- podvodnim ribolovom;
- podvodnom fotografijom;
- ronjenjem.

IV. Ružina najveća ljubav su:

- pozorište i film;
- gluma i pevanje;
- knjige.

13. 🎧 Saslušajte prilog i popunite praznine.

Dodela »nemačkog Oskara«

Anica Dobra, jedna od naših najpoznatijih glumica, jeste prva koja je nominovana u kategoriji »najbolja nemačka glumica« **na 55. festivalu Zlatna kamera** _____, a nije rođena u Nemačkoj. Nagradu je dobila njena koleginica Aleksandra Marija Lara, a Anica je tada svojim prijateljima rekla da je i nominacija za nju velik uspeh. Inače, Anica već duže vreme živi i radi _____ i veoma je uspešna. Budući da mnogo radi, samo ponekad skokne _____ da bi se videla sa prijateljima.

GRAMATIKA: padeži za iskazivanje mesta

AKUZATIV : LOKATIV

AKUZATIV se koristi za iskazivanje cilja kretanja:

Kuda?	Idem	Idem	Putujem
	u pozorište	na žurku	na planinu
	u kafić	na fakultet	u Moskvu
	u bioskop	na plažu	na more

V(kretanja) + Prep (u/na) + A

LOKATIV se koristi za iskazivanje mesta:

Gde?	Ja sam	Nalazim se	Živim
	u pozorištu	na žurci	u Moskvi
	u kafiću.	na fakultetu	na moru
	u bioskopu	na plaži	

V(mirovanja) + Prep (u/na) + L

14. Upotrebite odgovarajući predlog: *u* ili *na*.

Npr. Idem na fakultet.

a) Bila sam _____ prodavnici.	d) Idem _____ školu.
b) Putujem _____ Novi Sad.	e) Maja radi _____ frizerskom salonu.
c) Knjiga je _____ stolu.	f) Marko stanuje _____ ulici Lipov lad.

15. Upotrebite odgovarajući padež: *akuzativ* ili *lokativ*.

Npr. Nataša i Marko su na planini (planina).

Jovana u petak putuje u _____ (Italija).
Maja će ići na _____ (pijaca) da kupi krompir, paradajz, luk i papriku.
Bojana i Peđa svako veče provode u _____ (kafić).
Mirini roditelji žive u _____ (Novi Sad), a Miloševi na _____ (Žabljak).
Marina sutra ide na _____ (fakultet) gde će se videti sa svojim kolegama, a posle predavanja će svi zajedno ići u _____ (pozorište).
Sinoć sam bio na _____ (koncert) koji je održan na _____ (trg).

16. Upotrebite odgovarajući padež (*akuzativ* ili *lokativ*) i predlog (*u* ili *na*).

Prošle godine smo bili _____ (more), _____ (Grčka). Svaki dan smo išli brodićem _____ (jedna prelepa plaža) koja se nalazi _____ (malo ostrvo) preko puta našeg hotela. Čitav dan smo provodili _____ (plaža) i tek uveče smo se vraćali _____ (hotel). _____ (hotel) smo večerali i malo se odmarali. Posle večere i odmora išli smo _____ (kafić) ili _____ (diskoteka).

17. Postavite pitanja za sledeće rečenice. Upotrebite upitne priloge *kuda* ili *gde*.

Npr. Bili smo u pozorištu. *Gde ste bili?* Idemo u bioskop. *Kuda idete?*

Čon Hjon Pak živi u Seulu.

Jurij radi u školi.

Marko i Ivana idu na fakultet.

Gđa Petrović je rođena u Beogradu.

Upoznali smo se u knjižari.

Maja putuje na more.

GENITIV

KOD + G

U/NA + A

V(kretanja/mirovanja)+Prep (kod)
+N(G(živo+))

V(kretanja)+Prep (u/na) +A(živo-)

Npr. Idem kod majke na nedelju dana.
Bio sam kod majke. Kod kuće sam.
Idem u bioskop. Na pijaci sam.

*Ove konstrukcije označavaju da se radnja
duže vreme vrši na određenom mestu.

DO + G

V(kretanja)+Prep (do) + G(živo+/-)

Genitiv sa predlogom DO upotrebljava se
uz glagole: SVRATITI NAVRATITI
SKOKNUTI TRKNUTI

Npr. Idem na minut do komšinice.
Svrati do prodavnice da kupiš hleb.

*Ova konstrukcija označava da se radnja
kratko vrši na određenom mestu.

18. Reči u zagradama stavite u odgovarajući padež, a predloge upišite sami.

- a) Jasna i Milica idu _____ (more) _____ (Budva). Njihovi prijatelji imaju kuću _____ (Bar), tako da će sigurno usput svratiti _____ (oni).
- b) Sutra idem _____ (Francuska). _____ (Pariz) ću biti mesec dana i ići ću _____ (škola francuskog jezika).
- c) Ivane, molim te, skokni _____ (pijaca) kad se budeš vraćao sa posla i kupi kilogram paradajza.
- d) Ana, sutra idem _____ (bioskop). Hoćeš li i ti sa mnom? Danas posle posla mogu trknuti _____ (bioskop) da nam kupim karte.
- e) Izvinite, moram da odem časkom _____ (banka) da proverim da li mi je stigao novac.
- f) Ako idete u grad, navratite usput _____ (Popovići). I mi ćemo biti _____ (oni).
- g) Ana, trkni _____ (komšinica) i zamoli je da nam da malo šećera.
- h) Idem malo _____ (roditelji). Nisam ih videla već tri dana.

19. Ispravite greške u sledećim rečenicama. Prepishite ih pravilno.

Marko i Iva su sinoć bili kod bioskopa. Gledali su neki domaći film.

Idemo večeras u prijatelje na večeru.

Svratićemo u apoteci da kupimo mami lekove.

Juče smo čitav dan bili u fakultetu.

Marko, skokni kod Mire da uzmeš naše karte za avion.

Moja drugarica se razvela i otišla je do majke da živi.

Idemo večeras kod pozorišta da gledamo *Romea i Juliju*.

Bila sam juče u frizera sat vremena.

20. Ispod teksta ponuđeni su različiti odgovori. Upišite pravilan.

Zabava ili lek

(I) _____ padne prvi sneg, pravite grudve i gađate prijatelje iako niste u prvoj mladosti?

(II) _____ verovali ili ne, ljudi (III) _____ organizuju pravo sportsko takmičenje u grudvanju: *jukigasen*. Učesnici se (IV) _____ pripremaju jer se igre održavaju na sportskom terenu dužine 40 m i s grudvama prečnika 6,5 cm. (V) _____ igre će biti održane od 24. do 27. februara.

Na svetu, pored ove, postoji mnogo sličnih zabava. Ljudi (VI) _____ paradajzom, tortama, balonima s vodom, jajima i sl. U Španiji postoji *tomatina*, igra sa paradajzom u kojoj učestvuje i do 40000 ljudi. Održava se svake poslednje srede (VII) _____. Ljudi se gađaju po ceo dan i potroše oko 130 tona paradajza. Jedino pravilo u igri je da svako, (VIII) _____ baci paradajz, mora da ga zgnječi. Na kraju igre i učesnici i ulice potpuno su mokri od soka od paradajza. Italijani (IX) _____ karnevala, ali samo preko dana, organizuju slične igre sa pomorandžama ili jajima. Ovogodišnja igra završena je pre nekoliko dana. U Indiji se ljudi početkom proleća polivaju bojama, u Burmi tokom aprila vodom...

Sociolozi i psiholozi misle da je ovo odličan način da se ljudi opuste (X) _____ su napeti i nervozni. (*Politikin zabavnik*)

I.	a. dok	b. tokom	c. pre nego što	d. čim
II.	a. U Japanu	b. U Japan	c. Japanom	d. Na Japanu
III.	a. svaku godinu	b. svaka godina	c. svake godine	d. u svakoj godini
IV.	a. svakog meseca	b. mesecima	c. svaki mesec	d. u mesecu
V.	a. ove godine	b. ovu godinu	c. godinama	d. u ovoj godini
VI.	a. gađaju	b. se gađaju	c. gađa	d. gađam
VII.	a. u avgust	b. avgustom	c. u avgustu	d. avgustu
VIII.	a. dok	b. čim	c. tokom	d. pre nego što
IX.	a. tokom	b. čim	c. dok	d. pre nego što
X.	a. uvek	b. kad god	c. bilo kad	d. tokom

biti u prvoj mladosti

učestvovati u/na nečemu (L): učestvujem

gađati se (impf) nečim (I)

polivati se (impf) nečim (I)

21. Popunite praznine.

- a) Na kraju koncerta gađali su ih _____ (jaje, pl.).
 b) Deca su se ceo dan polivala _____ (voda).
 c) Svake godine učestvujemo na _____ (takmičenje) iz fizike.
 d) Ove godine organizovaćemo takmičenje u _____ (fudbal).

RECIPROČNI GLAGOLI (Vse)

Ljudi se gađaju paradajzom. = Ljudi jedni druge gađaju paradajzom.
 Dve devojke se polivaju vodom. = One polivaju jedna drugu vodom.
 Marko i Snežana se vole. = Oni vole jedno drugo.

PROMENA ZAMENICE JEDAN DRUGOG

Sg.	m	f	n
N -		-	-
G jedan (od) drugog		jedna (od) druge	jedno (od) drugog
D jedan drugom		jedna drugoj	jedno drugom
A jedan drugog		jedna drugu	jedno drugo
V -		-	-
I jedan s drugim		jedna s drugom	jedno s drugim
L jedan (o) drugom		jedna (o) drugoj	jedno (o) drugom
Pl.	m	f	n
N -		-	-
G jedni (od) drugih		jedne (od) drugih	jedna (od) drugih
D jedni drugim		jedne drugim	jedna drugim
A jedni druge		jedne druge	-
V -		-	-
I jedni s drugim		jedne s drugim	jedna s drugim
L jedni (o) drugim		jedne (o) drugim	jedni (o) drugim

22. Popunite praznine kao u primeru. Vodite računa o rodu imenskih reči u poziciji subjekta.

Npr. gađati nekog (A) nečim (I): gađati se nečim

Oni jedan drugog gađaju grudvama. = Zoran i Miloš se gađaju grudvama.

a) polivati nekog (A) nečim (I): polivati se nečim

_____ = Maja i Tamara se polivaju vodom.

b) tući nekog (A): tući se

_____ = Paja i Aleksa se opet tuku.

c) voleti nekog (A): voleti se

_____ = Maja i Boško se vole.

d) mrzeti nekog (A): mrzeti se

_____ = Saša i Dragan se mrze.

- e) Ljudi treba da vole jedni druge. = _____
 f) Svaki dan gađamo jedni druge grudvama. = _____
 g) Gordana i Zorica ne vole jedna drugu. = _____

VOKABULAR: merne jedinice

23. Utvrdite značenja sledećih reči.

40 m = četrdeset metara
 6,5 cm = šest ipo centimetara
 100% = sto posto, sto procenata

milimetar – centimetar – decimetar – metar – kilometar
 gram – kilogram – tona – procen(a)t / posto
 sekund(a) – minut(a) – sat/čas – dan – mesec – godina
 vek – prečnik – dužina – širina – visina – dubina
 težina

Sg.	Pl.
N procen(a)t	procenti
G procenta	procenata
D procentu	procentima
A procen(a)t	procente
I procentom	procentima
L o procentu	o procentima

24. Sledeće merne jedinice ispišite rečima kao u primerima.

- a) Npr. 40 m/s = četrdeset metara u sekundi
 241 km/h = dvesta četrdeset jedan kilometar na sat/čas

43 m/s _____
 127 km/h _____
 121 m/s _____
 22 km/h _____
 1000 m/s _____
 751 km/h _____

- b) Npr. 40 m² = četrdeset metara na kvadrat / četrdeset kvadratnih metara
 32 m³ = trideset dva metra na kub / trideset dva kubna metra
 5 m⁴ = pet metara na četvrti

43 m³ _____ ili _____
 127 km² _____ ili _____
 121 m² _____ ili _____
 2 m⁶ _____
 10 m⁵ _____
 751 m²⁶ _____

25. Popunite praznine.

- a) Dužina stola je 75 _____ (cm).
 b) Vozili ste 180 _____ (km/h).
 c) Prečnik kruga je 200 _____ (mm).
 d) Morska voda ima 4 _____ (%) soli.
 e) Jurimo 50 _____ (km/h).
 f) Živimo u 21. _____ (vek).
 g) Ovde je dubina mora 15 _____ (m).
 h) Plate će biti povećane za 21 _____ (%).
 i) Visok sam _____ (174 cm)
 j) Radim još 5 _____ (mesec) i onda idem na godišnji odmor.
 k) Dolazim za 5 _____ (sekunda).

- l) To je teško 3 _____ (tona).
 m) Stan ima 56 _____ (m²).
 n) Dolazim 100 _____ (%).

26. Izaberite jednu od ponuđenih reči i upišite je na prazno mesto u odgovarajućoj formi.

- a) Pera je po _____ (visina / dužina) drugi u razredu.
 b) _____ (visina / dubina) mora ovde iznosi 27 m.
 c) Merili smo _____ (dužina / prečnik) mosta.
 d) Ne znam da li nam odgovara _____ (prečnik / širina) ovog ormana.
 e) _____ (prečnik / visina) prstena je 1,22 cm.
 f) Merili smo _____ (težina / visina) knjiga koje deca nose u školu. Ona iznosi oko 4 kg.

GRAMATIKA

TEMPORALNA (VREMENSKA) REČENICA

S1 (V) + Cl_{temp} (Conj. čim / pre nego što + V)
Čim padne prvi sneg, idem na grudvanje. Idem na grudvanje **čim** padne prvi sneg.
Pre nego što bacimo paradajz, moramo da ga zgnječimo.
 Moramo da zgnječimo paradajz **pre nego što** ga bacimo.

27. Upotrebite odgovarajući veznik (čim ili pre nego što). Negde su moguća oba rešenja. U tom slučaju objasnite razliku u značenju tih rečenica.

- a) _____ legnem da spavam, obučem pižamu.
 b) _____ uđem u stan, otključam vrata.
 c) Doći ću kod tebe _____ ti kupim poklon.
 d) Moram da popijem kafu _____ doručujem.
 e) _____ otputujem nekud, odem u turističku agenciju.

28. Upišite zarez tamo gde je neophodno.

- a) Doći ću da ti pomognem čim popijem kafu.
 b) Pre nego što odem u prodavnicu nazvaću te.
 c) Čim me nazove postanem nervozna.
 d) Uradi to pre nego što izađeš napolje.
 e) Čim dobijem pismo javići ti.
 f) Pre nego što se vratiš kući svrati do pijace i kupi neko voće.

Cl_{temp} (Conj. kad god + V) - Kad god sam napeta, čitam.

29. Dopunite rečenice tako da imaju smisla.

- a) Kad god sam umoran/umorna, _____
 b) Kad god imam vremena, _____
 c) _____ kad god čujem klasičnu muziku.
 d) _____ kad god me boli glava.

- e) Kad god sam raspoložena _____
 f) _____ kad god idem u grad.
 g) Kad god pada kiša, _____
 h) Kad god uđem u autobus, _____

GRAMATIKA: padeži za iskazivanje vremena

- 30.** Pročitajte još jednom tekst *Zabava ili lek?* na 49. strani i podvucite sve predložko-padežne konstrukcije koje referišu o vremenu. Objasnite njihovo značenje.
- 31.** Pogledajte deo o padežima za vreme u gramatici na kraju knjige.
- 32.** Reči u zagradama stavite u odgovarajući padež.

- a) _____ (sledeća sreda) polažem ispit na fakultetu.
 b) Loreto i David su u _____ (ponedeljak) otputovali u Španiju. U Novi Sad će se vratiti tek u _____ (septembar).
 c) Moji roditelji se u _____ (četvrtak) vraćaju u Novi Sad posle _____ (duži odmor) na planini.
 d) Moram uraditi još mnogo toga pre _____ (odlazak) na more.
 e) Maja je tek _____ (prošli petak) saznala da ima ispit 24. juna.
 f) Preko _____ (dan) radim, ali sam uveče slobodan.
 g) Srela sam Mariju negde oko _____ (Nova godina). Ne sećam se da li je to bilo pre ili posle _____ (Kostin rođendan).
 h) Ona uvek priča za _____ (ručak).
 i) Bilo je to uoči _____ (Božić).
 j) Probudila sam se usred _____ (noć) i nisam mogla više da spavam.
 k) Te _____ (veče) sam ga prvi put videla.
 l) To _____ (veče) nikada neću zaboraviti.
 m) Reći ću ti _____ (jedan dan).
 n) Kuda ćeš ići za _____ (Nova godina)?
 o) Nazvala me je pred _____ (takmičenje).
 p) Srela sam je na _____ (ispit).
 q) Tokom _____ (veče) sam slobodan.

Sg	n	Pl.	f
NAV	veče		večeri
	f		f
G	večeri		večeri
D	večeri		večerima
I	večeri		večerima
L	o večeri		o večerima

- 33.** Preformulišite rečenice kao u primeru.

$$ZA \text{ VREME} + G = Cl_{temp.} (Conj. \text{ dok} + V)$$

Npr. Ne treba da pričaš za vreme časa. = Ne treba da pričaš dok traje čas.

- a) Za vreme pauze bili smo na kafi. = _____
 b) _____ = Nije mi bilo dobro dok je trajao koncert.
 c) Spavao sam za vreme časa. = _____
 d) _____ = Bilo mi je dosadno dok je trajala predstava.
 e) _____ = Moji su živeli na selu dok je trajao rat.

34. Reči u zagradaama stavite u odgovarajući padež.

- a) Na dijeti sam. Ne jedem ništa kalorično još od _____ (ponedeljak).
- b) Već _____ (dani) učim za taj ispit.
- c) Marija će biti u Grčkoj od _____ (maj) do _____ (oktobar).
- d) Toliko je sinoć bilo toplo da mnogi nisu mogli da spavaju _____ (čitava noć).
- e) Calvin će ostati u Novom Sadu do _____ (početak jula).
- f) Marko već _____ (godine) živi u Australiji. Tamo se i oženio.
- g) Radiću do _____ (kraj godine), a onda idem na bolovanje.
- h) Dolazim za _____ (sat vremena).
- i) Završiću ovo za dvadeset _____ (minut).

35. Reči u zagradaama stavite u odgovarajući padež.

- a) Nada i Dragan svake _____ (veče) idu na trčanje.
- b) Milica _____ (petak) ima predavanja na fakultetu.
- c) Sonja i Bojan _____ (vikend) idu na ručak kod roditelja.
- d) Marija svake _____ (zima) ide na zimovanje na Kopaonik.
- a) Nada svako _____ (leto) ide u letnju školu francuskog jezika.
- f) Đini _____ (sreda) ima časove slovenačkog jezika.
- g) Moj posao je takav da i _____ (nedelja) moram da radim.

PRILOZI I PRILOŠKI IZRAZI ZA VREME

uvek – redovno – stalno – obično – često – najčešće – ponekad
retko – nikad – nekad – danju – noću – s vremena na vreme
sada – tada – onda – juče – danas – sutra – prekosutra
nakosutra – prekjuche – nakjuče – u proleće – u jesen – leti – zimi
zimus – letos – ujutru – kasno – rano – uveče – jutros

36. Opišite jedan uobičajen dan u Markovom životu koristeći se ponuđenim informacijama. Upotrebite odgovarajuće padeže sa značenjem iterativnosti i priloge za vreme.

Npr. Svaki dan ustajem u 7:30 (=sedam i trideset; pola osam).

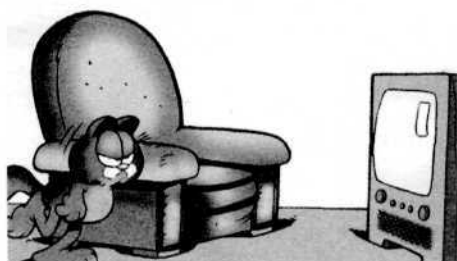
7:30 – ustajanje
7:45 – kafa
8:00 – odlazak na fakultet
9:00-14:00 – predavanja na fakultetu
14:00 – ručak
16:00-19:00 – odmaranje i učenje
20:00-22:00 – proba sa bandom
22:00-24:00 – izlazak sa prijateljima
24:00 – spavanje

- 37.** Upotrebite odgovarajući glagol i popunite praznine. Ne zaboravite da svaki glagol stavite u odgovarajući oblik. Uporedite svoje odgovore sa ostalima u grupi.

Ivan svakog jutra _____ u sedam sati, _____ kafu bez šećera i _____ pogačicu sa sirom. Posle doručka _____ na posao. Na posao _____ u osam sati. U kancelariji _____ do tri sata. Posle posla obično _____ sa ženom u restoranu. Posle ručka Ivan i njegovi prijatelji najčešće _____ fudbal. Veče _____ sa porodicom: _____ TV ili _____ svi zajedno u bioskop. Obično _____ na spavanje oko jedanaest sati. Subotom i nedeljom uveče _____ sa prijateljima u restoranu i posle toga _____ u grad. Najčešće _____ u diskoteku gde _____ i _____ do kasno u noć.

- 38.** Dovršite rečenice.

Ujutru _____
 Zimus _____
 Prekjuče _____
 S vremena na vreme _____
 Retko _____
 U proleće _____
 Leti _____

Prijava na oglas (formalno pismo)

- 39.** Uporedite ova dva pisma. Koje je pismo po Vašem mišljenju bolje napisano? Pronađite sve gramatičke, pravopisne i stilske greške u njima (ukoliko ih ima).

Poštovani,

Javljam se povodom oglasa u vezi sa konkursom za posao stjuardese.

Zovem se Marija Gavrilović, imam 22 godine i studiram turizmologiju u Beogradu. Visoka sam 178 cm, imam 67 kg i ljudi kažu da sam prijatnog izgleda. Nemam zdravstvenih problema, ne bojim se visine i mislim da sam prilično komunikativna. Tečno govorim engleski, a služim se nemačkim i ruskim jezikom.

Iako ste naveli sve što je neophodno za konkurs, zanima me da li bi to bio posao na određeno ili neodređeno vreme. Kao što sam rekla, ja još uvek studiram i bojim se da ne mogu u potpunosti da se posvetim ovom poslu.

S druge strane, sigurna sam da biste Vi bili zadovoljni, a istovremeno bi to za mene bilo veliko iskustvo.

S poštovanjem,
Marija Gavrilović

Zdravo!!!

Pre neki dan sam pročitala oglas u novinama pa sam mislila da je to idealna prilika za mene da malo putujem.

Ja sam Vesna Mitrović i trenutno ništa neradim. Završila sam srednju školu u Beogradu i nemam nameru da studiram. Mislim da je to bez veze. Volim da izlazim, volim skupa kola i živu muziku. Imam plavu kosu i zelene oči. Visoka sam 178cm i imam 62 kg. Bavim se fitnessom. U školi sam učila engleski i imala sam ocenu 4. Radila sam na radiju kao voditelj i svi su rekli da sam veoma talentovana.

Ne zanima me da putujem u zemlje istočne Evrope. To je tako dosadno. Ja bi radila samo na linijama za zapad. Kolika je plata?

Javite se što pre. Čujemo se!!! Cmok!
Vesna Mitrović

- 40.** Zamislite situaciju.

Pročitali ste oglas u novinama za posao u agenciji za nekretnine. Vi studirate ekonomiju i svaki dinar bi Vam dobro došao. Pored toga, dobro govorite engleski i španski jezik. Međutim, niste sigurni da li je to honoraran posao ili posao za stalno. Morate ih to pitati. Isto tako, zanima Vas da li je neophodno prethodno radno iskustvo (jer ga nemate). Ako je u pitanju honoraran posao, bili biste veoma srećni da ga dobijete.

Vaše pismo treba da sadrži od 100 do 150 reči i trebe da bude napisano odgovarajućim stilom.

MALO ZABAVE

Test

Znate li da uživate u dokolici?

1. U poslednje vreme posao je bio:
 - a. uobičajen, niste imali problema,
 - b. naporan, pun stresnih situacija; zaista Vam je potreban odmor.
2. Dok idete na posao autobusom, volite:
 - a. da slušate muziku na diskmenu i prelistavate neki časopis,
 - b. da gledate kroz prozor, posmatrate automobile koji prolaze i proučavate ljude koji sede oko Vas.
3. Kada ste bili mali...:
 - a. imali ste puno igračaka, koje su uvek bile svuda po sobi,
 - b. voleli ste da čitate i izmišljate bajke i priče.
4. Na moru volite...:
 - a. da, kao gušter, satima ležite na suncu,
 - b. da čitate, plivate, šetate, časkate s prijateljima...
5. „Danas će biti predivan dan!”, pomislite...:
 - a. svako jutro čim otvorite oči,
 - b. samo kada je vaš rokovnik pun obaveza i ... kad raste adrenalin.
6. Kojom biste bojom opisali ponedeljak ujutro?:
 - a. sivom,
 - b. belom i crnom.
7. Morate da promenite nameštaj u dnevnoj sobi...:
 - a. odmah znate šta Vam treba i smesta odlazite u prodavnicu da to kupite,
 - b. satima posmatrate sobu i ne znate šta da radite...
8. Idealno veče na odmoru za Vas je...
 - a. večera sa prijateljima (dobra hrana, prijatan razgovor...),
 - b. diskoteka do ranih jutarnjih sati.

BODOVANJE

1.	a-0	b-1	2.	a-0	b-1
3.	a-0	b-1	4.	a-1	b-0
5.	a-1	b-0	6.	a-0	b-1
7.	a-0	b-1	8.	a-1	b-0

OD 0 DO 4 BODA

Za Vas je dokolica sinonim za dosadu i neprijatelj u pravom smislu reči. U ovom trenutku niste naročito zadovoljni svojim životom. Potrebne su Vam promene.

Savet: pokušajte da budete selektivniji i kreativniji u aktivnostima koje birate.

OD 5 DO 8 BODOVA

U Vašem životu trenutno ne nedostaje novosti i obaveza. Možda ih je u poslednje vreme bilo i previše. Vama, budući da niste baš vredni, to nije prijalo. Treba Vam duži odmor. Za Vas nema opasnosti od dosade, jer Vi jednostavno uživate u dokoličarenju.

5. ЛЕКЦИЈА

КУДА...? ГДЕ...?

ВОКАБУЛАР: географски појмови

1. Утврдите значења следећих речи:

језеро – море – река – океан – планина – брдо – равница
исток – запад – север – југ – граница – граничити се – површина – уливати се

ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

2. Маркирајте одговор за који мислите да је тачан, а затим своје одговоре проверите у тексту испод.

☐ Мртво море је језеро.	☐ Налази се на Блиском истоку.
☐ Мртво море је море.	☐ Налази се у Африци.
☐ Богато је биљним светом.	☐ Налази се изнад нивоа мора.
☐ У њему нема живота.	☐ Налази се испод висине мора.
☐ Има 26% соли.	☐ У њега се улива река Јордан.
☐ Вода уопште није слана.	☐ У њега се не уливају реке.

Мртво море... вода без живота

Мртво море је слано језеро у југозападној Азији. Оно се на западу граничи са Израелом, а на истоку са Јорданом. Мртво море представља део израелско-јорданске границе. Површина Мртваг мора, 408 метара испод нивоа мора (1996), најнижа је водена површина на Земљи. Дугачко је 50 км, највећа ширина му је 18 км, а површина му износи 1.020 км². Дубоко је 399 метара. У њега се улива Јордан, као и неколико мањих река.

Encarta Encyclopedia, Brian Brake/Photo Researchers, Inc.

Обична морска вода садржи 4% соли, а у води Мртваг мора има читавих 26%! У таквој води можемо лепо седети и читати новине – нећемо потонути. Ово необично водено пространство добило је име Мртво море јер је толика со у води уништила сваки живот.

3. Пронађите следеће бројеве у тексту и напишите на шта се односе.

50 км _____
1020 км² _____

18 км _____
399 м _____

4. Који појмови с леве стране одговарају онима с десне стране?

висина – тежина
дужина – дубина
ширина – дебљина
површина – запремина
величина

човек _____
река _____
кућа _____
дрво _____
чаша _____

5. а. Изведите придеве од следећих именица. Употребите један од суфикса: -ски/-ки, -ни.

планина _____
море _____
река _____
југ _____
север _____
исток _____
запад _____
Америка _____
Тунис _____
Нови Сад _____
Кореја _____
болница _____

☀ Испред ових суфикса долази до алтернације: к>ч, г>ж, х>ш, ц>ч.

Ирак : ирачки>ирачки

југ : јужни

Чех : чешки>чешки

Петровац : петровачки>петровачки

Футог : футожски>футошки>футошки

Париз : паризски>париски>париски

Али! Београд > београдски

Сви придеви изведени од властитих именица помоћу ових суфикса пишу се малим словом.

равница : равничарски

дан : дневни

село : сеоски

Италија : италијански

Шпанија : шпански

Русија : руски

б. Како гласе форме ових придева у женском и средњем роду једнине?

6. а. Најпре саставите сложенице од понуђених именица, а затим од њих изведите придеве.

Нпр. север, исток: североисток, североисточни, -а, -о

југ, запад: _____

север, запад: _____

југ, исток: _____

6. Довршите реченице.

ЈУЖНО ОД + G

НА ЈУГУ + G

Београд се налази _____ од Новог Сада. Суботица је на _____ Србије. Грчка се налази _____, а Мађарска _____ од Србије.

7. Испод текста записане су речи које недостају. Одаберите форму за коју сматрате да је исправна и подвуците је.**О Београду...**

Београд, главни _____ (I) Србије, налази се у _____ (II) Европи, на Балканском полуострву. Дунав, који повезује западноевропске и _____ (III) земље са земљама југоисточне и источне Европе, протиче кроз подручје Београда (у _____ (IV) од 60 км). Београд се налази на ушћу реке Саве у Дунав.

Северно од _____ (V) налазе се простране равнице Војводине, а јужно – воћњаци и виногради Шумадије.

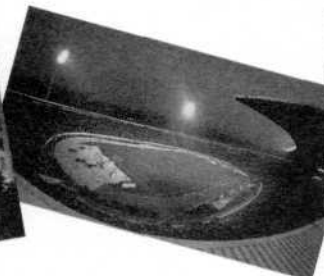
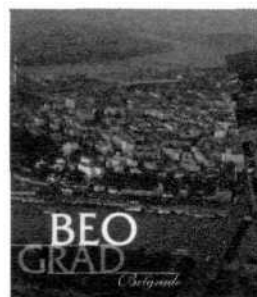

Београд, град веома бурне историје, један је од најстаријих у Европи. Његова историја траје пуних 7000 година. На простору око _____ (VI) река Саве и Дунава живели су људи још у палеолиту.

Овај град постаје престоница српске државе 1403. г., за време владавине деспота Стефана Лазаревића, _____ (VII) цара Лазара.

I. а. престоница	б. град	в. место	г. градови
II. а. југоисточном	б. југоисточног	в. југоисточним	г. југоисточној
III. а. средњоевропске	б. средњоевропску	в. средњоевропској	г. средњоевропска
IV. а. висини	б. дебљини	в. дужини	г. величини
V. а. Београд	б. Београда	в. Београду	г. Београдом
VI. а. великих	б. велике	в. великим	г. велика
VII. а. син	б. сина	в. синова	г. сину

ГРАМАТИКА

УЗРОЧНА (КАУЗАЛНА) РЕЧЕНИЦА

(Сопј. јер, зато што, пошто, будући да, због тога што)

Због чега / зашто Маја није отишла у биоскоп?

-Маја није отишла у биоскоп

јер / зато што / пошто / будући да / због тога што је болесна.

-**Зато што / пошто / будући да / због тога што** је болесна,

Маја није отишла у биоскоп.

8. Завршите реченице.

- а) Нисам добила плату **јер** _____.
- б) Уморан је **зато што** _____.
- в) Закаснио је на испит **пошто** _____.
- г) Ваша молба је одбијена **будући да** _____.
- д) Често се свађамо **због тога што** _____.

9. Исправите грешке.

- а) Јер сам био болестан, нисам дошао на посао.
- б) Будући што си био добар, купићу ти нешто.
- в) Нисам отишла на концерт, јер ми је било лоше.

РЕЧЕНИЧНИ ПРИЛОЗИ **ЗАТО, СТОГА**

Он је био болестан. Имао је високу температуру и грозницу.

Зато/стога није дошао на посао.

10. Допишите реченице тако да цео исказ има смисла.

- а) _____. **Зато** нисам могао да ти се јавим на време.
- б) Нисам имала струје цео дан. **Зато** _____.
- в) _____. **Стога** сам мислила да је најбоље да ја дођем код тебе и да поразговарамо у четири ока.
- г) Тамо је прилично топло и нема хлада. **Стога** _____.

КОМПАРАЦИЈА (ПОРЕЂЕЊЕ) ПРИДЕВА (понављање)

- 11.** Поновити компарацију придева и попуните празнине одговарајућим формама компаратива или суперлатива.

КОМПАРАТИВ

1. једносложни придеви + **-и** (млад → млађи)
2. вишесложни придеви + **-ији** (радостан → радоснији)
3. лак, леп, мек + **-ши** (лакши, лепши, мекши)

📖: нов: _____; слан: _____;
 низак: _____; горак: _____;
 дубок: _____; врућ: _____;

📖: велик: _____ мали: _____
 добар: _____ зао: _____

СУПЕРЛАТИВ

нај + компаратив:

Алтернације:

д > ђ редак: _____

т > ћ кратак: _____

л > љ бели: _____

н > њ танак: _____

к > ч јак: _____

г > ж строг: _____

х > ш тих: _____

с > ш висок: _____

з > ж брз: _____

б > блъ груб: _____

п > плъ скуп: _____

- 12.** Утврдите значења компарираних придева у наведеним реченицама или синтагмама.

а) Какву кафу пијете?

Горку, горчу, средњу, слађу или слатку?

б) У њега се улива Јордан, као и неколико **мањих** река.

в) **стара** жена : **старија** жена

мало место : **мање** место

млад човек : **млађи** човек

велика кућа : **већа** кућа

- 13.** Поређајте наведене синтагме идући од основних ка компарираним облицима придева.

млад човек – старији човек – човек средњих година – стар човек – млађи човек

велика река – мала река – мања река – већа река

дуга коса – кратка коса – дужа коса – краћа коса – коса средње дужине

14. Напишите реченице у којима ћете употребити компаративе датих придева:

интересантан	_____
танак	_____
весео	_____
редак	_____
мек	_____
озбиљан	_____
драг	_____
чист	_____
вредан	_____
жалостан	_____
нов	_____
неодговоран	_____
широк	_____
храбар	_____

15. а) Да ли придеве сам, мртав, го, бесплатан, презадовољан, светлоплав, двострук, невидљив и сл. можете компарирати? Објасните.

б) Како објашњавате следећу реченицу? Нисам видео живље дете од њега.

16. Замислите ситуацију. Ви и Ваш пријатељ добили сте 300.000 динара на лутрији. Желите да купите сваком по нешто (цене су дате испод слика). Саставите одговарајући дијалог.

25.000

250.000

40.000

50.000

100.000

90.000

25.000

17. Утврдите значења следећих реченица.

Он је добар као хлеб. Она је лепа као лутка.
Он није (ни близу) тако вредан као она.
Он је попут мене – висок, црн, паментан.
Он је мало / нешто вреднији од ње.
Он је много / далеко вреднији од ње.

18. Погледајте фотографије и утврдите које су изјаве (дате испод њих) тачне, а које нису.

Милан

Стеван

Андрија

Марко

- а) Андрија није ни близу тако стар као Стеван.
б) Милан је нешто старији од Андрије.
в) Стеван је много старији од Милана и Андрије.
г) Милан није тако млад као Стеван.
д) Марко је нешто старији од Андрије.
ђ) Андрија је далеко млађи од Стевана.
е) Стеван је нешто старији од Андрије.
ж) Марко је много млађи од Милана.
з) Андрија је нешто млађи од Марка.
и) Марко је далеко млађи од Стевана.

КОМПАРАЦИЈА (ПОРЕЂЕЊЕ) ПРИЛОГА

Неки прилози за начин, количину и место могу да се компарирају.

близу – ближе – најближе

далеко – даље – најдаље

доста, пуно, много – више – највише

јако – јаче – најјаче

Нпр. Они сваки дан уче све више и више.

Он данас ради боље него јуче.

19. Попуните празнине одговарајућом формом компаратива прилога.

- а. Кога _____ (много) волиш, Мају или Вању?
б. Данас сам устао _____ (рано) него обично.
в. Она _____ (лепо) црта од њене маме.
г. Ја станујем _____ (далеко) од свих.
д. Он трчи _____ (брзо) од њега.
ђ. Ја радим _____ (дуго) од ње.
е. Осећам се много _____ (добро).
ж. Она зна да кува много _____ (добро) него што ћу ја икада знати.

- 20.** Погледајте цртеже и утврдите да ли су следеће тврдње тачне или нетачне.

- а. На мањем тањиру нема ни близу толико јабука колико има на већем тањиру.
- б. На већем тањиру има нешто мање јабука него на мањем.
- в. На мањем тањиру има много више јабука него на већем.
- г. На мањем тањиру нема тако много јабука као на великом.
- д. На већем тањиру има много мање јабука него на мањем.

- 21.** Исправите грешке у следећим реченицама. (Негде могу бити два решења.)

- а. Он је више виши од њега.
- б. Овај човек је мање нижи од њега.
- в. Он је веома бољи од њега.
- г. Она је врло безобразнија од њега.
- д. Ја сам ни близу тако висок као Марко.
- ђ. Он зна више него ћу ја икада знати.
- е. Јуче су ове панталоне биле више скупе.
- ж. Кажи то најјасније што можеш.

ПАДЕЖИ ЗА ИСКАЗИВАЊЕ МЕСТА (понављање)

- 22.** Поново прочитајте текст *Мртво море* и подвуците све предлошко-падежне конструкције које реферишу о месту. Прва је подвучена.

- 23.** Погледајте у граматици на крају књиге део о падежима за место.

- 24.** Попуните празнине одговарајућом формом речи датих у заградама.

- а) Чекаћу те испред _____ (биоскоп).
- б) Она је у _____ (башта) иза _____ (кућа).
- в) Лево од _____ (школа) је банка.
- г) Он седи између _____ (отац и мајка).
- д) Седи негде близу _____ (врата) да можемо раније да изађемо.
- ђ) Далеко од _____ (очи), далеко од _____ (срце).
- е) Сада смо код _____ (Матица српска).
- ж) Хотел је изван _____ (град).

- 25.** Попуните празнине одговарајућом формом речи датих у заградама.

- а) Кад је пришао _____ (прозор), рекао је да ће пасти киша.
- б) Немојте да идете _____ (пут). Идите стазом.
- в) Приближавамо се _____ (Суботица).
- г) Ишла је из _____ (кабинет) пре пет минута.

- д) Запела сам за _____ (праг) и пала.
 ђ) Аутобус пролази испред _____ (зграда).
 е) Трчимо сваки дан дуж _____ (река).
 ж) Идем за _____ (ти)
 з) Пење се уз _____ (дрво).
 и) Она је прошла поред _____ (ја) и није се јавила.

26. Попуните празнине одговарајућом формом понуђених глагола. Негде је могуће више решења.

силазити/сићи – спуштати се/ спустити се – пењати се/попети се
 прелазити/прећи – препливати/препливати – претрчавати/претрчати
 прилазити/прићи – пролазити/проћи

А.

- а) _____ (прећи/прелазити) сте улицу на црвено. Казна је 500 динара.
 б) Он је једном успешно _____ (препливати/препливати) Дунав.
 в) Два пута дневно _____ (прећи/прелазити) овај мост.
 г) _____ (силазити/сићи) за пет минута. Немој отићи!
 д) Док сам _____ (пролазити/проћи) поред позоришта, видео сам је.
 ђ) Имам проблема са сином. Стално _____ (претрчавати/претрчати) улицу.
 е) _____ (прилазити/прићи) ми је на послу и позвао на вечеру.
 ж) Већ смо _____ (пролазити/проћи) Ваљево, јавићу ти се.
 з) Ааааа! Паук!!!! _____ (пењати се /попети се) уза зид.

Б.

- а) _____ низ Зелени венац па скрени лево.
 б) Где сте? _____ Новом Саду.
 в) _____ цео базен и сад немам снаге ни за шта.
 г) Док _____ улицу, води рачуна о саобраћају.
 д) _____ доле! _____ ти горе!

27. Повежите следеће колоне.

Ајкула живи	из	море.
Волим да скачем	на	мора.
Брод плови	поред	море.
Извадио сам јежа		мора.
На лето путујем	у	мору.
Маја живи	у	морем.
Волим да шетам	на	мору.

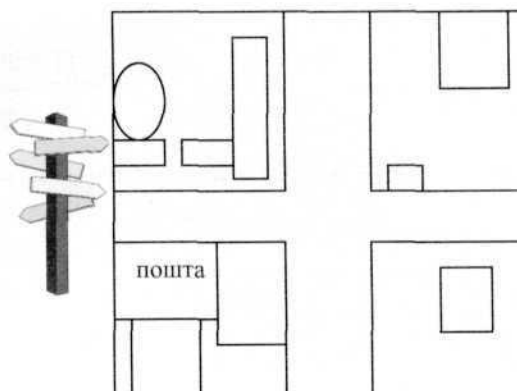

28. Заокружите правилне конструкције (негде има више могућности).

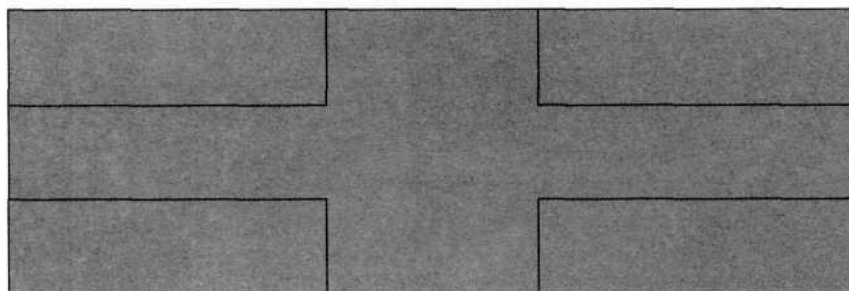
- а) *Испред* наше куће / *Испод* наше куће / *Пред* нашо^м кућо^м има лепо старо дрво.
 б) Упознао сам дивну девојку у *воз* / у *возу* / *возу*.
 в) Недељом никад не путујем у *Београду* / у *Београд* / *Београду*.
 г) Рибе се најбоље осећају кад су *под водом* / *под воду* / *испод воде*.
 д) Управо сам допутовао *кроз Буџарску* / *из Буџарске* / *поред Буџарске* у свој родни *град* / у свом родном *граду* / на свом родном *граду*.
 ђ) Погледај, *над градом* / *над град* / *изнад града* су густе, сиви облаци.
 е) Вечерас ћемо шетати *градом* / *по граду* / *на граду*.

29. Означите нацртане објекте и доцртајте мапу центра града.

Поред поште је паркинг, а до њега је биоскоп. Преко пута биоскопа је парк у којем је црква. Наспрам цркве је, такође, парк за децу. У њему има, на самом углу, киоск. Пијаца је у дну овога парка. Преко има једна већа зграда и то је школа, а до ње је робна кућа. Поред робне куће је позориште, а иза њега је тениски терен.

30. Нацртајте на раскрсници следеће појмове: семафор, пешачки прелаз, троцикло, ауто, саобраћајни знак.

31. Утврдите значења следећих речи.

путоказ	ауто-пут
земљотрес	ауто-школа
сунцобран	радио-емисија
бродоградилиште	мини-линија

32. Објасните значење следећих речи: ситијаи – обилазијаи – крстаријаи – носејаи – прелазјаи – следјаи.

НАД ИЛИ НАДА? С ИЛИ СА?

НАД / ПОД / ПРЕД ЊИМ :	НАДА / ПОДА / ПРЕДА МНОМ
С(А) ЊИМ, БРАТОМ :	СА МНОМ, СОЊОМ, ЖЕНОМ, ШЕФОМ
С(А) ТОБОМ :	СА ЗИДА, СТОЛА
УЗ КУЋУ :	УЗА ЗИД

33. На празна места упишите одговарајућу форму предлога.

- а) Разговарала сам _____ стрицем о томе.
 б) Књига је пала _____ столице.
 в) Хоћу да разговарам _____ тобом.
 г) _____ мноме је небо, а _____ мноме море.
 д) Враћам се _____ сајма.
 ђ) Разговарала сам _____ Жељком.
 е) Почео је да плаче _____ (пред/преда) тобом? Не могу да верујем.
 ж) Волим бурек _____ сиром, а _____ месом не волим.

34. Саставите питања користећи следеће упитне речи **КУДА? ГДЕ? ОДАКЛЕ?**

Јован живи у Италији.
 Вечерас идем у биоскоп.
 Коста долази из Грчке.
 Књиге су на столу.
 Отпутовали су у Лондон.

35. Напишите одговоре.

Где су моји кључеви? (торба)
 Одакле је Марко? (Русија)
 Куда си кренуо? (продавница)
 Где живе твоји родитељи? (кућа)
 Где је пошта? (центар града)

36. Попуните празнине одговарајућим речима.

Драга Јелена,
 Стигла сам на Тару. _____ је предивно. Како је
 _____? Волела бих да дођеш _____ и да по-
 ведеш Ђорђа јер њему треба одмор од свега. Ако будеш
 долазила, купи ми _____, молим те, батерије за фото-
 апарат јер тога _____ нема. Желим да фотографи-
 шем природу јер је поглед _____ одличан. И, још
 нешто! Понеси ми _____ и наочаре за сунце. Из-
 губила сам своје _____ на путу, а _____ не могу
 _____ да их купим.

Воли те Сања

оданде
 нигде
 ту
 негде
 одавде
 овамо
 тамо
 овде (3х)

37. Одговорите на питања.

- а) Коју намеру има грађевинска компанија *Tajsei*?
- б) У чему би била њена специфичност?
- в) Шта би све било у приземљу?
- г) Како би се спречила висинска болест?
- д) Како ће се добијати струја?
- ђ) Каква би се рекреација организовала?
- е) За које би време лифтови прелазили хиљаду спратова?
- ж) До које би године требало да се заврши ова грађевина?

38. Напишите синониме:

грађевина _____
 приземље _____
 облакодер _____
 предворје _____
 казамат _____
 трговина _____

39. Од именице у генитиву направи придев.

врх вулкана _____

 блокови станова _____

 болест од висине _____

 енергија сунца _____

 пирамида од стакла _____

Пирамида до неба

Средином деведесетих година прошлог века јапанска грађевинска компанија *Tajsei* први пут је објавила своју намеру да подигне грађевину високу 4000 м у коју би могао да се смести читав један град од 700.000 становника.

Према замисли јапанских стручњака, то би била пирамида која би за 222 метра била виша од врха вулкана Фуџијаме (Светог брда), на острву Хондо, који је висок 3778 м. Платформа под морем, велика шест квадратних километара, имала би на стотину спратова. Ова грађевина, висока четири километра, не би чак могла да се назове облакодером јер би њен врх био изнад облака.

У приземљу пирамиде била би три огромна предворја у којима би се налазиле све важније државне и друштвене установе као што су болнице и трговине, школе, владине установе, биоскопи, позоришта.

Да се они који би радили у њима не би осећали као затвореници у подземним казаматима, у партеру ће бити баште, шумарци и водопади.

Изнад пословног дела налазиће се стамбени блокови. Да се због разређеног ваздуха не би појавила висинска болест, ниједан становник неће живети на висини која прелази 2000 м. На ових 500 спратова стамбени део заузимаће површину од 70 км².

Над стамбеним делом налазиће се спратови са свим оним што омогућава несметан живот у овом огромном граду: климатуређаји, погони за прераду отпадака, електране. За добијање струје употребљаваће се енергија сунца, ветрова и таласа.

Сасвим на врху, где увек влада температура од 11 Целзијусових степени, биће центар за зимске спортове. Ту ће становници пирамиде, иначе увек окружени челиком и стаклом, на скијању и клизању моћи да осете ветар и свеж ваздух.

Растојање од зелене прашуме у приземљу до леденог врха, односно хиљадитог спрата, лифтови ће прелазити за 35 минута.

Пусте маштарије? Можда, али у грађевинској компанији *Tajsei* верују да ће ова циновска пирамида од стакла и челика бити завршена 2025. године.

(Полиџикин забавник)

40. Напишите синонимичне падежне конструкције.

Њен врх би био изнад облака.

На платформи, под морем...

Изнад пословног простора налазиће се стамбени блокови.

Над стамбеним делом налазиће се спратови...

ГРАМАТИКА

РЕФЛЕКСИВНИ ПАСИВ

$N(N) + [V_{\text{tranz}} + /ce/]$

41. Прочитајте следећу реченицу, а потом одговорите на питање.

За добијање струје употребљаваће се енергија сунца, ветрова и таласа.

Ко ће употребљавати енергију сунца, ветрова и таласа за добијање електричне струје?

У овим конструкцијама субјекат (односно пацијенс) обавезно је експлициран, а реченица је деагентизована, јер се морфема /се/ третира као средство за исказивање уопштеног агенса:

Занимљиве књиге (N) радо се читају → Људи радо читају занимљиве књиге (A).

$N(N) + [V_{\text{tranz}} + /ce/]$

$\rightarrow \text{Sb}(n) + V_{\text{tranz}} + N(A)$

пасивна реченица	активна реченица
<i>Тамо се гради нова зграда.</i>	→ Тамо неко гради нову зграду.
<i>Кад се <u>кромпири очисти</u>, треба их ставити у воду.</i>	→ Кад човек/неко очисти кромпире...
<i>Раније су се недељом облачила свечана одела.</i>	→ Раније <u>су људи</u> недељом <u>облачили</u> свечана одела.
<i>Ова ће се <u>песма још дуго певати</u>.</i>	→ Људи <u>ће</u> још дуго <u>певати</u> ову песму.
<i>Овај се лек <u>пије на осам сати</u>.</i>	→ Овај лек пацијенти <u>треба да пију</u> на осам сати.
<i>Једу ми се <u>јабуке</u>.</i>	→ Ја бих јео јабуке.

42. Поново прочитајте текст *Пирамида до неба* и подвуците све реченице у којима је употребљен рефлексивни пасив. Парафразирајте забележене реченице као у претходном примеру.

43. Преформулишите следеће пасивне реченице у активне.

- Воће се једе два сата после јела. _____
- Мост се гради. _____
- Једу ми се колачи. _____
- Лек се пије пре јела. _____
- Ова се зграда градила три године. _____
- За Божић се дају поклони. _____

44. Од понуђених активних реченица саставите одговарајуће пасивне.

Нпр. Ја бих слушала музику. Слуша ми се музика.

- а) Људи обично ујутру пију кафу. _____
 б) Неко зида нов тржни центар. _____
 в) Ја бих јео ђевапе. _____
 г) Човек често не зна истину. _____

У структурама са рефлексивним пасивом мора бити задовољен услов

Nn [-živo]+ [V_{tranz} + /se/], јер је у супротном реченица

(а) **активна, рефлексивна:** Он се брије сваки дан. → Он себе брије сваки дан.

(б) **двозначна:** Деће се кућа свако вече. **ПАСИВ** → Дете треба купати свако вече.

Деће се кућа свако вече. **АКТИВ** → Дете себе купа свако вече.

(в) **активна, реципрочна:** Они се воле. → Они воле једно друго.

45. Утврдите да ли су следеће реченице активне или пасивне и објасните њихово значење.

- Они се љегају.
- Они се много хвале.
- Она се умива.
- Беба се шетња сваки дан.
- Он се шетња сваки дан.

СЛУШАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

Где они живе?

46. ☞ Чућете приче пет различитих особа. Упишите оно што недостаје.

име	земља	кућа/стајан	џраг	породица	лејовање
	Шпанија				
		једнособан стан			
Никола Марић					
				са родитељима	
					Игало

47. ☞ а) Саслушајте кратак текст о Швајцарској и попуните празнине.

Нпр. Живим у Швајцарској и ја сам _____, а моја мајка је Швајцаркиња. У нашој земљи се говоре немачки, италијански и _____ језик. Граничимо се са: Француском, у којој живе Французи и _____ и говоре француски језик; Италијом....

б. Напишите имена држава са којима се граничи Ваша земља, називе за њихове становнике и становнице и језик који се говори у њима.

ТВОРБА РЕЧИ: суфиксација

48. а) Суфиксом **-ара** од следећих именица изведите нове именице са значењем места.

књига _____	цвеће _____
пекар _____	млеко _____
фарба _____	

б) Суфиксом **-ишће** од понуђених глагола изведите именице које значе простор на којем се одвија та радња.

шетати _____	купати се _____
играти _____	клизати се _____

в) Напишите глаголе од којих су настале следеће именице:

продавница _____	учионица _____
спаваоница _____	чекаоница _____

49. а. Прочитајте значења речи **зид** која су дата у *Речнику српскохрватској књижевној језика Матице српске*.

зид м (лок. зиду; мн. зидови, ген. зидова) **1. а.** *усправни, окомити део зграде на коме лежи кров зграде и који преграђује њен унутрашњи простор. б.* *ограда (обично од камена или циће, ојке). **в.** *фиг. преграда, прејека. 2.* *страна суда, посуде, цеви и сл.**

Изрази:

1. бити затворен (из)међу / у четири зида;
2. дотерати, догурати притерати до зида, притиснути уза зид;
3. живи зид;
4. и зидови имају уши;
5. прислонити кога уза зид;
6. ћутати као зид;
7. ударати главом о зид.

б. Напишите реченице за свако од наведених значења.

в. Објасните значења израза.

г. Саставите реченице за сваки израз.

МАЛО ЗАБАВЕ

50. Откријте нелогичност.

Волим
да идем код баке јер има пуно
дивљих животиња, дивну башту у којој
плива воће и поврће, нпр. ђурке, патке и
свиње. Диван је то град!

Ја сам студент медицине. Волим да
помажем животињама. Положио сам
солфеђо и сада могу да оперишем људе.
Пошто добро говорим француски језик,
ићи ћу на специјализацију у Беч.

Сипајте у шољицу два та-
њира воде и три кашичице
чоколаде. Исцедите један
лимун. Ставите то у шпорет
да се охлади. Треба да стоји
5 минута. Додајте томе још
мало шећера да буде слано
и... добили сте освежавајући
напитак. Пријатно !!!

ПИСАЊЕ

51. Опишите своју земљу, главни град, град у којем живите или град у којем бисте желели да живите. Ваш састав треба да има између 150 и 200 речи.

6. LEKCIJA

GASTRONOMIJA

ČITANJE I RAZUMEVANJE

1. Odgovorite usmeno na sledeća pitanja.

- a) Koliko često **posećujete** restorane?
- b) Koje je vaše **omiljeno** jelo?
- c) Šta obično **naručujete** u restoranu?
- d) Šta je Vaše **nacionalno** jelo?
- e) Da li ste **probali** srpske specijalitete?

2. Pročitajte tekst, a potom zamenite izraze pisane kurzivom u donjem tekstu ponuđenim izrazima:

Želite li...?
Molim!
Da li biste imali...?
Oprostite...
Voleo bih...
Da li bih mogao...?

U jednom novosadskom restoranu

Motoki i Jurij, polaznici Letnje škole srpskog jezika u Novom Sadu, odlučili su da danas, nakon lektorskih vežbanja i predavanja, ručaju u popularnom novosadskom restoranu *Balkan ekspres*.

- Motoki i Jurij:* Dobar dan želimo!
Konobar: Dobar dan. Izvolite!
Motoki i Jurij: Izvinjavamo se iskreno, ali... Mmmm ... ***Dajte nam*** za nas dvojicu slobodan sto.
Konobar: Da, naravno. Izvolite ovuda!
Motoki i Jurij: Hvala lepo!
Konobar: Da vam donesem jelovnik i kartu pića?
Motoki i Jurij: Svakako. Hvala!
Konobar: Da li ste se već odlučili za nešto?
Motoki: Ja bih rado čašicu sakea, ali, pošto pretpostavljam da to nemate, uzeo bih jednu šljivovicu. To već odavno imam u planu.
Jurij: Ja bih probao vašu kruškovaču.
Konobar: Verujte mi, ni sam ne bih bolje izabrao!
Konobar (posle nekoliko trenutaka):
Stiže vaš aperitiv. Da li ste se odlučili za neko posebno jelo?

Motoki: Naravno ! **Ja ću** da probam Karađorđevu šniclu, deluje mi veoma izazovno!
 Kao prilog uzео bih pekarski krompir i salatu od svežeg kupusa.

Jurij: Meni ćete doneti porciju mešanog mesa, a kao dodatak bih uzео pomfrit i turšiju. Ona mi je ostala u sećanju još od prošle godine!

Motoki: **Hej**, zaboravio sam još nešto. I flašu mineralne vode **donesite!**

Konobar: Naravno, gospodo. **Ja ću** kao dezert da vam preporučim specijalitet kuće, domaću pitu s višnjama.

Motoki i Jurij: Vrlo rado. Hvala!

Konobar: Evo, stiže jedno mešano meso i jedna Karađorđeva šnicla.
 Prijatno!

Motoki: Ovo izgleda veoma ukusno, a po računu i povoljno! Živeli!

ZAPAMTITE !

	Forme učtivosti	
Želeo bih ...	Da li bih mogao ...?	Molim Vas, donesite mi ...
Voleo bih ...	Da li biste mogli ...?	Molim Vas, dajte mi ...
Uzeo bih ...	Da li se može ...?	Molim Vas, naspite mi ...

3. Odgovorite na pitanja o tekstu.

- Ko su Motoki i Jurij?
- U kom su restoranu Motoki i Jurij?
- Šta su uzeli da popiju?
- Šta će ručati?
- Da li je *Balkan ekspres* skup restoran?

rakija: šljivovica, kruškovača, kajsijevača...
vino: belo, crno i crveno, roze
sok: gusti, gazirani, negazirani, od jabuke/kruške...
pivo: svetlo i crno
votka, konjak, vinjak, liker

4. Izbacite „uljeze”:

- **posećivati:** prijatelje, fakultet, restorane, bioskop, rodbinu, more, sobu
- **omiljen/a/o:** jelo, knjiga, film, kompjuter, glumac, auto, noga, predstava
- **naručiti:** piće, knjigu, cipele, pecivo, dete, kolače, pesmu, sneg
- **nacionalni/a/o:** ponos, susret, jelo, tim, dohodak, ključ, himna, restoran
- **probati:** hleb, haljinu, sok, TV, sandale, kupus, prozor, kafu, kišu, kišobran

5. Po uzoru na prethodni dijalog odglumite neku scenu iz restorana. Evo nekih ideja.

- konobar Vas nije na vreme uslužio
- dobili ste pogrešno jelo
- zaboravili ste novac kod kuće
- niste prikladno obučeni
- zakazani sastanak u restoranu je propao

VOKABULAR: voće i povrće

6. Svrstajte sledeće pojmove u odgovarajuću grupu.

paradajz – salata – boranija – grašak – luk – jabuka – krompir – lubenica
 kukuruz – pasulj – šljiva – karfiol – breskva – kajsija – grožđe – kruška
 trešnja – malina – tikvice – šargarepa – kelj – zelen – kupus – peršun
 spanać – krastavac – patlidžan – paprika – pomorandža – limun – banana

VOĆE: limun,

POVRĆE : paprika,

VOKABULAR: Jedete li meso?

7. Koje vrsta mesa postoje?

Mesne preradevine

kobasica, salama,
 slanina, šunka, suvo
 meso, viršle, čvarci,
 kulen...

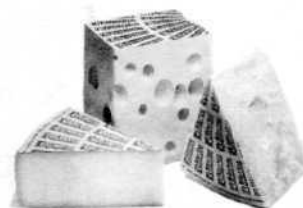
svinja	>	svinjsko meso ili svinjetina
prase	>	praseće meso ili _____
tele	>	_____
june	>	_____
pile	>	_____
riba	>	_____
konj	>	_____
ćurka	>	_____
guska	>	_____
patka	>	_____
zec	>	_____
ovca	>	_____
jagnje	>	_____
jare	>	_____
koza	>	_____
kokoš	>	_____

VOKABULAR: Pijete li mleko?

8. Zna li koji mlečni proizvodi postoje? Dopunite ovu listu još nekim proizvodima koje poznajete!

sir, kajmak, pavlaka, jogurt, maslac

9. Kako se služe ove namirnice?

SLUŠANJE I RAZUMEVANJE

10. 🎧 Saslušajte dijalog i na prazna mesta upišite odgovarajući kvantifikator.

Na pijaci

Prodavac: Sveže voće i povrće, mladi krompirići, tikvice, zrele višnje i maline! Sve domaće i neprskano! Izvolite, gospodine.

Kupac: Dobar dan. Jesu li Vam ovi krompirići sveži?

Prodavac: Svakako. Jutrošnji su, veoma sveži. Koliko želite?

Kupac: Ako je tako, dajte mi _____ mladih belih krompirića. Slađi su. I, recite mi koliko staje ovaj luk?

Prodavac: Petnaest dinara kilogram. Želite?

Kupac: Odgovara mi. Dajte mi _____. I dodajte još ova _____ veća krastavca. Pošto su Vam oni?

Prodavac: Krastavci su trideset. I još nešto?

Kupac: Uzeću i _____ zelene salate. To je, koliko vidim, deset dinara.

Prodavac: Jeste. Birajte sa ove gomile, veće su i punije. Probajte i ove višnje! Odlične su za pitu. Obradujte suprugu!

Kupac: Zaista, nisu previše kisele. Izmerite mi _____. Koliko sam dužan?

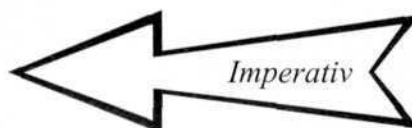
Prodavac: Evo, odmah! Dva kilograma krompirića, to je trideset i sto, dodajmo tome još pedeset i sedamdeset... _____ dinara. Hvala! Evo, kusur. Do skorog viđenja!

Kupac: Prijatan dan.

Z
A
P
A
M
T
I
T
E

Dajte mi!
Izmerite mi!
Isecite!
Uzmite!
Stavite!

11. Odgovorite na sledeća pitanja.

- Gde se odvija radnja u prethodnom dijalogu?
- Šta se prodaje na toj tezgi?
- Šta kupac kupuje od voća?
- Šta se od povrća na tezgi može kupiti?
- Da li Vi odlazite na pijacu?

12. Sastavite spisak od pet namirnica koje treba da kupite na pijaci ili u prodavnici. Podelite se u grupe i sastavite slične dijaloge.

13. Povežite po smislu pojmove, a glagole potom stavite u imperativ.

a)

kuvati
pržiti
peći
obariti
iscediti
ljuštiti
dinstati
pohovati
seći
mleti
mazati
sipati
mešati
rezati

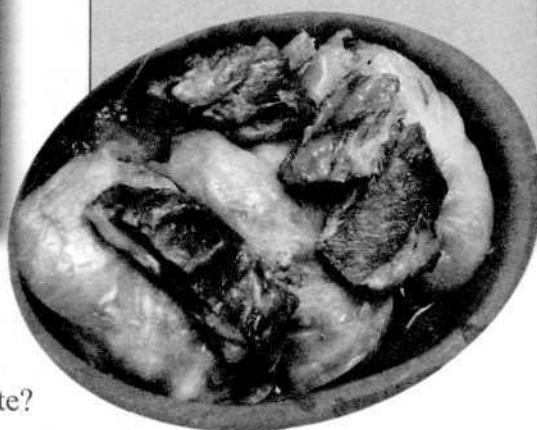
supa
sarma
pasulj
grašak
kajmak
sir
šnicla
jaje
meso
jogurt
sok
piletina
krompir
jabuka
povrće
spanać
šunka

b)

čaša
tanjir
kašika
kilogram
veza
komad
režanj
kriška
kašičica
flaša
lonac
kutlača
džak
gram

Upišite oblike imperativa glagola iz prve kolone.

kuvaj ...

14. Odgovorite usmeno na sledeća pitanja.

- Da li Vi rado pripremate jela?
- Koje je Vaše omiljeno jelo? Da li nam ga preporučujete?

Recept za voćni kolač

15. U ponuđen tekst upišite date imenice i glagole u odgovarajućoj formi:

šlag
šećer
pavlačka
piškote

poredati
potopiti
staviti
ubaciti

Potrebno je:

dva pakovanja _____
pet čaša _____
petnaest kašika _____
dve kesice _____
voće po želji (višnje, maline, kupine, kivi...)

Priprema

Piškote _____ u mleko i _____ u tepsiju. Preko njih _____ pavlaku umućenu sa šećerom. U pavlaku _____ voće. Preko toga ponovo stavite piškote koje ste pre toga potopili u mleko. Na kraju stavite šlag. Prijatno!

16. Napišite i sami recept za neko jelo.

GRAMATIKA

GLAGOLSKI NAČINI

POTENCIJAL I

Ovim oblikom izražavamo svoje *želje, htenja i mogućnosti*.

Građenje:

aorist glagola **biti** + radni glagolski pridev glagola koji se menja

Sg.		
ja	bih	radio / radila
ti	bi	radio / radila
on	bi	radio
ona	bi	radila
ono	bi	radilo
Pl.		
mi	bismo	radili / radile
vi/Vi	biste	radili / radile
oni	bi	radili
one	bi	radile
ona	bi	radila

Bez lične zamenice:

radio bih, radila bih ...

IMPERATIV

Ovim oblikom iskazujemo *naredbe i molbe*.

Građenje:

odbaciti od 3. l. pl. prezenta nastavak i dodati nastavke za imperativ i za lice

Sg.	Pl.
	1. tres - i - mo
2. tres - i	2. tres - i - te
3. neka + prez.	3. neka + prez.
	1. piš - i - mo
2. piš - i	2. piš - i - te
3. neka + prez.	3. neka + prez.
	1. skin - i - mo
2. skin - i	2. skin - i - te
3. neka + prez.	3. neka + prez.

Tako: čuj, kupuj, stoj, pevaj, daj, čekaj, izbroj, popij, savij;

17. Kako se gradi radni glagolski pridev? Ponovite.

18. Kako glase množinski oblici imperativa glagola iz zadatka br. 13?

kuvajmo...

19. Navedite 1. lice sg. i 3. lice pl. prezenta glagola iz zadatka br. 13.

kuvam / kuvaju...

ZAPAMTITI

peći : pečem , peku / peci
leći : legnem, legnu / lezi
rezati : režem, režu / reži
dati : dam, daju / daj
doći : dođem, dođu / dođi

20. Glagole u zagradi stavite u odgovarajuće lice imperativa.

- a) _____ (doneti – vi) mi te knjige sa stola!
- b) _____ (napraviti – ti) joj sok, molim te!
- c) _____ (reći – ti) mu da sutra dolazimo.
- d) Najpre _____ (iseći – vi) crni luk!
- e) _____ (pročitati – vi) nam još jednom naslov!
- f) _____ (poslušati – mi) ga barem ovaj put!
- g) _____ (ostaviti – mi) te igračke na svoje mesto!
- h) _____ (skloniti – ti) taj bicikl u garažu!
- i) Na kraju _____ (napisati – vi) zaključak!
- j) _____ (dati – vi) dve kugle sladoleda!

21. Rečenice iz prethodne vežbe prepishite tako da imperativ zamenite potencijalom i time dobijete upitnu rečenicu.

- a) *Da li biste mi doneli te knjige sa stola?*
- b) _____
- c) _____
- d) _____
- e) _____
- f) _____
- g) _____
- h) _____
- i) _____

22. Napišite odrični oblik potencijala.

- a) On bi sigurno kupio ovaj automobil.

- b) Ja bih rado večeras išao na utakmicu.

- c) Mirjana bi s Mićkom rado provela odmor na moru.

- d) Pera bi želeo da upiše frizerski zanat.

- e) Oni bi voleli da se kvalifikuju u drugi krug takmičenja.

23. Na osnovu ponuđenih odgovora formulišite pitanja.

- a) _____
Da, mogao bih da Vam unesem prtljag!
- b) _____
Ne, sutra ne mogu da se nađem s tobom.
- c) _____
Sigurno. Ljubav bi mogla da promeni naše živote.

- d) _____
Vrlo rado. Vidimo se ispred bazena!
- e) _____
Ne dolazi u obzir! Moraš se vratiti do ponoći.

VOKABULAR: Zdravlje i bolesti

24. a. Utvrdite značenja sledećih reči:

glavobolja – zubobolja – grip/gripa – prehlada – visoka temperatura
prehladiti se – razboleti se – pokvariti stomak
bolestan, -sna, -sno – boleti – bol – bolest – lek

b. Utvrdite značenja sledećih rečenica. Svaki student treba pantomimom da opiše neku od njih. Ostali studenti treba da utvrde značenja i upotrebe odgovarajuću zamenicu u ponuđenim rečenicama.

1. Boli ga/je stomak.
2. Pokvario/-la je stomak.
3. Boli ga/je glava.
4. Ima glavobolju.
5. Boli ga/je zub.
6. Ima grip.
7. Prehladio/-la se.
8. Boli ga/je noga.
9. Ima visoku temperaturu.
10. Boli ga/je grlo.
11. Slomio/-la je nogu.

SLUŠANJE I RAZUMEVANJE

25. a. Saslušajte prilog i upišite znak ✓ tamo gde je to potrebno. Dat je jedan odgovor koji ne odgovara nijednoj osobi.

Od čega boluju?

gospodin Perić	gospođa Marić	Maja	
			ima grip
			ima alergiju
			ima visoku temperaturu
			pokvario/-la je stomak
			boli je/ga glava
			kašlje
			ne može da ide na posao
			ne može da govori
			pije čajeve
			pije lekove

			Savet lekara:
			Ostanite u krevetu!
			Uzimajte antibiotike!
			Budite na dijeti!
			Pijte što više čaja!
			Jedite dvopek!

b. Saslušajte dijaloge još jednom i recite sa kim razgovaraju te osobe.

- Gospodin Perić razgovara sa _____.
- Gospođa Marić razgovara sa _____.
- Maja razgovara sa _____.

c. Zapišite sve rečenice u kojima je upotrebljen imperativ.

d. Prestrukturirajte rečenice u imperativu iz direktnog u indirektni govor.

Npr. Ostanite u krevetu nekoliko dana! *Lekar je rekao da ostanem u krevetu nekoliko dana.*

ČITANJE I RAZUMEVANJE

- 26.** Ispod teksta zapisane su reči koje nedostaju. Odaberite ispravan oblik i zaokružite slovo ispred njega. Samo jedan odgovor može biti tačan.

Medicina ili nadrilekari

(I)_____ lekarske ordinacije sede dva pacijenta i čekaju. Prvi pacijent je zamišljen mlađi čovek od dvadesetak godina, (II)_____ očigledno ima ozbiljnijih zdravstvenih problema. Preko puta sedi starija žena prodornih crnih (III)_____. Gleda ga pažljivo neko vreme, a onda polako prilazi i govori:

- I vi (IV)_____ lekara?
- Molim? Da.
- Nešto ozbiljnije?

- (V)_____ ne zna. Razultati su dobri, a ja se osećam sve lošije i lošije. Stalno imam glavobolju. Bole me leđa, kosti, ruke, noge, mišići. Nemam apetita. Sve je počelo pre nekoliko (VI)_____ i od onda sam izgubio oko 20 kilograma. Patim od nesanice, a tokom dana nemam snage ni za šta. Devojka me je ostavila, a bojim se da ću i posao izgubiti. Jednom (VII)_____, očajan sam.

- (VIII)_____ se ljutiti, ali reći ću vam nešto. Poznajem jednu ženu za koju se priča da je vidovita. Ljudi sa neverovatnim problemima odlazili su kod (IX)_____ i ona im je pomogla. Ako želite, mogu vam ostaviti njen broj telefona.

- Pa, ne znam...

- Evo, (X)_____ vizit kartu, zakažite i videćete – Vaši problemi postaće prošlost.

I.	a. u	b. između	c. ispred	d. u
II.	a. koji	b. kojeg	c. koja	d. s kojim
III.	a. oči	b. očiju	c. očima	d. oka
IV.	a. po	b. u	c. bez	d. kod
V.	a. niko	b. neko	c. ko	d. iko
VI.	a. mesec	b. meseca	c. meseci	d. mesecu
VII.	a. reč	b. rečju	c. rečima	d. rečom
VIII.	a. nemojmo	b. nemojte	c. hajde	d. neka
IX.	a. nje	b. nju	c. je	d. ju
X	a. neka uzme	b. uzmimo	c. nemojte uzeti	d. uzmite

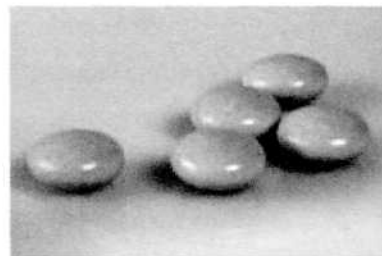
27. Šta biste Vi učinili?

28. Pročitajte sledeće tekstove i rešite zadatke.

Vesna Petrović obožava da jede čokoladu. Možemo reći da je čokoholičar. „Jednostavno imam konstantnu želju da jedem slatko. Kad god vidim čokoladu u prodavnici, ne mogu da odolim. Ne znam zašto, ali jednostavno, svaki put kad pomislim na čokoladu, ja osetim već poznat sladak ukus ovog savršenstva”, kaže Vesna. Ljudi misle da čokolada leči depresiju. Vesna je jede svaki dan. Ona voli i toplu čokoladu, čokoladne kolače i torte... Ljudi ovo često zovu zavisanost i porede je sa pušenjem. Kada je pitaju da li želi da ostavi slatko, ona kaže: „Zašto da ostavim? Nemam nikavih zdravstvenih problema”.

Trčanje je odlično... dok ne postane prečesto. Gorana Stanković je trener i radi ovaj posao već 30 godina. Sada ima 55 godina i misli da mora mnogo više da vežba, jer želi da bude u dobru formi. I šta ona radi? Svakog dana ustane u 7:30 i ide na trčanje do 10:30. Posle doručka ide na posao, gde trenira studente. I tamo trči. Pošto uvek kasni, trči na drugi posao, na aerobik. A tamo, naravno, trči. Samo uveče to ne radi jer je suviše umorna. Razmišlja, međutim, da prekine da se viđa sa prijateljima i da počne da trči i uveče, pre spavanja. Prijatelji misle da to nije u redu jer se i ovako retko viđaju. I tako, dok neki ljudi ceo dan sede u kancelariji, drugi ceo dan trče. Možete li Vi ovo da razumete?

Sekretarica jedne poznate firme u Beogradu, Tamara Stanić, ne može da živi bez tableta. Priča počinje pre 10 godina kada je Tamara završavala fakultet. Učenje u zatvorenom prostoru, cigarete, fizička neaktivnost... i glavobolja. Lekari ne mogu da pomognu, i ona počinje da pije lekove protiv glavobolje. Tri tablete ujutro, dve posle prve kafe, još tri u toku dana, a uveče injekcija... Sada ne zna šta da radi. Glavobolju i dalje ima, ali i druge zdravstvene probleme ... Strah ju je, jer lekari kažu da treba da ide na operaciju. I šta sad?

a. Nađite reči u tekstu sa odgovarajućim značenjem.

1. mnogo voleti (tekst 1)
2. ono što želimo (tekst 1)
3. svaki put kad (tekst 1)
4. želeti nešto, ali ne uraditi to (tekst 1)
5. reći (tekst 1)
6. ono što ne može biti bolje (tekst 1)
7. velika želja čoveka da nešto radi ili da ima nešto regularno (tekst 1)
8. prestati uzimati nešto (tekst 1)
9. suviše često (tekst 2)
10. ne dolaziti na vreme (tekst 2)
11. ono što čovek uzima kada je bolestan (tekst 3)
12. bolest kada čovek ima bol u glavi (tekst 3)

b. Pročitajte sledeće rečenice i odlučite na koju se osobu svaka od njih odnosi.

1. Ona nije realna.
2. Ne misli da treba da prestane.
3. Može da ima psihičke probleme.
4. Ona se boji.
5. Može da izgubi prijatelje.
6. Nema zdravstvenih problema.

c. Šta biste Vi savetovali svakoj osobi? (Upotrebite imperativ ili konstrukciju: *treba da...*)

- 29.** Pročitajte tekst i na prazna mesta upišite reč koja će odgovarati datom kontekstu (dakle, u određenoj formi, padežu, broju i sl.) i koja je u tvorbenoj vezi sa rečju datom na kraju reda. U naslovu je dat primer.

Nesanica duga 20 godina

_____ Fjodor Nesterčuk poslednjih dvadeset godina nije spavao. Ovom šezdesettrogodišnjaku ne pomažu nikakvi lekovi pa _____ ne mogu da ga uspavaju ni na pola sata. Nesterčuk se, kaže, pomirio sa sudbinom – danju radi u osiguravajućoj firmi, a noću čita. Već je nekoliko puta pročitao celu _____ biblioteku.

Lekari njegov slučaj objašnjavaju kao izuzetak od pravila, i smatraju da, ako se čovek dobro oseća, ne može biti reči o _____, jer on zaista ne izgleda iscrpljeno.

SAN

UKRAJINA

LEK

KUĆA

BOL

- 30.** 🎧 Saslušajte pesmu i popunite praznine.

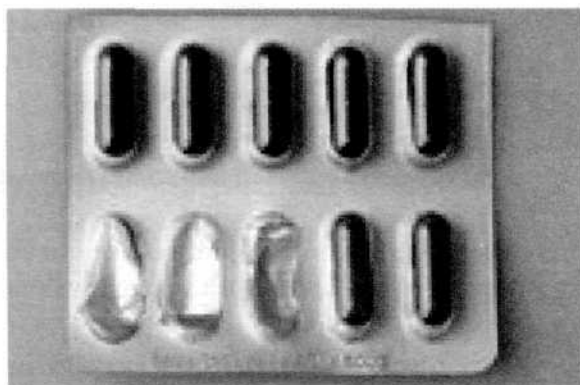
Bolujem ja

1.
Bolujem ja, boluješ ti,
_____ od ljubavi.
(Refren 2 x):
*Jer nikoga ne ljubim ja
osim tebe, dušo moja*

3.
Zar ne znaš ti odavno već
Da _____ sja među nama?
(Refren 2 x):
*Jer nikoga ne ljubim ja
osim tebe, dušo moja*

2.
Otvori mi sad prozor svoj,
Da ti kažem, _____ moj,
(Refren 2 x):
*Jer nikoga ne ljubim ja
osim tebe, dušo moja*

4.
Otići ću u dalek svet
Da srcu svom pronađem _____
(Refren 2 x):
*Jer nikoga ne ljubim ja
osim tebe, dušo moja*

PISANJE

- 31.** a. Pažljivo pročitatte sve delove pisma, a zatim ih poredajte po najlogičnijem redosledu. Jedan pasus ne pripada ovom pismu.

Pokušala sam i sa dijetama, ali bez uspeha. Možete li da mi pomognete i posavetujete šta da radim?

Sada se osećam veoma dobro, ali jako mnogo jedem i svakog se meseca ugojim bar kilogram. Ne znam šta da radim i kako da smanjim ishranu.

S nestrpljenjem čekam vaš odgovor. Unapred hvala, Marija Mirković

Zovem se Marija Mirković i do pre dve godine aktivno sam se bavila košarkom. Imala sam tešku saobraćajnu nesreću i morala sam da prestanem da treniram.

Dijeta se, naime, sastojala u tome da svaki dan jedem kupus. Toliko sam ga jela da više ne mogu ni da ga pomirišem. Toliko mi se zgadio. Trenutno se osećam dobro, ali mnogo jedem i svakog meseca imam sve više i više kila.

Poštovana redakcijo, Pre nekoliko dana pročitla sam rubriku Zdravlje i vi u vašem magazinu i odlučila da se javim i potražim savet.

- b. Pročitali ste u lokalnim novinama da dr Stokin daje savete i odgovara na pitanja čitalaca iz sledećih oblasti:

1. Kako se hraniti posle novogodišnje noći
2. Šta jesti pred zimu
3. Kako jesti, a ne ugojiti se
4. Kako sprečiti grip
5. Kako se ponašati u letnjim mesecima na visokim temperaturama

Sastavite pismo u kojem ćete se obratiti dr Stokinu u vezi sa nekom od spomenutih tema. Objasnite svoju situaciju i zatražite savet.

Vaše pismo treba da sadrži od 100 do 150 reči.

7. ЛЕКЦИЈА

У ЗДРАВОМ ТЕЛУ ЗДРАВ ДУХ (УХ!)

ВОКАБУЛАР: спорт

1. Утврдите значења следећих речи и опишите фотографије.

трка – утакмица – меч – тим – такмичење – клуб – навијач
лопта – дрес – опрема – рекет – скије – повреда
кошарка – одбојка – фудбал – бокс – аеробик – пливање – атлетика
рагби – ватерполо – бициклизам – тенис – гимнастика
карате – цудо – стрелаштво – скијање – рукомет – хокеј

2. Одговорите усмено на следећа питања.

а) Који су спортови популарни у Вашој земљи?

б) Колико се пажње посвећује спорту у Вашој земљи?

г) Да ли се бавите неким спортом?

д) Зашто је спорт важан?

ђ) Шта мислите са колико година деца треба да почну да се баве спортом?

е) Каква је разлика између професионалног и аматерског бављења спортом?

ж) Како замишљате један дан професионалног спортисте?

з) Због чега има много недозвољених стимулативних средстава у спорту?

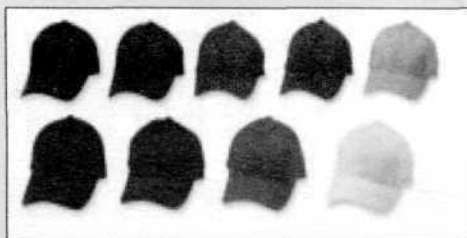
и) Да ли је тешко бити спортиста? Колики се притисак врши на спортисте?

ј) Да ли неки спортисти добијају више новца него што би требало?

вршити притисак на неког (А)

посветити пажњу нечему / некоме (D)

- 3.** Испод текста записане су речи које недостају. Одаберите исправан облик и упишите га на празно место. Само један одговор може бити тачан.

У продавници спортске опреме

Дејан је кошаркаш и треба да почне да игра за (I) _____ своје школе, који се припрема за градско **такмичење**. То је нешто што је одувек желео и о чему је маштао док је гледао кошаркашке **утаковице** на телевизији. (II) _____ је одлучио да купи себи нову **спортску опрему**.

Дејан: Добар дан.

Продавачица: Добар дан. Могу ли некако да Вам помогнем?

Дејан: Желео бих да купим патике.

Продавачица: Какве патике желите, за трчање, за фудбал или неки посебан модел?

Дејан: Требају ми патике за кошарку.

Продавачица: Плитке или дубоке?

Дејан: Дубоке, наравно. Морам да заштитим зглобове од **повреда** приликом скокова.

Продавачица: Е, онда сте дошли (III) _____ право место. Имамо пуно различитих модела који би Вам одговарали. Реците ми, молим Вас, који број патика носите?

Дејан: 52.

Продавачица: 52?! Извините, али тако великих патика тренутно немамо. (IV) _____ желите, можемо да их наручимо.

Дејан: То би било одлично! А да ли имате мајице и шорцеве? Само не знам тачно која ми (V) _____ одговара.

Продавачица: Ево, пробајте овај црни шорц. То је највећи број. XXXL.

Дејан: Овај шорц је одличан! **Стоји ми „као саливен“**. Могу ли сада да пробам и мајицу? Имате ли црвену, без рукава?

Дејан је у кабини за пробу обукао мајицу и изашао да пита продавачицу како му мајица стоји.

Продавачица: Величина је добра. Само, ја бих Вам саветовала да узмете мајицу кратких рукава, боље ће Вам стајати.

Дејан: У праву сте, али мени је (VI) _____ лакше да играм кошарку у мајици без рукава... Можете ми све ово спаковати. Надам се само да неће бити превише **скупо** за мој **цеп**...

I.	а. тиму	б. тима	в. тим	г. тимом
II.	а. стога	б. међутим	в. ако	г. ипак
III.	а. у	б. на	в. из	г. за
IV.	а. иако	б. пре него што	в. где	г. ако
V.	а. дубина	б. висина	в. величина	г. број
VI.	а. много	б. више	в. мање	г. неколико

4. Повежите наведене речи и изразе са одговарајућим значењем.

а. такмичење	1. савршено одговарајући (о оделу)
б. утакмица	2. имати превисоку цену за лично финансијско стање
в. спортска опрема	3. борба за победу у спорту између више учесника
г. зглоб	4. све ствари које су потребне за бављење неким спортом
д. повреда	5. борба за победу у спорту између два учесника
ђ. стајати као саливено	6. део тела где се спајају две или више костију
е. бити скупо за нечији цеп	7. рана

5. Проверите да ли су Вам познате следеће структуре, а затим урадите вежбе 1, 2, 3, 4, 5 и 6 из радне свеске.

одговарати / стајати некоме (D) нешто (N)

стајати : стојим

Требају ми патике = Потребне су ми патике

заштитити нешто/неког (A) од нечега (G)

6. Упишите називе за особе које се баве наведеним спортовима.

Нпр. кошарка : кошаркаш/ кошаркашица

одбојка : _____ рукомет : _____
 тенис : _____ бокс : _____
 фудбал : _____ пливање : _____
 атлетика : _____ цудо: _____

ГОВОРНЕ ВЕЖБЕ (ДЕБАТА)

- 7.** Замислите следећу ситуацију. У бутику сте купили шорц чији је шлиц покварен и пробушену лопту. То Вас је веома наљутило и одлучујете да се вратите у исти бутик да бисте заменили робу. Проблем представља продавачица. Она је веома нервозна и нељубазна. Ви имате рачун, али она покушава на различите начине да Вас убеди да робу не можете ни вратити ни заменити. Поделите улоге и импровизујете разговор служећи се неким од следећих реченица и израза.

Ја се извињавам, али...
Будите љубазни па...
Надам се да можемо наћи неко решење...
Пошто видим да не можемо наћи заједнички језик, желим да разговарам са Вашим шефом...

Да видим... Па то није ништа...
Имате ли Ви уопште рачун?
Што нисте гледали кад сте куповали...?
Немам сада времена...
Јесте ли сигурни да сте овде купили лопту?
Ја се Вас уопште не сећам.
Купите лепак... Шта ће Вам лопта?

- 8.** Да ли сте и Ви имали непријатних ситуација у куповини? Испричајте.

- 9.** На празна места упишите одговарајуће форме везника *који, која, које*:

- а) Молим Вас да ми дате хаљину у боји _____ сам тражила!
б) Донела сам ти филм _____ си желела да погледаш.
в) Нисам то очекивала од особе _____ сви тако лепо причају.
г) То је она непријатна продавачица _____ сам се посвађала јер није хтела да ми замени оштећену кошуљу, _____ сам пре неки дан купила.
д) Било би лепо да поново одемо на ону плажу _____ смо се упознали.
ђ) У том спорту, _____ захтева од човека да буде веома спретан али и снажан, грешке могу да вас коштају живота.

ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

- 10.** Утврдите значења следећих речи.

туча – избости – навијач – штета – припадник – спречити – уништити
зауставити – разбацати – гужва

11. Прочитајте текст и заокружите тачне одговоре.

Криви и организатори и навијачи

Пре почетка кошаркашке утакмице између београдских клубова Црвена звезда и Партизан дошло је до великих туча у којима су ножевима **избодени** многи навијачи. **Причињена је** и огромна материјална штета. До 23.00h у Клиничком центру медицинску помоћ потражило је једанаест особа.

Између 200 и 300 припадника жандармерије било је спремно за ванредне ситуације... Нажалост, само су успели да спрече разуздане навијаче да униште овај део града, али не и да их у потпуности зауставе. Већ око 20 сати на све стране били су разбацани ретровизори, брисачи, камење, цигле... Касније, по завршетку утакмице, гужва се наставила, али без већих проблема.

I. Навијачи су се потукли током утакмице.

- а. тачно б. нетачно в. нема података у тексту

II. За време туче повреде су добили и играчи и навијачи.

- а. тачно б. нетачно в. нема података у тексту

III. Припадници жандармерије нису у потпуности спречили инцидент.

- а. тачно б. нетачно в. нема података у тексту

IV. Око девет сати навијачи су изболи ножевима неколико грађана Београда.

- а. тачно б. нетачно в. нема података у тексту

V. После утакмице било је само мањих проблема.

- а. тачно б. нетачно в. нема података у тексту

СЛУШАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

Већ сутрадан на спортским странама сајта Б92 **објављени** су први коментари.

12. ♪ Саслушајте коментаре о догађајима на утакмици *Црвена звезда - Партизан* и попуните празнине.

Ватрени навијачи или хулигани?

„Па нормално је, чекали смо два месеца овај _____, све лепо планирали и улазнице **су** нам биле „загарантоване”, али... Нисмо намерно разбијали аутомобиле! То је глупост! Полиција Београда је једва чекала овакав _____. И пре неколико година први су почели, али се нису баш лепо провели... Најважније је да ће нас се полиција Београда сећати целог живота...”

„Срамота! Па докле више, бре, људи? Овакво понашање не сме да прође некажњено. Силеције у затвор заједно са вођама навијача и никад их више не треба пустити у било коју дворану. Зато нормални људи и не иду на _____. Све су то битанге. Срамота!”

ГРАМАТИКА

ПАРТИЦИПСКИ ПАСИВ

- 13.** Погледајте обележене речи у текстовима и објасните значење реченица у којима се оне налазе.

Б92 је објавио	прве коментаре (А)	→	Објављени су	први коментари (N).
↑	↑		↑	
субјекат	објекат		субјекат	

Соп [←jesam, biti] + ТРПНИ ГЛАГОЛСКИ ПРИДЕВ [←V_{tranz}]

ИНФИНИТИВ	бити	+	позван, -а, -о
	1. l. sg.		
ПЕРФЕКАТ	ја сам	+	позван, -а, -о
ПЛУСКВАМПЕРФЕКАТ	ја сам био/-ла	+	позван, -а, -о
ФУТУР	бићу	+	позван, -а, -о
ФУТУР II	(кад/ако) будем	+	позван, -а, -о
ПОТЕНЦИЈАЛ	ја бих био/-ла	+	позван, -а, -о
	2. l. sg.		
ИМПЕРАТИВ	буди	+	позван, -а, -о
	3.l.sg.		
	нека буде	+	позван, -а, -о
	да буде	+	позван, -а, -о

Трпни глаголски придев (пасивни партицип) гради се од глаголске основе на коју се додају наставци према следећим моделима:

глаголска основа + **-Н, -НА, -НО**
-НИ, -НЕ, -НА

написАићи – написаН, написаНА, написаНО
 продАићи – продаН, продаНА, продаНО
 скувАићи – скуваН, скуваНА, скуваНО
 испевАићи – испеваН, испеваНА, испеваНО
 одржАићи – одржаН, одржаНА, одржаНО

- Та књиџа била је написана у 19. веку.
- Дрес познатијој фудбалера биће продан на аукцији.
- Кафа је скувана и чека ће на столу.
- Много песама испевано је о Краљевићу Марку.

глаголска основа + **-Т, -ТА, -ТО**

-ти, -те, -та

скиНУти – скинуТ, скинуТА, скинуТО
окреНУти – окренуТ, окренуТА, окренуТО
продаи – продаТ, продаТА, продаТО

дати: дан, дат

- Провери~~те~~ да ли **је** слика **скину~~та~~** са зида.
- Са~~ти~~ **је** **окрену~~ти~~** наопако пре мину~~ти~~.
- Тај **је** ка~~у~~~~ти~~ још јуче **био** **прода~~ти~~**.

глаголска основа + **-ен, -ена, -ено**

-ени, -ене, -ена

потресИти – потресЕН, потресЕНА, потресЕНО
(глаголска основа која се завршава консонантом)

отворИти – отворЕН, отворЕНА, отворЕНО
ударИти – ударЕН, ударЕНА, ударЕНО

- Главни град **био је** **по~~и~~тресен**
по~~ли~~тичким сукобима.
- Сва по~~з~~ориш~~та~~ **биће** **о~~и~~творена**
по~~че~~тком се~~и~~тембра.
- Тај ау~~то~~ **је** **био** **уда~~р~~ен**. По~~л~~едај како
из~~л~~ега.

пећи : печен

Када се основа завршава на **-и** или **-е**, неки консонанти и сонанти испред **-и** или **-е** алтернирају:

виДети – ви~~ћ~~ЕН, ви~~ћ~~ЕНА, ви~~ћ~~ЕНО
ноСити – но~~ш~~ЕН, но~~ш~~ЕНА, но~~ш~~ЕНО
згаЗити – зга~~ж~~ЕН, зга~~ж~~ЕНА, зга~~ж~~ЕНО
удаВити – уда~~в~~ЉЕН, уда~~в~~ЉЕНА, уда~~в~~ЉЕНО
раНити – ра~~њ~~ЕН, ра~~њ~~ЕНА, ра~~њ~~ЕНО

...

Код неких се глагола испред наставка за грађење трпног глаголског придева умеће **-в-** или **-ј-**:

обути – обуВЕН, обуВЕНА, обуВЕНО

чути – чуВЕН, чуВЕНА, чуВЕНО

убити – убиЈЕН, убиЈЕНА, убиЈЕНО

испити – испиЈЕН, испиЈЕНА, испиЈЕНО

14. Изведите трпне придеве од понуђених глагола.

певати _____

волети _____

затворити _____

ухапсити _____

доносити _____

градити _____

разбити _____

пренети _____

донети _____

отварати _____

- 15.** Према понуђеним активним саставите одговарајуће пасивне реченице, најпре у *йерфекџу*, а затим у *фуйџуру*. Употребите одговарајуће одредбе за време тамо где је то потребно:

а) Из сефа банке лопови су украли 100.000 динара и 14 кг злата.

б) Жене су већ купиле све лепе кошуље и панталоне у том бутику.

в) Комисија ће одабрати најбоље радове и наградиће њихове ауторе.

г) Позната издавачка кућа објавиће следеће године сабрана дела Милоша Црњанског.

д) Ђаци су завршили школску годину прошлог месеца.

- 16.** Прочитајте још једном текст о инциденту на утакмици и утврдите да ли сви трпни придеви (обележени су) учествују у грађењу пасива.

- 17.** Подвуците све трпне придеве у наредном тексту. Објасните значења о којима они реферишу у тим реченицама.

Навијачи оћели лоћџе фудбалерима

Фудбалски судија је на утакмици алжирског првенства између клубова Реал и Челзи био присиљен да прекине утакмицу због, веровали или не, недостатка лопти.

Лопти није било јер су све завршиле на трибинама, а навијачи, разочарани игром својих клубова, одбили су да их врате. Утакмица је прекинута 15 минута пре краја. Пошто је утакмица била лоша, навијачи су одлучили да играчи буду кажњени тиме што им неће вратити лопте. Обе екипе молиле су да им се врати барем једна лопта, но навијачи су одлучили да наставак такве игре није потребан. Судији није преостало ништа друго него да зазвизди крај утакмице.

- 18.** а. Утврдите које су од понуђених реченица пасивне.
б. Објасните значења осталих реченица.
в. Према пасивним саставите одговарајуће активне реченице.

- Прозор је затворен пре два сата.
 - Прозор је већ три дана затворен.
 - Разочаран је у живот.
 - Он је веома вољен, цењен и поштован.
-
-
-

ГОВОРНЕ ВЕЖБЕ

- 19.** Поделите се у две групе. Нека у *групи А* буду навијачи, а у *групи Б* ојорчени играђани. Затим поведите дебату о томе како би се могли избећи инциденти на утакмицама. У својим изјавама користите пасивне конструкције (рефлексивне и партиципске), као и одговарајуће структуре за исказивање слагања/неслагања са мишљењем других. Неке су Вам понуђене.

Слажем се у потпуности.
То је тачно!
То се подразумева.
У праву си/сте.
Слажем се донекле, али...
Да, али...

Треба да буде забрањен улаз...
да буду ухапшени сви који ...
да буде омогућено навијање свима који ...
Мора бити кажњен свако ко...
Треба да се повећа безбедност...
да се повећа број полицајаца...
да се поштује договор...

Ја не мислим тако.
Не слажем се. То није истина.
Не, ниси у праву. Није тачно!
Да ли сте сигурни да је то тако?
Нисам баш сигурна да је то тако.
Уопште се не слажем.

- 20.** а. Погледајте следеће фотографије и покушајте да испричате шта се десило.

- б. Запишите све глаголе којима сте се служили у причању и одредите њихов вид.

ГРАМАТИКА

ГЛАГОЛСКИ ВИД

Свршени (перфективни) глаголи

доћи	<i>Јуче сам дошла на време на посао.</i>
сести	<i>Извиниће, али седи сће на моје место.</i>
попити	<i>Управо сам попила свој сок и сад моћу да идем кући.</i>
запевати	<i>Неки човек је одједном запевао у аутобусу.</i>
прочитати	<i>Баш сам сад прочитала у новинама да су зајворили мој омиљени кафић у центру града!</i>
рећи	<i>Рећи ћу ти ово само једном и нећу више понављати.</i>
куцнути	<i>Куцни једном на моја врата када пођеш у град.</i>

Несвршени (имперфективни) глаголи

трчати	<i>Трчала сам сат времена, а да нисам ниједном стала да се одморим.</i>
спавати	<i>Он је у спавању да спава у возу током читавог пута.</i>
певати	<i>Одлучила је да пева на добротворном концерту.</i>
возити	<i>Вози полако! Пута је веома клизав!</i>
волети	<i>Волим да гледам филмове суботом увече.</i>
претрчавати	<i>Деца стално претрчавају пут ван пешачког прелаза.</i>
јављати се	<i>Јављала сам се на телефон док си била у продавници.</i>

21. У следећим реченицама употребите одговарајуће одредбе за време.

једном, стално, сваког дана, без престанка, често, два дана, притом, одмах

- Деца су била врло несташна. Трчала су _____ докле год нисте дошли по њих.
- Уђи у кућу _____. Зар не видиш да пада киша!
- Он је тако диван! _____ ми купује поклоне.
- Сматрам да морамо да бринемо о својим зубима _____.
- Не знам како она изгледа, али мислим да сам је срела _____ у позоришту.
- Тешко јој је пао растанак. Плакала је _____.
- _____ размишљао о томе да се преселим у други део града.
- Лек треба пити _____ дневно.

Имперфективни глаголи → перфективни

а) ако се додају одређени **ПРЕФИКСИ**:

читати :	йро	+ чии́йи
учити :	на	+ учии́йи
бријати се	о	+ брија́йи се
прати :	о	+ пра́йи

трчати :	йре	+ йрча́йи	писати :	до	+ йиса́йи	гледати :	йре	+ йлега́йи
трчати :	до	+ йрча́йи	писати :	на	+ йиса́йи	гледати :	у	+ йлега́йи
трчати :	из	+ йрча́йи ¹	писати :	за	+ йиса́йи	гледати :	за	+ йлега́йи
трчати :	йо	+ йрча́йи	писати :	йре	+ йиса́йи	гледати :	йро	+ йлега́йи

б) ако се **измене ОСНОВЕ** глагола:

притискати	:	притисну́ти
лупкати	:	лупну́ти
махати	:	махну́ти
додиривати	:	додирну́ти

Перфективни → имперфективни глаголи

изразити	—	изражава́ти	скочити	—	скакати
умити се	—	умива́ти се	пасти	—	падати
открити	—	открива́ти	сести	—	седети, седати
умрети	—	умира́ти	однети	—	односити
испитати	—	испитива́ти	прећи	—	прелазити
			наћи	—	налазити

22. а. Упишите видски парњак.

затварати	-	_____	_____	-	поновити
_____	-	узети	пити	-	_____
носити	-	_____	_____	-	купити
_____	-	ударити	кувати	-	_____
јести	-	_____	прихватати	-	_____
извињавати се	-	_____	_____	-	одсећи
_____	-	везати	доводити	-	_____

б. Попуните празнине одговарајућим гл. видом. Водите рачуна о гл. времену/начину.

- Пре него што изађеш из стана _____ (отварити/отворати прозор).
- Он увек _____ (јести/појести) јако дуго.
- Онај комшија ми се стално _____ (извињавати/извинити) што гласније слуша музику.
- Не говори док _____ (пити/попити).
- Требало би да _____ (писати/записати) мој број телефона.

¹ Овде долази до алтернације, те се овај глагол пише *исйрча́йи*.

23. У тексту употребите глаголе одговарајућег глаголског вида. Водите рачуна о глаголском облику.

- а) Моји родитељи су често _____ (путовати – допутовати) у младости. Сада дају новац нама за путовање.
- б) Мона Лиза је Леонардова слика. Она је _____ (сликати – насликати) у XV веку.
- в) Била сам груба према брату. Мама ме је _____ (терати – натерати) да му се извиним, али ја нисам хтела.
- г) Сакупљам рецепте за колаче и торте. Целу свеску сам _____ (писати – исписати) рецептима.
- д) Да ли могу да _____ (писати – преписати) распоред од тебе?
- ђ) _____ (престајати – престати) да пушиш и бићеш здравија.
- е) Мислим да је крајње време да јој он _____ (писати – написати) писмо.
- ж) Сутра правим рођенданску журку. Обавезно _____ (ићи – доћи) и ти.
- и) Муве су права напаст. Стално их _____ (терати – истерати) из своје собе, али безуспешно.
- ј) Одмах _____ (излазити – изаћи) из моје собе. Касно је, а ја сутра _____ (положити – полагати) испит.

24. Објасните разлику у значењу следећих глагола и употребите одговарајући глагол у тексту.

- а) допутовати, отпутовати, напутовати се, путовати
„Маја није код куће. Јуче је _____ у Грчку.”
- б) доћи, стићи, изаћи, прећи, отићи
„Надам се да ћемо успети да _____ на почетак филма.”
- в) написати, записати, дописати, преписати, исписати
„На овом писму недостаје адреса. Молим Вас да је _____ уместо мене.”
- г) истерати, дотерати, натерати, протерати
Јевреји су у XV веку _____ из Шпаније.
- д) насликати, досликати, пресликати, усликати
„Нисам морала превише да се мучим са домаћим задатком. Једноставно сам _____ једну слику из каталога за Пикасову изложбу.”
- ђ) стати, престати, застати, стајати
„Морала сам да _____ испред излога бутика јер сам у њему видела прелепу ташну.”
- е) написати, описати, уписати, дописати
„На овој адреси недостаје број. Молим Вас, _____ га уместо мене.”

Граде се:
ГЛАГОЛСКИ ПРИДЕВ ТРПНИ + -Е
Нпр. слушати : слушан + -е → **слушање** (н)

Најчешће се граде од имперфективних глагола; тада реферишу о процесу (нпр. **гледање, стварање, печење**). Уколико се граде од перфективних глагола, означавају резултат процеса – апстрактан (нпр. **обећање**) или конкретан (нпр. **печење, створење**).

25. Прочитајте текст и утврдите од којих су глагола изведене обележене глаголске именице.

Рекреација и савремени свет

Нови услови живота у савременом свету и аутоматизација свих послова у којима учествује човек, утичу на **смањење** физичких активности у току рада, али и у човековом слободном времену. Неповољни услови живота и рада, као што су журба, гужва и бука, затим **загађење** животне средине и неправилна исхрана, угрожавају здравље и радну способност човека. Проблеми који настају су: стрес, напетост, гојазност, умор и **слабљење** читавог организма.

Зато је за модерног човека веома важно да одабере неку врсту рекреације, која ће му помоћи да остане здрав и психички и физички. Данас у свету постоје различити облици рекреације. Људи се баве **трчањем, пешачењем и планинарењем, пливањем, аеробиком**, или одлазе у теретане да вежбају, а веома популарни облици рекреације у читавом свету јесу тенис, стони тенис и бадминтон. Када је напољу хладно и кишовито, људи често своје слободно време проводе у **игрању** пикада. Ипак, многи тврде да нема ничег бољег од **скијања**.

Свака физичка активност помаже **очувању** здравља, **повећању** отпорности организма, **одржавању** нормалне телесне тежине и, оно што је најважније, зближава људе.

26. По узору на следећи пример саставите реченице:

- а) *пливати* – Мислим да је *пливање* најздравији спорт.
б) скакати – _____
в) викати – _____
г) мислити – _____
д) читати – _____
ђ) паркирати – _____
е) одлучивати – _____

**27. Којим се спортом баве особе на фотографији?
Које реквизите оне имају? Који још реквизити постоје?**

Реквизити: _____

28. Да ли се Ви рекреативно бавите неким спортом?

29. Поделите се у три групе. Свака група треба да замисли једну од наведених ситуација и да је реализује.

- а) Ви сте спортски коментатор. Слушаоцима ваше радио станице треба да пренесете шта се догађа у последњих десет минута финалне кошаркашке утакмице. Проблем је што навијате за тим који губи.
б) Организован је конкурс за новог тренера фудбалске репрезентације Ваше земље. Потребно је да саставите план рада и тренинга за један дан, на основу којег ће бити одабран нов тренер. План можете организovati по узору на овај започети.
в) Убедите своје пријатеље да је бокс безопасан и сигуран спорт. Ваши пријатељи имају много противаргумента.

Дневни план тренинга:

7:30 – буђење
8:00 – почетак јутарњег тренинга
8:05 – загревање
8:15 – трчање
8:45 –

ПИСАЊЕ

Жалба (формално писмо)

- 30.** Упоредите ова два писма. Које је писмо, по Вашем мишљењу, боље написано? Пронађите све граматичке, правописне и стилске грешке у њима (уколико их има).

Поштовани,

Обраћам Вам се како бисмо пронашли решење за проблем који је настао након куповине телевизора у Вашој продавници у улици Марка Миљанова бр. 75 у Новом Саду.

Пре неколико дана, тачније 12.6. ове године купила сам телевизор марке самсунг. Пошто знам да је уобичајено да се електронички апарати пре продаје испробају пред муштеријом, замолила сам продавца да га укључи, али је он прилично нервозно објаснио да нема снаге и да је то немогуће. Нисам имала разлога да му не верујем јер је Ваша продавница једна од најексклузивнијих у граду. Тек сам код куће схватила да је телевизор неисправан. Сутиран сам са рачуном отишла у исту продавницу, али је она била затворена због неплаћања пореза.

Верујем да ћете, као прави професионалац, ускоро решити овај проблем (вратити ми новац или заменити робу). Искрено се надам да нећу бити доведена у непријатну ситуацију да пошљем своје везе у суду и ангажујем адвоката.

С поштовањем,
Гордана Максимовић

П.С. Уз писмо прилажем копију рачуна и своју адресу.

Лови!!!

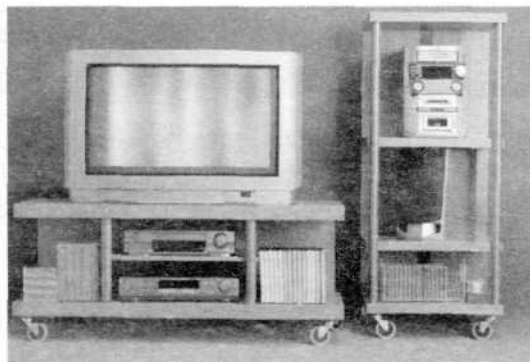
Је ли и други тако варали ја сада љиваће на новци?

Човек ушледеи нешто пара да купи себи ТВ, а банда их ољачка. Е не ће то више тако моћи!

Ако се нејавиће за два дана, ни ваше продавнице више неће бити.

Криминалци!

Тел. (021) 465-345

- 31.** Замислите следећу ситуацију.

Полагали сте писмени испит на факултету и уверени сте да сте добро урадили. Резултати су били објављени тек после две недеље и тамо сте прочитали да нисте положили. Изненађени, разговарате са својим колегама и схватате да сте урадили исто као и они који су добили веома високе оцене. Покушавате да разговарате са професором, али он тражи писмено образложење жалбе.

Ваше писмо треба да садржи од 100 до 170 речи и мора бити написано одговарајућим стилем.

8. LEKCIJA

AKO... ONDA

VOKABULAR: posao

1. Utvrdite značenje sledećih reči i izraza.

posao = radno mesto	▪ dobiti posao
	▪ dobiti otkaz (sa posla)
	▪ naći posao preko oglasa
preporuka	▪ imati / dati dobre preporuke
oglas	▪ pročitati / dati oglas
	▪ (pri)javiti se na oglas / povodom oglasa
zaposlen	▪ biti zaposlen kod privatnika / u državnoj firmi
poslodavac=šef	▪
(mesečna) plata	▪ povećati / smanjiti / primiti platu
klijent = mušterija	▪ stalna mušterija

ČITANJE I RAZUMEVANJE

2. Pročitajte sledeći dijalog.

U potrazi za poslom

Marija i Gordana pročitale su sledeći oglas u novinama i razgovaraju.

POTREBNA KOZMETIČARKA S RADNIM ISKUSTVOM

za rad u kozmetičkom
salonu u centru grada

063/85-234-98 • 011/638-594

kozmetika.kdm@sbb.co.yu

Marija: Gordana, hoćeš li se javiti na oglas?
Gordana: Javila bih se, ali ne znam šta gubim ako napustim posao na kojem sad radim.

Marija: Da sam na tvom mestu, ja bih pokušala. Ako se ne javiš, nećeš nikad saznati kakvu šansu možda propuštaš.

Gordana: Ovo mi je siguran posao, ali imam vrlo malu platu. Ako ga napustim, ko zna da li ću ponovo imati sigurno radno mesto. S druge strane, ako ne budem pokušala, kajaću se. Kad bih dobila taj posao, imala bih više para.

Marija: Ko ne rizikuje, ne profitira...

Gordana: Možda si u pravu... Ako dobijem posao u tom salonu, zaradiću više novca... Ako zaradim više novca, otići ću na more... Ako odem na more.... A, ako se ne prijavim, neću nikad otići na more.

3. Pronađite u tekstu ove rečenice i dopišite njihov završetak.

uslovna rečenica

Ako dobijem posao u tom salonu,

Ako se ne prijaviš,

Da sam na tvom mestu,

Ako ne budem pokušala,

Kad bih dobila taj posao,

glavna rečenica

4. Otkrijte koji se glagolski oblik pojavljuje u *ako*, *da* i *kad* (uslovnim) rečenicama, a koji u glavnoj? (Više o uslovnim rečenicama i razlikama u njihovom značenju pogledajte u delu Gramatika koji se nalazi na kraju knjige.)

5. Zaokružite tačan odgovor.

a) Šta će se desiti ako Gordana ode na intervju i dobije posao?

AKO Gordana ode na intervju i dobije posao,

- napustiće sadašnji posao i stalne mušterije.
- imaće veću platu.
- biće zadovoljna što je pokušala.
- upoznaće nove kolege.
- steći će nove mušterije.

b) Da ste Vi na Gordaninom mestu, šta biste uradili?

Da sam ja na Gordaninom mestu,

- ja bih se sigurno prijavio/-la na oglas.
- ja ne bih napuštao/-la sadašnji posao.
- ja ne bih propuštao/-la dobru priliku.
- ja bih rizikovao/-la i napustio/-la stalne mušterije.
- bojao/-la bih se da rizikujem.

c) Kad bi Vam neko pružio šansu za bolji posao, šta biste uradili?

Kad bi mi neko pružio šansu za bolji posao,

- odbio/-la bih ponudu, zato što se bojim promena.
- najpre bih dobro razmislio/-la šta mogu da izgubim, a šta da dobijem.
- ja bih to prihvatio/-la jer volim izazove.
- pitao/-la bih za uslove rada i platu.

6. 🎧 Saslušajte telefonski razgovor i popunite praznine.

Telefonski poziv na oglas

A: Dobar dan. Studio za negu lepote *Venera*?

B: Da, jeste, izvolite?

A: Zovem povodom _____ za kozmetičare koji sam pročitala u današnjim novinama. Ja sam zainteresovana da radim kod Vas u studiju kao kozmetičarka.

B: Lepo. _____ je u ponedeljak. Dođite tada pa ćemo razgovarati.

A: Znam da je intervju zakazan za ponedeljak, ali ja ću tada biti _____. Idem na seminar za kozmetičare u Nemačku, pa ...

B: U redu. Dođite danas u 9 sati da se vidimo i da još razgovaramo.

A: Hvala Vam puno. Baš ste ljubazni.

7. 🎧 a. Gordana je bila na intervjuu. Saslušajte šta se desilo i zaokružite tačne odgovore.

- Kada je došla na intervju, Gordana je bila...
a. opuštena. b. ravnodušna. c. uzbuđena.
- U salonu...
a. je bilo mnogo kandidata. b. je bilo malo kandidata. c. nije bilo nikog.
- Vlasnica salona došla je u...
a. 9 sati. b. 10 sati. c. 9:30.
- Vlasnica salona je rekla...
a. da joj je veoma drago jer će zaposliti jednu od njih.
b. da joj je veoma žao jer ne može sve da ih zaposli.
c. da joj je veoma žao jer je već zaposlila jednu devojkicu.
- Gordana je bila...
a. veoma srećna jer je shvatila da će joj se snovi možda ipak ispuniti.
b. razočarana jer je shvatila da od njenih planova i snova neće biti ništa.
c. ravnodušna jer je i njen stari posao bio dobar.

b. Pokušajte da se stavite u Gordaninu kožu i završite njene rečenice.

- a) Da mi sad ponude i veću platu, ja _____.
- b) Da sam znala, ja _____.
- c) Da sam ostavila jači utisak, možda _____.

biti u nečijoj koži = biti na nečijem mestu, tj. u okolnostima (obično neprijatnim) na mestu nekog drugog

ostaviti utisak na nekoga = impresionirati nekoga

GOVORNE VEŽBE

8. a. Podelite se po ulogama. Neka dva studenta budu poslodavci, a ostali studenti neka budu kandidati koji su se prijavili na konkurs.

PP »TRADE COMERC«

11000 Beograd
Bulevar revolucije 15
Tel. 021/456-932

raspisuje konkurs za radna mesta:

- EKONOMISTA
- OSOBA ZA KONTAKTE SA JAVNOŠĆU

Uslovi: visoka stručna sprema, dobro poznavanje bar jednog stranog jezika i rada na računaru. Uz prijavu na konkurs, dostaviti i radnu biografiju.

Poslodavci – Vi ste vlasnici ove veoma uspešne privatne firme. Raspisali ste konkurs i dali oglas u novinama. Veoma ste ambiciozni i želite da takvi budu i vaši zaposleni. Pročitajte njihove radne biografije i pozovite ih na intervju. Sastavite pitanja za intervju.

Potencijalno zaposleni – Pročitali ste oglas u novinama i želite da konkurišete. Napišite svoju radnu biografiju.

PP »TRADE COMERC«

11000 Beograd
Bulevar revolucije 15
Tel. 021/456-932

Predmet: Prijava na konkurs

Prijavljujem se na konkurs privatnog preduzeća „Trade comerc” objavljen u listu Politika 24-25. maja 2006. godine, za radno mesto

Uz prijavu prilažem:

- radnu biografiju.

U Novom Sadu,
26. maja 2006. godine

Podnosilac prijave

(Vaše ime)
ul. _____

tel. _____

RADNA BIOGRAFIJA

Osnovni podaci:

Ime i prezime:

Datum i mesto rođenja:

Pol: muški / ženski

Bračno stanje: oženjen / neoženjen
udata / neudata

Obrazovanje:

srednja stručna sprema:

viša stručna sprema:

visoka stručna sprema:

specijalizacija:

Sposobnosti:

Iskustvo:

Preporuke:

b. Organizujte intervju i razgovarajte sa kandidatima.

c. Nakon intervju-a treba da se dogovorite sa Vašim kolegom koga ćete primiti. Služite se uslovnim rečenicama.

Npr.

Ako primimo njega/nju...

Kad bi živio u Beogradu...

Da ima više iskustva...

9. Pročitajte sledeće oglase i odglumite slične razgovore kao na početku lekcije. Razmislite kakvi sve problemi mogu da se pojave. Podelite se u grupe i neka svaka grupa pripremi po jednu situaciju.

Grupa A:

Mladom bračnom paru potreban je namešten stan, u centru grada, sa centralnim grejanjem.

Tel.: 063/456-714

Grupa B:

Kafiću *Teniski klub* hitno su potrebne atraktivne konobarice sa radnim iskustvom.

Tel.: 345-759

Grupa C:

Pogrebnom preduzeću *Jesen života* potrebna su dva vozača.

Tel.: 324-567

GRAMATIKA

DEKLINACIJA NEKIH IMENICA STRANOG POREKLA

**Imenice stranog porekla na vokal
u srpskom su (uglavnom) muškog roda.**

	Sg.	Sg.	Sg.	Sg.
N	studi-o	taksi-Ø	intervju-Ø	metro-Ø
G	studi-j-a	taksi-j-a	intervju-a	metro-a
D	studi-j-u	taksi-j-u	intervju-u	metro-u
A	studio-Ø	taksi-Ø	intervju-Ø	metro-Ø
I	studi-om	taksi-j-em	intervju-om	metro-om
L	studi-j-u	taksi-j-u	intervju-u	metro-u

radi-o, aut-o

birō-Ø, kupē-Ø, pirē-Ø, ateljē-Ø, žirī-Ø

samo **N i I sg.**

studio: studiom, **ne:** studijo, studijom

radio – radiom, **ne:** radijo, radijom

10. Popunite praznine.

- a. Čula sam jutros na _____ (radio) da će sutra biti lepo vreme.
- b. Mi smo u _____ (kupe) broj 5.
- c. Stvari su mi u _____ (auto).
- d. Ovaj kolač je sa _____ (kivi).
- e. Razgovaramo sa članovima _____ (žiri).

DATIV (logički subjekat)

A

Šta ti je potrebno? = Šta ti treba?

Sa glagolom TREBATI / BITI POTREBAN subjekat rečenice je uvek u dativu:

STUDIJU

za negu lepote „Venera” + potrebni su → frizer i kozmetičar.
NJIMA (Zoranu i Mariji) + potreban je → stan.

Sg.	Treba	MI	NAM		
		TI	VAM	+	→ odmor.
Pl.	Trebaju	MU/ JOJ	IM		→ knjige.

Ili:

Meni	}	treba	stan.
Tebi			odmor.
Njemu/ Njoj			posao.
Nama			kola.
Vama			nove patike.
Njima			knjige.

11. Stavite imenicu ili zamenicu u odgovarajući padež.

Npr.: Životinjama je potrebna pomoć veterinara. (životinje)

- a) _____ potrebni su kuvari sa iskustvom. (kineski restoran)
- b) _____ je potrebno tvoje mišljenje. (ja)
- c) _____ za stolom br. 2 potrebne su salvete. (gospodin i gospođa)
- d) Da biste dobili taj posao, potrebno _____ je iskustvo. (vi)

12. Stavite glagol *trebat* ili konstrukciju *biti potreban* u odgovarajući oblik.

Npr.: Milanu i Sanji treba novi nameštaj.

- a) Molim Vas, _____ mi vaše lične isprave.
- b) Kafiću *Orion* _____ je nova radnica.
- c) _____ mi nove naočari.
- d) Da li ti _____ ovi brojevi telefona?
- e) _____ nam nova kola.
- f) Mladom bračnom paru bez dece _____ nenamešten stan.

13. Šta treba ovim ljudima. Pronađite najbolje rešenje za njih.

nov auto – opomena – slobodni dani – pomoć lekara – batine – nov posao

Npr.: Tereza, Vaša prijateljica, dobila je otkaz sa posla. Njoj treba nov posao.

a) Milena, veoma sposobna i vredna sekretarica, upravo se venčala.
Ona i njen muž žele da idu na medeni mesec.

b) Toma, šefovo dete, prava je napast.
Kad dođe kod tate na posao sve razbija i veoma je nepristojan.

c) Boba iz računovodstva uvek kasni na posao.
Njen poslodavac ljuti se zbog toga.

d) Mihajlo, vaš kolega, mnogo pije.
On je svaki dan pijan na poslu.

e) Lana i Žarko putuju svaki dan na posao u drugo mesto.
Problem je što ne postoji autobuska linija do tog mesta.
Troše mnogo novca na taksi.

B

Kako ti se dopada? / Šta ti se radi? / Kako se osećaš?

U dativu se nalazi imenica/zamenica koja je nosilac psihološkog / fiziološkog stanja.

a) sa glagolima:	Spava MI	se.
	Dopada TI	se.
	Jede MU	se.
	Ide JOJ	se.
b) sa priložima:	Drago NAM	je. / Žao NAM je.
	Lepo VAM	je. / Loše VAM je.
c) sa imenicama:	Muka IM	je. / Zlo IM je.

14. Dopišite rečenice. Pratite zadati model.

A. Šta ti se radi?

a) Danas je lep dan.	<u>Ide mi se</u> u šetnju (ići u šetnju).
b) Gladan (/na) sam.	<u> </u> (jesti / špageti).
c) Ja sam umoran (/na).	<u> </u> (spavati).
d) Idem u bioskop.	<u> </u> (gledati/ neki lep film).

B. Kako se osećaš?

a) Boli me glava.

Loše mi je. (ja/ loše)

b) Danas je jako toplo.

_____ (ja/ vrućina).

c) Napolju je nula stepeni.

Biće _____ (ti/ hladno).

d) Primila je već kozmetičarku.

_____ (ona/ žao).

C. Kako ti se dopada?

a) Knjiga je odlična. *Svidela mi se mnogo.* (ja/ svidati se mnogo)

b) Muzika je bila spora. Bilo _____ (ja/ dosadno na žurci).

c) Upoznala sam mnogo novih ljudi na rođendanskoj žurci.

Bilo _____ (ja/ zanimljivo).

d) Tvoji roditelji su baš fini ljudi.

Bilo _____ (ja/ prijatno sa njima).

PISANJE: formalno pismo

15. Uredite tekst formalnog pisma.

Izveštaj

Svi uslovi konkursa koji je objavljen 15. aprila 2001. zadovoljeni su i referat, koji sadrži kratak pregled njenog dosadašnjeg rada, prihvaćen je. Budući da je kandidatkinja postigla značajne rezultate i više puta bila nagrađivana, naš posao je bio veoma lak. Odluka je donesena u najkraćem mogućem roku radi njenog što bržeg uključivanja u nastavu.

Univerzitet u Novom Sadu
Poljoprivredni fakultet
21000 Novi Sad
Trg Dositeja Obradovića 5

S poštovanjem,
Prodekan za nastavu
Poljoprivrednog fakulteta

Prof. dr Petar Jovanović

Napomena: Priložena dokumenta biće poslata poštom ili mogu biti preuzeta lično.

Ovaj dopis je izdat kao zvanični dokument na osnovu kojeg će biti uspostavljen stalni radni odnos i obezbeđeno zdravstveno osiguranje.

Republičkom zavodu za tržište rada
Filijala Novi Sad
21 000 Novi Sad
Petra Drapšina 24

Poštovana gospodo,
Obaveštavam vas da je gospođica Marija Ognjanović izabrana za asistenta na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu na studijskoj grupi Voćarstvo i vinogradarstvo.

Pravilno je da formalno pismo počinjemo i završavamo na sledeći način:

Početak

*Poštovani gospodine / Poštovana gospođo,
Poštovani gospodine Petroviću,
Poštovana gospođo profesorka,
Mnogopoštovani kolega,
Cenjeni gospodine direktore,*

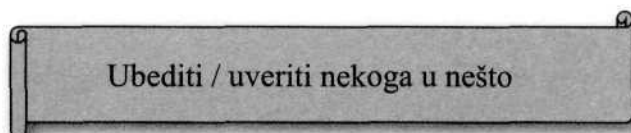
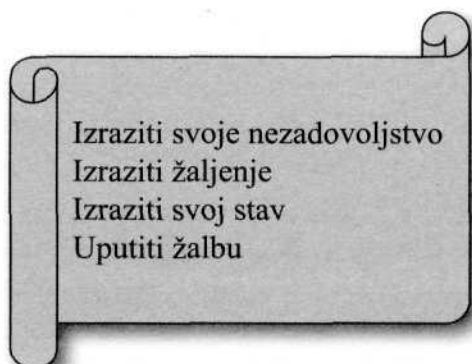
Kraj

*S poštovanjem,
S osobitim poštovanjem,
S izrazima poštovanja,*

Žalba

16. a. Napišite žalbu na odluku Nastavno-naučnog veća Poljoprivrednog fakulteta da se na radno mesto asistenta primi Marija Ognjanović koristeći neke od sledećih argumenata:

- nepoštovanje izborne procedure
- mislite da imate prednost u odnosu na izabranog kandidata
- imate bolju prosečnu ocenu
- više štampanih radova
- više iskustva u nastavi

b. Uputite pismenu žalbu vlasniku prodavnice u kojoj ste kupili:

1. neispravan TV
2. pokvaren sir
3. pocepane pantalone
4. nekvalitetan nakit

Ubedite ga da Vam vrati novac.

9. ЛЕКЦИЈА

ПУТОВАЊА

ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

Поздрав са Копаонику

1. Правилно адресирајте писмо следећим подацима: број 8, Нови Сад, Марко Савић, 21 000, ул. Максима Горког.
2. Прочитајте текст и упишите речи које недостају: двокреветна, смештај, једва, планински, базен.

	<p>Драћи Марко, Ево ме на Копаонику. Овде је стварно сујер! Природа је дивна. Хоћелски _____ је одличан: соба је _____ (у соби смо Ана и ја), има своје кућашило и терасу, а у склопу хоћела постоје и отворени _____ (шамо често идемо). Провод је ипак добар. Излазимо свако вече. Све време, док шетамо по природи и удишемо диван _____ ваздух, док седимо на тераси, пијемо кафу и слушамо домаћу музику, ја мислим на тебе. Много ми недостајеш. _____ чекам да те видим!</p> <p style="text-align: right;">Твоја Снежана</p>

3. Одговорите усмено на следећа питања.

- а) Куда је Снежана отишла на одмор?
б) Какви су Снежанини први утисци?
в) Где је смештена?
г) Шта Ана и Снежана раде на Копаонику?
в) Ко јој недостаје?
д) Да ли ви волите да путујете? Зашто?

ВОКАБУЛАР: путовања

4. Направите синтагме од понуђених речи.

ОДМОР	У ПРИРОДИ
ЗИМОВАЊЕ	У ИНОСТРАНСТВУ
ЛЕТОВАЊЕ	НА СЕЛУ
ИЗЛЕТ	НА ПЛАНИНИ
ЕКСКУРЗИЈА	НА МОРУ

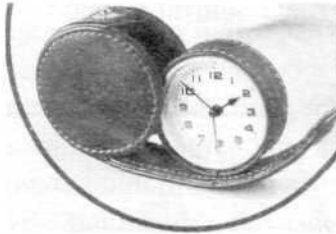

5. Шта вам је потребно кад ...

- а) путујете на море?
- б) путујете на планину?
- в) путујете у иностранство?
- г) идете на излет у природу?

возачка дозвола – кофер – бицикл – прибор за хигијену
путна торба – лична карта – сунцобран – речник – пасош
новац – мапа града – цепни водич – зелени картон

6. Попуните празнине понуђеним речима тако да добијете одговарајуће изразе.

једнокреветна – игралиште за децу – пун – трокреветна – са доручком
отворени базен – тераса – купатило – полу – помоћни лежај – тениски терени
без доручка – двокреветна

_____ соба	ноћење _____
_____	Соба има _____
_____ пансион	_____
Хотел има у свом комплексу _____	_____

7. Да ли знате шта значе следеће речи?

приватни/хотелски смештај	_____
брачно путовање	_____
превоз	_____
целодневни боравак	_____
ноћење	_____
туристички аранжман	_____
попуст	_____
сапутник	_____
сместити се = одсести у хотелу/приватном смештају	_____

8. Повежите

ВОЗИТИ СЕ

ВОЗИТИ

детети

ПУТОВАТИ

крстарити**бициклом****АВИОНОМ****бицикл**

КОЛИМА

ayto

B030M

кола**АУТОМ**

балон

автобусом

бродом

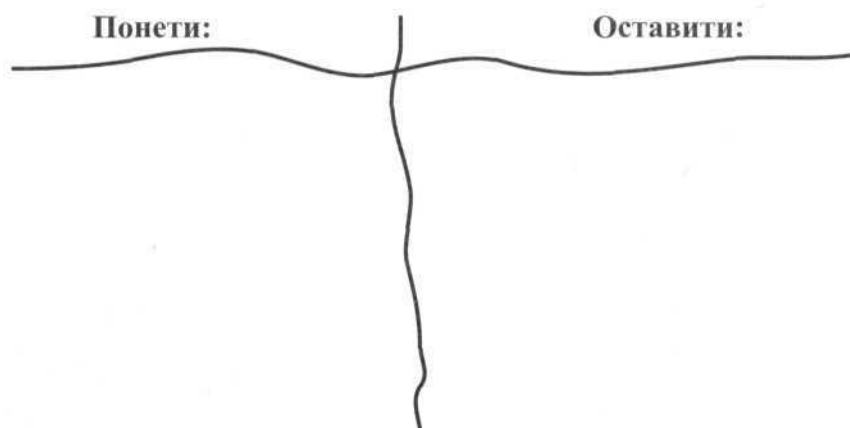

9. Саставите пет реченица служећи се именицама и глаголима из претходне вежбе.

10. а. Марко жели да путује на море. Спремио је неке ствари за које је мислио да су му неопходне, али не могу све да му стану у кофер, јер има и много одеће. Шта бисте Ви понели, а шта бисте оставили? Саставите листу.

фен за косу – чешаљ – транзистор – упаљач – будилник
ручни сат – мобилни телефон – шампон за косу – сапун – вадичеп
лосион после бријања – нож – дезодоранс – маказе – гел за туширање
парфем – паста за зубе – четкица за зубе – оловка

б. Образложите зашто бисте неке ствари понели, а неке оставили код куће.

ГОВОРНЕ ВЕЖБЕ

У авантури

- 11.** Замислите следећу ситуацију. Ви сте чувени научник и са два пријатеља, фотографом и новинарем, треба да проведете месец дана у једном номадском племену у Сахари / на изолованом острву у Тихом океану / на Антарктику. Треба да се договорите шта вам је неопходно, а потом да саставите листу од пет ствари које морате тамо понети и да објасните зашто. Користите понуђене моделе.

1. Бензин	11. Тоалет папир	21. Четкица и паста за зубе
2. Наочари	12. Фластери	22. Огледало
3. Врећа за спавање	13. Со и бибер	23. Купаћи костим
4. Породичне фотографије	14. Шибице	24. Оловка
6. Цигарете	15. Батеријска лампа	25. Кишобран
6. Добра домаћа ракија	16. Плин	26. Канап
7. Фото апарат	17. Мобилни телефон	27. Лепеза
8. Лонац	18. Сат	28. Сапун
9. Компас	19. 200 л воде	29. Новац
10. Нож	20. 3 ћебета	30. Телефонски именик

Треба да понесемо ... јер...

Када се иде..., треба да се понесе...

Мислим / сматрам / верујем да је то неопходно / веома важно/ небитно.

Слажем се у потпуности. / Не слажем се уопште / Мени је свеједно.

Да, али би можда боље било да... / Ја сам за то. / Ја сам против тога.

То је бесмислено!

Шта треба знати кад путујете преко туристичке агенције?

- 12.** ♻ Саслушајте шта све треба знати кад путујете преко туристичке агенције и попуните празнине.

Попусти:

Деца до _____ године плаћају 25 % од цене аранжмана.
 Деца 2-6 година плаћају 50 % од цене аранжмана.
 Деца _____ година плаћају 75 % од цене аранжмана.
 _____ одрасла особа у 1/3 соби има 10% на цену аранжмана.

Цена аранжмана укључује:

- аутобуски _____ на релацији Београд-Котор-Београд
- смештај у изабраном хотелу/ приватном смештају на бази 7/10/14
- _____
- организацију и водича _____

Цена аранжмана не укључује:

1. _____;
2. индивидуалне трошкове путника

путовати:
преко туристичке
агенције
или
у свом аранжману.

- 13.** ♻ Саслушајте наредни дијалог и утврдите да ли су доле наведене тврдње тачне, нетачне или о њима нема података у дијалогу.

У лудом њроводу

- I. Марко жели да проведе свој одмор у једном малом месту на мору.
 а. тачно б. нетачно в. нема података о томе
- II. Било је веома касно када је Марко дошао у Будву.
 а. тачно б. нетачно в. нема података о томе
- III. Марку је била потребна једнокреветна соба за две недеље.
 а. тачно б. нетачно в. нема података о томе
- IV. Рецепционер је имао празну собу у хотелу, али није хтео да је изда Марку.
 а. тачно б. нетачно в. нема података о томе
- V. У бироу за информације било је много људи.
 а. тачно б. нетачно в. нема података о томе
- VI. Марко је преко бироа одмах нашао собу у приватном смештају.
 а. тачно б. нетачно в. нема података о томе

- 14.** 🗣 Саслушајте следећи разговор и покушајте да реконструшете шта се догодило у међувремену. Потом одговорите усмено на следећа питања.

- а) Где је Марко добио информацију о приватном смештају?
- б) Колико кошта ноћење за једну особу у приватном смештају?
- в) Да ли су код госпође Књижар све собе са купатилом?
- г) Да ли је Марко сам одсео код госпође Књижар?
- д) Где се налазе собе које издаје госпођа Књижар?

ПИСАЊЕ

- 15.** Марко је у Будви прочитао оглас за посао и био је веома заинтересован. Одмах је попунио формулар и саставио писмо.

**Туристичка агенција
Јефтини одморчићи**
*тражи младе, амбициозне,
комуникативне особе, од 19 до 29
година, које би радиле као
туристички водичи у свом родном
месту, за туристе из земље и
иностраниста.*
Ако сте заинтересовани, попуните
формулар и пошаљите га са
фотографијом и писмом на адресу:
Јефтини одморчићи
ул. Путка Путољубића 7
85000 Будва

Име и презиме: Марко Савић
Адреса: Б. Бајића 18, 21000 Нови Сад
Телефон: (021) 336-445
Пол: мушки

Разлог за пријављивање:
*потребан ми је хонорарни посао;
пошто студирам туризам, то ће бити
добра пракса за мене*
Интересовања / квалификације:
*знање енглеског и руског језика, возачка
дозвола, познавање историје Новог Сада*

- 16.** Искористите податке из формулара (где је потребно) и попуните празнине.

Поштовани,

Прочитао сам ваш _____ у новинама. Желео бих да знам, уколико је могуће, нешто више о _____ који нуди ваша агенција. Имам _____ година и по занимању сам студент _____. Волим да путујем и мислим да ћу једног дана радити као туристички водич. Веома ми се допала ваша понуда, јер мислим да треба да промовишемо градове у нашој земљи. _____, град у којем ја живим, има много тога да понуди. Истовремено, пошто студирам, одговара ми и то што је посао _____. Течно говорим енглески, а служим се и _____ језиком. Имам _____ па, ако буду у питању мале групе туриста, ја могу возити минибус, који је идеалан за једнодневни обилазак града.

Будући да се надам да ћу добити посао, морам да вас питам колика ће бити плата.

С _____,

Марко Савић

- 17.** Ви сте, такође, заинтересовани за овај посао. Попуните формулар и саставите писмо. Писмо треба да има 100-150 речи. Искористите неке од понуђених израза.

Веома сам заинтересован(а) за...
Занима(ју) ме...
Интересује ме...
Желео(-ла) бих да...

Име и презиме:

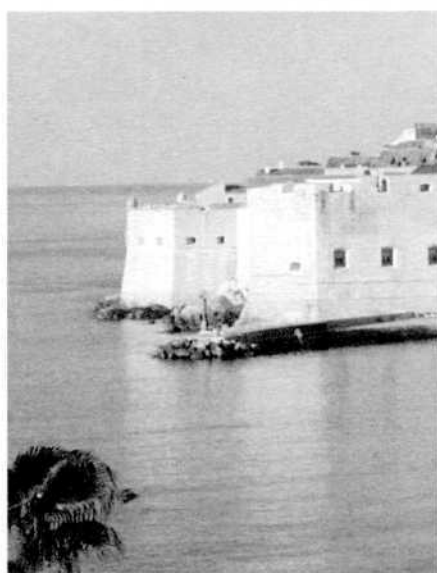
Адреса:

Телефон:

Пол:

Разлог за пријављивање:

Интересовања / квалификације:

ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

- 18.** Шта обично читате док путујете?
- 19.** Сећате ли се неких прича/ бајки за децу? Која је била Ваша омиљена прича?
- 20.** Прочитајте ову причу о пријатељству дечака и дрвета.

Било једном један...
(причање прича)

Добро дрво

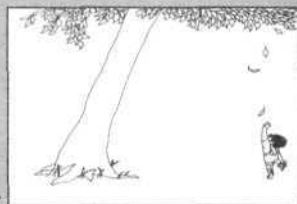
И тако, било једном једно дрво...

И волело једног дечака.

Дечак је долазио дрвету сваког дана и играо се са њим: скупљао је лист по лист **правећи** од лишћа круну и тако се као краљ шуме шумом шетао.

Или би се уз стабло попео, на грану сео, и јабуке јео, у сласт. Понекад су се играли жмурке, а кад би се уморио, заспао би у његовом хладу. Дечак је волео дрво... много, врло много.

И дрво је било срећно.

Пролазило је време.

И дечак је одрастао. Дрво је све чешће самовало.

Једног дана дечак се појавио и дрво му рече:

„Хајде, дечаче, попни се уз стабло, објашни ми грану, наједи се јабука, у хладу мом се поиграј, и срећан буди поново.”

„Порастао сам, и нисам више за пењање, нити за игру”, рече дечак.

„Хоћу да купујем ствари, да се забављам!

Пара ми треба! Ако имаш, пара ми дај.”

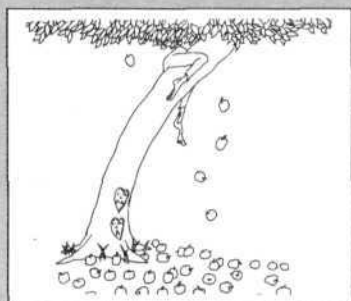
„Жао ми је”, рече дрво, „то немам. Све што имам, то су листови и јабуке. Побери моје јабуке, дечаче, однеси их у град, и продај.

Тако ћеш доћи до новца, и бићеш срећан.”

И дечак га је послушао.

Убравши јабуке, однео их је у град да их прода.

И дрво је било срећно.

И опет су године пролазиле, а дечак се није појављивао...

Дрво је туговало.

Угледавши поново једног дана дечака, дрво је задрхтало од радости и рече:

„Хајде, дечаче, уз стабло се попни, гране ми ногама објашни и уживај, ко некад.”

„Журим се, немам времена по дрвећу да се пењем”, одговори дечак.

„Хтео бих кућу да саградим”, рече. „Гнездо топло, удобно, за жену и за децу. Сад ми је кућа потребна.”

„То немам”, дрво рече. „Моја кућа то је ова шума. Можеш посећи моје гране, па од њих кућу сагради. То ће те усрећити.”

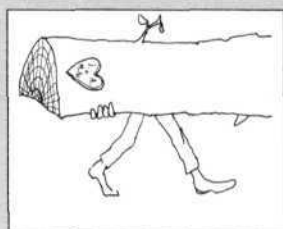
И дечак **посекавши** гране с дрвета, однео их је кућу себи да сагради.

„Посеци моје стабло, од њега лађу себи направи”, дрво му рече, „потом исплови на море, и нек ти је са срећом.”

И дечак је, **посекавши** стабло и **направивши** од њега лађу, отпловио на њој.

И дрво је било срећно...ал' не баш сасвим, истински.

Прошле су многе године откако се дечак није појављивао.

„Дечаче, жао ми је”, рече дрво, „ал' немам баш ништа да ти дам. О, да ми је бар нешто да ти понудим... Ја сам сад пањ остарели. Опрости...”

„Мени сад”, рече дечак, „богзна шта и не треба, тек: миран кутак, скривен, да седнем и да се одморим. Много сам уморан.”

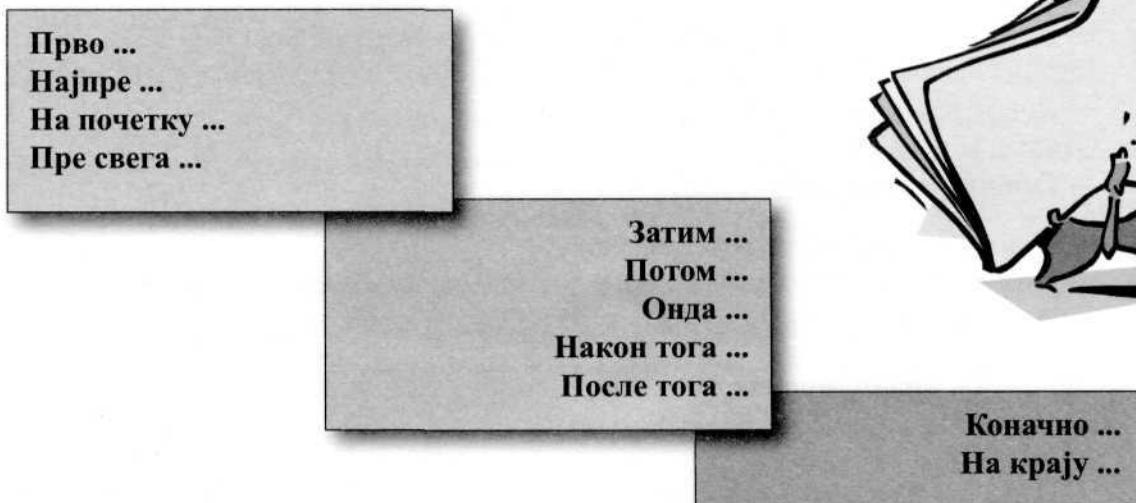
Чувши то, дрво се напело, усправило колико год је могло и помислило: „Пањ, и кад је стар, може одлично да послужи да кости на њему одмориш. Овамо, дечаче, седи. Седи, душу одмори.”

Дечак је то и учинио и дрво је поново било срећно.

Шел Силверстејн

21. Препричајте причу део по део. Користите понуђене речи као помоћ.

22. Одговорите усмено на следећа питања.

- а) О каквој је врсти пријатељства реч?
- б) Шта је за Вас пријатељство?
- в) Какве особине има дрво у овој причи?
- г) Шта је порука ове приче?

23. Напишите за домаћи задатак неку причу. То може бити нека прича из Вашег детињства, или неки занимљив догађај.

24. У тексту су форме на -ћи и -вши маркиране. Покушајте да их трансформишете у пуне реченице. (Консултујте део Граматика)

ГРАМАТИКА

ФОРМЕ НА -ЋИ И -ВШИ (ГЛАГОЛСКИ ПРИЛОЗИ)

Форма на -ћи (глаголски прилог садашњи)

Гради се углавном од несвршених глагола:

3. l. pl. презента + -ћи	
ПЕВАЈУ	+ ЋИ
ГОВОРЕ	+ ЋИ
ЈЕДУ	+ ЋИ

Означава:

- 1) најчешће **истовременост (симултаност)** са радњом главног глагола:

Сликајући дрво и дечака, писац је мислио на пријатељство.

→ Док је сликао дрво и дечака, писац је мислио на пријатељство.

Једући сладолед, маштала је о мору.

→ Док је јела сладолед, маштала је о мору.

Отишла је певајући.

→ Отишла је и при том је певала.

- 2) понекад и **начин вршења** глаголске радње:

Играо се сакупљајући лист по лист и правећи од лишћа круну.

→ Играо се тако што је сакупио лист по лист и правио од лишћа круну.

- 3) може постати и **прави придев**:

летећи тањир, одговарајући облик глагола, следеће речи, будуће време

Форма на - вши (глаголски прилог прошли)

Гради се углавном од свршених глагола:

инфинитивна основа + -вши		
ОТПЕВА	+	ВШИ
УГЛЕДА	+	ВШИ
! РЕК	+ А +	ВШИ

Означава:

- 1) најчешће **радњу која се завршила пре радње исказане главним глаголом**:

Отпевавши своју најпопуларнију песму, завршила је концерт.

→ Кад / Пошто је отпевала своју најпопуларнију песму, завршила је концерт.

Чувши дрво, дечак је убрао јабуке и однео их у град.

→ Кад / Пошто је чуо дрво, дечак је убрао јабуке и однео их у град.

- 2) понекад и **начин вршења** глаголске радње:

Отишла је не рекавши ни речи.

→ Отишла је без поздрава / а да није рекла ни једну реч.

- 3) може постати и **прави придев**:

Ово је мој бивши момак.

25. Замените следеће реченице одговарајућим глаголским прилогом, тј. формом на -ћи или -вши.

Нпр.: Док је јела сладолед, маштала је о мору.

Једући сладолед, маштала је о мору.

а) Кад је прочитао новине, заспао је.

_____, заспао је.

б) Заспао је док је читао новине.

Заспао је _____.

в) Док ју је гледао, размишљао је о њеној младости.

_____, размишљао је о њеној младости.

г) Чим јој је то рекао, окренуо се и отишао.

_____, окренуо се и отишао.

- д) Док смо чекали воз на станици, разговарали смо о нашим плановима.
_____, разговарали смо о нашим плановима.
- ђ) Кад је остала сама, наставила је да чита.
_____, наставила је да чита.
- е) Док сам се враћала кући, размишљала сам о нама.
_____, размишљала сам о нама.
- ж) Док сам се одмарао у хладу једног дрвета, слушао сам цвркут птица.
_____, слушао сам цвркут птица.

26. Трансформишите следеће реченице као у примеру.

Нпр.: Слушајући музику, ја уживам. Рекавши то, окренуо се и отишао.
Док слушам музику, ја уживам. Кад је то рекао, окренуо се и отишао.

- а) Дошавши кући, свукао се и одмах легао у кревет.

- б) Путујући по свету, упознали смо много пријатеља.

- в) Схвативши где је погрешила, извинила се колегама.

- г) Враћајући се са факултета, срели су другове.

- д) Чувши то, отишао је без поздрава.

27. Трансформишите реченице из Снежанине разгледнице Марку (на почетку лекције) у реченицу са глаголским прилогом.

Све време,

а) док шетам по природи _____

б) и удишем диван планински ваздух, _____

в) док седим на тераси, _____

г) пијем кафу _____

д) и слушам домаћу музику, _____

е) ја мислим на тебе. _____

10. LEKCIJA

PRAZNICI, OBIČAJI, VEROVANJA

VOKABULAR: verovanja

1. a. Povežite.

VEROVANJE	a. tvorac materijalnog i duhovnog sveta (u monoteizmu)
VILA	b. mesto gde se sahranjuju pokojnici
DUŠA	c. skup mitova o bogovima i herojima
GROB	d. prestati živeti
POKOJNIK	e. uverenost u nešto
ŽRTVA	f. besmrtnan, nematerijalan princip života u čoveku, koji ga veže sa bogom
UMRETI	g. verovanje u natprirodne sile i bića
RELIGIJA	h. natprirodno žensko biće, mlado i lepo, sa dugom kosom
MITOLOGIJA	i. čovek koji je umro
BOG	j. ono što se daje nekom božanstvu u znak zahvalnosti

b. Na osnovu konteksta utvrdite značenja sledećih izraza.

Umreti od straha: _____

Bilo je veoma mračno kada sam se vraćala kući. *Umrla sam od straha.*

Umreti/umirati od gladi/žeđi: _____

Šta ima za ručak? *Umirem od gladi.*

Pitaj boga: _____

Gde je Marko? – *Pitaj boga.* Nisam ga videla danima.

Bog je najpre sebi bradu stvorio: _____

Uopšte me ne čudi što je sve uzeo sebi. Na kraju krajeva, *bog je najpre sebi bradu stvorio.*

Hvala bogu: _____

– Jeste li konačno položili ispite?

– Da.

– *Hvala bogu!*

c. Sastavite rečenice u kojima ćete se poslužiti navedenim izrazima.

ČITANJE I RAZUMEVANJE

2. a. Pročitajte tekst i pomoću rečnika utvrdite značenja nepoznatih reči.

Kosa

(1) Prema narodnom verovanju, kosa, nokti i dr. (sve što se nalazi na nekoj osobi) predstavljaju ekvivalent te osobe. (2) Ljudi su u prošlosti mislili da je preko kose moguće naneti zlo. (3) Zbog toga su odsečenu kosu obično skrivali i spaljivali. (4) Nekada su devojke ili žene, kada umre njihov brat ili muž, sekle kosu i ostavljale je na grobu pokojnika. (5) Ovo pokazuje da je kosa žrtva jer su ljudi verovali da se u njoj nalazi duša, život. (6) Po predanju život vile nalazi se u njenoj kosi. (7) Dovoljno je da joj neko makar jednu vlas iščupa i uništi, ona će neminovno umreti. U religiji i mitologiji mnogih naroda, od praistorije do savremenog doba, poznata su slična verovanja.

b. Odgovorite usmeno na sledeća pitanja.

- Ko je skrivao odsečenu kosu?
- Na koga se odnosi zamenica *njihov* u 4. rečenici?
- Na šta se odnosi sintagma *u njoj* u 5. rečenici?
- Koja bi predložko-padežna konstrukcija bila sinonimična konstrukciji *po predanju* u 6. rečenici?
- Na koga se odnosi sintagma *u njenoj* u 6. rečenici?
- Na koga se odnosi zamenica *joj* u 7. rečenici?

3. Popunite praznine odgovarajućim oblikom reči datih u zagradama.

U verovanju _____ (mnogi narodi) kosa, nokti, deo odeće i sve što se nalazi na _____ (neki čovek) označavaju _____ (njen ili njegov) ekvivalent, pa se zato misli da je preko _____ (oni) moguće povrediti nekog. Zbog toga ljudi obično skrivaju i spaljuju _____ (kosa), _____ (nokti) i _____ (delovi odeće). Prema _____ (narodno verovanje) devojke treba da, posle smrti _____ (brat) ili _____ (muž), odseku kosu i ostave je na _____ (grob). Ljudi misle da je kosa veoma važna i da se u _____ (ona) nalazi duša, život. Isto tako, u _____ (narod) se veruje da se život neke vile nalazi u _____ (njena kosa). Ako neko uzme i spali samo jednu _____ (njena vlas), ona će umreti. Slična verovanja poznata su u religiji i mitologiji _____ (mnogi narodi sveta).

Da li Vi znate za neko takvo verovanje?

SLUŠANJE I RAZUMEVANJE

4. Koji je najveći verski praznik u Vašoj zemlji?
5. Da li su za taj praznik vezani neki običaji?
6. ☞ Saslušajte sledeći tekst i popunite praznine.

Uskršnji običaji

Kod Srba je nekad bio običaj koji se izvodio samo na Uskrs. Ima ga i danas, ali je vrlo _____.

Običaj se zvao komka.

Ujutro pošto su svi ukućani ustali i _____ se obukli, domaćin bi pred kućni prag, sa unutrašnje strane, položio sekiru. Domaćica bi tada iznosila posudu u kojoj su u vinu bili potopljeni komadići uskršnjeg kolača, koprive, drena i biljke zdravac. Domaćin bi stao na sekiru, _____ i izgovorio „Hristos vaskrse”, a ukućani bi mu odgovorili sa „Vaistinu vaskrse”. Domaćin bi tada pojeo iz posude komadić kolača. Na taj način on se po narodnom verovanju, pričestio. Zatim bi skočio preko praga u dvorište, što dalje može. Ovaj bi _____ ponovili svi članovi porodice. Svako bi se trudio da skok bude što duži da bi on i kuća što više napredovali u toku naredne godine. Na kraju bi se domaćica pričestila i izašla u dvorište sa crvenim _____ koja bi podelila ukućanima. Posle toga bi nastalo praznično slavlje. Normalno, sa prazničnim ručkom.

Uskršnji ili vaskršnji ručak, kako se još kaže, nagrada je za one koji _____. Prijaće i onima koji se posta nisu pridržavali. Vaskrs pripada svima. Zato neka se za vaskršnjom trpezom okupe svi i u zdravlju i veselju nazdrave prazniku.

Uskršnje jaje je ono čime se treba prvo omrsiti, a zatim po želji i mogućnostima. Jagnjetina je _____ jelo za Vaskrs.

7. Podvucite sve forme potencijala u tekstu.
8. Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

Potencijal u ovom tekstu referiše

- a. o nerealizovanoj radnji, pri čemu govorno lice izražava svoj stav, mogućnost, pretpostavku, želju i sl.
- b. o prošloj habituelnoj radnji

9. Utvrdite značenja potencijala u narednim primerima.

Jeo bih kolača.

Ustajala bih svaki dan u 7 i odlazila na posao. Posle posla bih se malo prošetala, videla sa prijateljima ili išla u bioskop. Tako je izgledao moj uobičajen dan u Varšavi.

Da li biste mogli da mi pomognete?

Da sam na tvom mestu, ja bih to sigurno drugačije uradio.

Ljudi bi ranije više vremena provodili u razgovoru.

Možda bi se to moglo rešiti na drugi način.

10. a. Šta mislite zašto se boje jaja za Uskrs?
- b. ☞ Saslušajte sledeći tekst i zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

Zašto se boje jaja za Uskrs?

I. Jaje je simbol:

- a. večnosti b. dobre kuhinje c. ponovnog rađanja života

II. Crvena boja označava:

- a. zdravlje b. radost c. žalost

III. Ranije su se jaja farbala bojama dobijenim:

- a. od bilja b. od minerala c. od životinja

IV. I zec i pile i kokoška simbolizuju:

- a. sreću b. plodnost c. bogatstvo

VOKABULAR: Poznajete li praznike?

VERSKI PRAZNICI

Božić, Uskrs, Vidovdan ...

Krsne slave :

Jovanjdan, Nikoljdan

Đurđevdan, Petrovdan ...

ili Sveti Jovan, Sveti Nikola,

Sveti Georgije, Sveti Petar i

Pavle

DRŽAVNI PRAZNICI

Dan državnosti

Prvi maj

Nova godina

11. Odgovorite usmeno na sledeća pitanja.

- Kakva je razlika između državnih i verskih praznika?
- Koji od navedenih praznika praznujete i u Vašoj zemlji?
- Zna li neke obredne postupke vezane za neke praznike?
- Koji su najznačajniji praznici u Vašoj zemlji?

12. a. Pročitajte kalendar i Markov planer.

Nova godina	1. 1.
Badnje veče	6. 1.
Božić	7. 1.
Pravoslavna Nova godina	13. 1.
Dan zaljubljenih	14. 2.
Dan žena	8. 3.
Veliki petak	
Uskrs	
Praznik rada	1. 5.

Tatin rođendan	2. 3.
Mamin rođendan	18. 7.
Ivanin rođendan	12. 9.
Snežanin rođendan	3. 10.
Milanov rođendan	17. 11.
Moja slava	20. 1.
Mamina i tatina	
godišnjica braka	8. 6.

b. Recite kojeg su datuma navedeni praznici.

Npr. *Nova godina je prvog januara.*

c. Sastavite listu praznika koji se slave u Vašoj zemlji i uporedite ih sa praznicima koji se slave u Srbiji.

d. Smislite želje za pojedine osobe koje poznajete (rođendanske, za Novu godinu, za Božić i sl.). U tabeli su Vam dati neki od izraza kojima se čestitaju praznici.

Npr. *Srećan rođendan! Želim ti/vam puno... Želim ti/vam da...*

Srećan rođendan! Srećna slava! / Čestitam ti slavu, domaćine!
Hristos se rodi! Vaistinu se rodi! Hristos vaskrse! Vaistinu vaskrse!
Srećna Nova godina!

13. Da li ste sujeverni?

Šta obično uradite kada Vam crna mačka pređe put?
Šta je još vezano za sujeverje (pored crne mačke)?

GOVORNE VEŽBE

Rad u grupama

Da li ste sujeverni?

Podelite se u dve grupe sa jednakim brojem članova. Svaka grupa treba da sastavi kviz koji će imati 5-10 pitanja. Svako pitanje treba da ima tri ponuđena odgovora. Na osnovu odgovora treba da saznate da li je neka osoba sujeverna i koliko. Nakon pitanja, sastavite ključ u kojem ćete predstaviti osnovne karakteristike te ličnosti. Na kraju, svaki član u grupi treba da izabere jednog studenta iz druge grupe kojem će postavljati pitanja i pročitati rezultate. Ponuđen Vam je jedan primer za pitanja:

Šta biste uradili kada bi Vam crna mačka prešla put?

- a) Rekli biste: *Šic!* ili *Mac, mac!*
- b) Sigurno biste se vratili devet koraka unazad i tri puta pljucnuli, a možda i otišli kući i tresli se od straha.
- c) Pomislili biste: *Ovo nije dobar znak*, ali biste nastavili i ubrzo sve zaboravili.

GRAMATIKA

14. Preformulišite pitanje izostavljajući upitnu reč.

Npr. Da li Marija dolazi autobusom? > *Dolazi li Marija autobusom?*

- a) Da li Mirjana ume da vozi kola? _____
- b) Da li Ričard kupuje povratnu kartu ili samo u jednom pravcu? _____
- c) Da li se na ovom mestu mogu parkirati kola? _____

d) Da li Vam se dopada naš grad?

e) Da li se i kod Vas pije šljivovica?

15. Na osnovu ponuđenog odgovora formulišite pitanje na više načina.

- a) _____
Vraćam se u Belgiju za dva dana.
- b) _____
Kupio sam jednu vezicu mladog luka!
- c) _____
Ne, Motoki nije Kinez, on je Japanac.
- d) _____
Moj šešir je od slame!
- e) _____
Do centra Vam je najbolje četvorkom ili jedanaesticom!

16. Ispravite i analizirajte greške u sledećim rečenicama.

- a) Pre godina pet ja došao sam u grad ovaj. _____
- b) Našao ovde sam broj veliki mojih drugova iz srednje škole. _____
- c) Sam ja se lepo u Novom Sadu snašla. _____
- d) On je se pre dan neki razboleo. _____
- e) Ćemo se naći večeras ispred bioskopa. _____
- f) Dete ujelo je kuće. _____
- g) Li ideš s njom na letovanje? _____
- h) Ne ti učiš dovoljno za ispit predstojeći. _____
- i) Ja radiću u studentskoj zadruzi. _____
- j) Otac moj radi kao vozač. _____

17. Da li možete izvesti neka pravila o redu reči u srpskom jeziku?

18. Da li su sledeći iskazi negramatični?

Prijatelji moji!

Srećo moja!

Ovo su gresi vaši!

U zemlji ovoj svega ima!

Ljudi moji, pa gde ovo ima!

Redovan red reči

Crna mačka prelazi put.
Pažljivo čitaj tu knjigu!
 On je **veoma** odan svojim prijateljima.
 Pera živi **veoma** daleko od škole.
Ova nova knjiga je zanimljiva.
 Sutra **se** vraća Milanov brat.
 Milanov brat **se** vraća sutra.
 Ivan **će** doći kasnije.
 Doći **ću** kasnije.
 Da **li** dolazi Ana na proslavu?
 Dolazi **li** Ana na proslavu?
 Zoran je kupio **auto**.
 Marko živi **u Beogradu**.
 Volim **je**.
 Volim **nju**.

Emfatički red reči

Došao **Pera**!
U Beogradu živi Marko!
Blizu škole ona živi!
Zoran je kupio auto!?
Tu li se kriješ!
Mene lažeš!
Medicinu ona studira!
 Zlato **moje**!
 Njega **volim**!

Šta postižemo ovim postupkom?

Ekspresivnost i drugačiju perspektivu, kao i isticanje pojedinih delova iskaza.

ZAPAMTITE

Ivan **će** doći kasnije.
 Doći **će** Ivan kasnije
 Petar **se** povredio.
 Radi **li** on na radiju?
 Vidim **je**.

Vidim **nju**.
Nju vidim.
 Videla **ju** je sinoć.
 Prevarili smo **se** u proceni.
Jesmo li studenti ili nismo!

19. Menjajte redosled reči u rečenicama iz prethodnih kolona.

*Put prelazi crna mačka.
 Tu knjigu čitaj pažljivo.*

20. Od ponuđenih elemenata sastavite rečenice.

- a) Školu dan mi svaki idemo u.

- b) Poljske ovo naši su iz prijatelji.

- c) Časove treba vežbanja pohađati redovno lektorskih.

- d) Je danas toplo izuzetno.

- e) Sviđaju meni ove se crvene pertle veoma na patikama.

- f) Vest jesi čuo li već najnoviju?

- g) Li vikenda ekskurziju hoćemo ovoga ići na?

21. Da li ponegde imamo više mogućih rešenja?

PISANJE

NEFORMALNO PISMO

- 22.** a) Pročitajte pismo i istaknute delove zamenite adekvatnim izrazima / rečima za neformalno pismo.
b) Zaokružite tipične odlike neformalnog pisma.
c) Podvucite neformalne / nestandardne reči / izraze u pismu.

Draga Ana,

Imam veliko zadovoljstvo da te obavestim da sam dobila tvoje pismo koje me je diglo iz mrtvih. Nismo se videle od letos, a ja te još uvek spominjem gotovo svakodnevno. **Želela bih iskreno da ti uputim izraze izvinjenja** što ti se nisam dugo javila, ali veruj mi da sam imala mnogo obaveza i problema na fakultetu, u porodici.. I sve se nekako desilo pod veoma čudnim okolnostima... Prvo, sestra mi se porodila istog dana i sata kada sam se i ja rodila. Toliko sam bila srećna da ti ne mogu opisati. Išla sam ulicom i skakala od sreće. Dok sam telefonirala dečku da bi mu saopštila radosnu vest, crna mačka mi je prešla put. Kada je hteo da se javi, on **je** pao i **zadobio prelom noge**. Više od mesec dana nosio je gips. I pas mi je nestao, jer je potrčao za istom mačkom. Nije prošlo ni deset minuta, a tata mi se javio i rekao da ga je zvala direktorica iz bratove škole i rekla mu da će brat najverovatnije biti izbačen zbog više od sto izostanaka. Svet mi se srušio na glavu!

Sada je malo bolje. Pošto svi znamo da brat to nije uradio iz pakosti, otac mu je oprostio, ali je brat **sklopio dogovor** s ocem da će se uozbiljiti i **dao mu je obećanje** da će štrebati i završiti školu. Jedino mi je keva u top formi. Malo joj je posao visio o koncu, ali **je uspela da postigne sporazum** sa šefom da šljaka duple smene i da menja neku ribu koja je izgleda u šemi s njim...

Idem da se bacim na knjigu, inače sam ugasila!

Piši mi, obavezno!

Sad sam ti se izjadala!

Puno te pozdravljam i ljubim i grlim.

S poštovanjem,

Tvoja Jovana

23. Objasnite izraze:

dići se iz mrtvih _____
svet se srušio nekome na glavu _____
visiti o koncu _____
top forma _____
biti u šemi s nekim _____
baciti se na knjigu _____
ugasiti _____

24. Napišite pismo prijatelju u kojem ćete mu prepričati neki neobičan događaj iz Vašeg života. Priča ne mora biti istinita. Vaše pismo treba da sadrži od 100 do 150 reči.

GRAMATIKA

ISKAZIVANJE UZROKA

25. Pročitajte pismo još jednom i utvrdite značenja podvučenih konstrukcija.

Pročitajte deo o uzroku u Gramatici na kraju knjige. Objasnite zašto su upotrebljeni upravo ti predlozi u pismu.

26. Popunite prazna mesta odgovarajućim imenicama.

- a) Zbog _____ svi putevi u gradu su poplavljani.
- b) Imala je već 87 godina. Nije bila bolesna, nego je umrla od _____.
- c) Ivana se jako zaljubila u Dejana. Ona je počela slabo da uči u školi zbog _____.
- d) Čovek je sposoban da uradi mnogo toga iz _____.
- e) U srednjem veku mnogo ljudi je umrlo od _____.
- f) „Zamisli, Maja, moja najbolja drugarica me je optužila da sam joj otela momka!”
„Nemoj o tome da razmišljaš. Ona je to rekla iz _____.”
- g) Komisija nije prihvatila Vašu molbu zbog _____.

27. Nastavite rečenice:

- a) Nisam dobila platu **jer** _____
- b) Umoran je **zato što** _____
- c) Zakasnio je na ispit **pošto** _____
- d) Vaš zahtev je odbijen **budući da** _____
- e) Bebe u porodilištu često plaču **zbog toga što** _____

- 28.** Zamislite situaciju i sastavite odgovarajuće dijaloge. U Vašim rečenicama treba da bude što više rečenica sa značenjem uzroka.

GOVORNE VEŽBE

Ko je kriv?

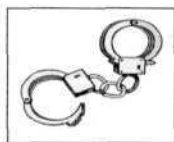
Rad u grupama

advokat – optuženi – odbrana – krađa – tužilac – krivica – slučaj –
zločin – kazna

Student A je poznati advokat koji treba da odbrani čoveka optuženog za krađu u svom preduzeću. Advokatu je veoma stalo da dobije taj slučaj jer želi da se kandiduje za sudiju Vrhovnog suda. Zato je njegov novi moto: cilj opravdava sredstvo.

Student B je javni tužilac koji će pokušati da dokaže krivicu. Ovaj tužilac je poznat po tome što nikad nije izgubio slučaj.

Student C je optuženi. Iako je počinio zločin za koji ga optužuju, pokušaćе sve da izbegne zasluženu kaznu.

Svi ostali studenti su novinari koji treba da odluče i obrazlože da li je optuženi kriv ili nije na osnovu argumenata koje su čuli od javnog tužioca i advokata koji brani optuženog.

- 29.** Podelite se u dve grupe.

Jedna grupa će sastaviti spisak razloga zbog kojih treba legalizovati lake droge. Druga grupa će sastaviti spisak razloga zbog kojih to ne treba raditi. Branite svoje argumente.

Npr. „Mislim da nijednu vrstu droge ne treba legalizovati jer sve dovode do zavisnosti.”

„Ne slažem se s tim jer se neke droge koriste i u medicini.”

Na isti način može se razmatrati pitanje smrtne kazne, eutanazije, državne diktature ili neka druga tema koja je studentima zanimljiva.

SPISAK SKRAĆENICA I SIMBOLA

N	nominativ
G	genitiv
D	dativ
A	akuzativ
V	vokativ
I	instrumental
L	lokativ
m	muški rod
f	ženski rod
n	srednji rod
Sg.	singular
Pl.	plural
V	glagol
V _{impf.}	imperfektivni vid
V _{pf.}	perfektivni vid
V _{tranz.}	tranzitivni glagol
V _{intrans.}	intransitivni glagol
V _(se)	refleksivni glagol
l.	lice
prez.	prezent
Part. Pass.	glagolski pridev trpni
Cop.	kopulativni glagol
N.	imenica
Pron.	zamenica
Adj.	pridev
Adv.	prilog
Prep.	predlog
Conj.	veznik
Det.	determinator
O. Det.	obavezni determinator
Ø	bez predloga
S	rečenica
Sb.	subjekat
Cl.	klauza
Cl _{temp}	temporalna klauza
Cl _{rel}	relativna klauza
Cl _{kauz}	kauzalna klauza
Cl _{kond}	kondicionalna klauza

GRAMATIKA

PADEŽI ZA VREME

I Značenje temporalne identifikacije (Kada?)

1. GENITIV

Prep. (usred, preko, tokom) + G

Te godine pao je sneg **usred aprila**.

Preko dana imamo časove srpskog jezika, a uveče smo slobodni.

Tokom prepodneva nemam vremena.

O.Det. (taj, prošli, jedan i sl.) + G

Videla sam ga **onog dana** kada sam položila spit.

Prošle godine smo bili u Grčkoj na moru.

Jednog dana će i on diplomirati.

Prep. (oko, pre, uoči, posle) + G

Obično svi **oko Božića** dodemo kući.

Marko uvek **pre doručka** pije kafu.

Pozvao me je telefonom **uoči sastanka**.

Posle časova idemo u restoran na ručak.

2. AKUZATIV

Prep. (u, za) + A

U petak idemo u Beograd.

Vidimo se **za Novu godinu**.

O.Det. (taj, jedan, prošli i sl.) + A

Tu noć smo otputovali u Grčku.

Srela sam ga **jedno jutro** kad sam išla na posao.

Prošli mesec smo proveli na planini.

Prep. (pred) + A

Videćemo se **pred utakmicu**.

3. LOKATIV

Prep. (u, na, po) + L

U septembru putujem u Francusku, a **u julu** idem u Egipat.

Miloš i Višnja su se upoznali **na svadbi** njihovih prijatelja.

Volim da se šetam **po kiši**.

4. INSTRUMENTAL

Prep. (za) + I

Ne volim kada ljudi čitaju novine **za doručkom**.

II Značenje temporalne kvantifikacije (Koliko dugo?)

1. GENITIV

O. Det. (ceo, čitav) + G

Nismo se videli **cele zime**.

Učila sam **čitave noći**.

Prep. (od, do) + G

Uči engleski jezik još **od ranog detinjstva**.

Odmaraćemo se **do kraja leta**.

Imamo časove **od ponedeljka do petka**.

2. AKUZATIV

O. Det. (ceo, čitav) + A

Bili smo na moru **celo leto**.

Nismo se videli **čitav dan**.

Prep. (za) + A

Stižem **za minut**.

3. INSTRUMENTAL

Ø + I (PL)

Mesecima se nismo videli.

II Značenje iterativnosti (Koliko često?)

1. GENITIV

O. Det. (svaki) + G

Svskog ponedeljka imam časove francuskog jezika.

Svake subote idemo u restoran na ručak.

Svskog leta cela moja porodica letuje u Grčkoj.

2. AKUZATIV

O. Det. (svaki) + A

Svaki dan imam časove srpskog jezika.

Svaku subotu provede na pecanju.

Svako veče Peđa igra košarku.

3. INSTRUMENTAL

Ø + I (imena dana u nedelji)

Petkom idem na bazen, a **ponedeljkom** na trčanje.

PADEŽI ZA MESTO

I Značenje mesne identifikacije – mirovanje (Gde?)

1. GENITIV – i lokaciono i orijentaciono

Prep. (usred, nasred, posred, duž) + G

Sedi **usred** /**nasred**/**posred** sobe.
Duž cele ulice nalaze se zgrade.

Prep. (ispred, iza, iznad, ispod, između, prekoputa) + G

Stajala je **ispred** pozorišta.
Kišobran je **iza** vrata.
Iznad nas stanuju Popovićevi.
Ispod stola je knjiga.
Sto je **između** fotelje i kreveta.
Njegova kancelarija je **prekoputa** tvoje.

Prep. (kod, pored, blizu, (ne)daleko od, izvan, van, do, oko, kraj, pokraj, nadomak) + G

Kod frizera sam. **Kod** bioskopa sam. **Kod** kuće sam.
Pored apoteke nalazi se banka.
On stanuje **blizu** Narodnog muzeja.
On je sada **daleko od** kuće.
Oni žive **(iz)van** grada.
Do mene je stajao jedan stariji čovek.
Oko kuće je lepa bašta.
Sedeli smo **(po)kraj** mora.
Bili smo **nadomak** sela.

2. INSTRUMENTAL - orijentaciono

Prep. (pred(a), pod(a), nad(a), za, među) + I

Sedi **pred** kućom.
Skupili su se oblaci **nad** gradom.
Ona je **pod** prozorom.
Sedim **za** stolom.
Stajala je **među** prijateljima.

3. LOKATIV – i lokaciono i orijentaciono (retko)

Prep. (u, na, o) + L

Stanujem **u** ulici J. Cvijića.
Stanujem **na** Bulevaru cara Lazara.

II Značenje mesne identifikacije – kretanje (Kuda?)

1. GENITIV – i lokaciono i orijentaciono

Prep. (usred, nasred, posred) + G

Skače **usred** /**nasred**/posred sobe.

Prep. (ispred, iza, iznad, ispod, između, levo od, desno od, preko puta, naspram) + G

Našli su se **ispred** pozorišta.

Stao je **iza** vrata.

Avion je proleteo **iznad** terena.

Pogledaj **ispod** stola.

On je seo **između** mene i nje.

Seda **između** nas.

Levo od njega igra Kristina.

Seo je **preko puta** / **naspram** profesora.

Prep. (kod, pored, blizu, od, do, sa, iz, izvan, van, oko, kraj, pokraj, nadomak) + G

Idem **kod** frizera.

Upravo prolazim **pored** apoteke.

On svaki dan trči **blizu** tvog stana.

Selim se (iz)**van** grada.

Otišao je **od** / **do** kuće.

Pala je **sa** stolice.

Izašla je **iz** stana.

Trčali smo **oko** kuće.

Seli smo (po)**kraj** mora.

Stigli smo **nadomak** sela.

Prep. (preko, duž) + G

Prelazi **preko** trga.

Idi **duž** cele ulice.

2. DATIV - orijentaciono

Prep. (ka, prema) + D

Idemo **ka** Novom Sadu.

Putujemo **prema** Beogradu.

(/PRI-/ + V_{kretanja}) + Ø + D

Prilazimo Nišu.

Približava se Beogradu.

Prilazi ti neki čovek.

3. AKUZATIV – i lokaciono i orijentaciono

Prep. (u, na) + A

Ušli su **u** školu.

Došli su **na** fakultet.

Prep (kroz, niz, uz) + A

Šeta **kroz** grad.

Trči **uz** / **niz** brdo.

Prep. (pred, pod, nad, za, među) + A

Stao je **pred** mene.
Stavi jastuk **pod** glavu.
Nagnuo se **nad** nju.
Seo je **za** sto.
Stala je **među** prijatelje.

4. INSTRUMENTAL – i lokaciono i orijentaciono

Ø + I

Šeta **gradom**.

Prep. (pred(a), pod(a), nad(a), za, među) + I

Šeta **pred** kućom.
Dete puzi **pod** stolom.
Avion leti **nad** gradom.
Šetala se **među** gostima.

5. LOKATIV - lokaciono

Prep. (po) + L

Šeta **po** gradu.

PADEŽI SA ZNAČENJEM POSESIVNOSTI

1. GENITIV

O. Det. + G

Ovo je kuća **mojih** roditelja.
Ovo je drugarica **moje** sestre.

2. DATIV

Ø + D

Marko je **Jeleni** brat od tetke.
Mama **mi** je u penziji, a tata još radi.

PADEŽI SA ZNAČENJEM KVALIFIKATIVNOSTI

1. GENITIV

Prep. (bez) + G

Za mene jednu tursku kafu **bez** šećera.
Sviđa mi se ona bela haljina **bez** rukava.

Prep. (od) + G

Volim da jedem tortu **od** čokolade.
Molim Vas, jedan sok **od** višnje.

O. Det. + G

Sviđa mi se ova majica **kratkih rukava**.
Upoznao sam devojkicu **plavih očiju**.

2. AKUZATIV

Prep. (na) + A

Kupiću onu majicu **na šrafte**.
Moji roditelji žive u kući **na sprat**.

Prep. (za) + A

Koristim šampon **za masnu kosu**.
Treba da kupim novu četkicu **za zube**.

3. INSTRUMENTAL

Prep. (s(a)) + I

Volim da jedem burek **sa sirom**.
Jesi li video onog čoveka **s naočarima**?

Prep. (s(a)) + O. Det. + I

Sviđa mi se ona majica **s kratkim rukavima**.
Upoznao sam devojkicu **s plavim očima**.

4. LOKATIV

Prep. (u) + L

Pogledaj onog momka **u čizmama**.

PADEŽI SA ZNAČENJEM UZROKA

1. GENITIV

Prep. (od) + G

Skakala je **od sreće**.
Pomeri se, ne vidim ništa **od tebe**.

Prep. (iz) + G

Uradili su to **iz inata**.
Ona je to rekla **iz ljubavi**.

Prep. (zbog) + G

Nije došao na posao **zbog bolesti**.
Iznervirao se **zbog greške** koju je napravio.

2. AKUZATIV

Prep. (za) + A

Zahvalila mu se **za poklon**.

Prep. (na) + A

Na **molbu novinara** premijer je odgovorio i na to pitanje.

3. LOKATIV

Prep. (u) + L

U **žurbi** je zaboravila ključeve.
Govorim ti **u nadi** da ćeš me razumeti.

USLOVNA (KONDITIONALNA) REČENICA

Tip uslova	veznici	Cl _{kond}	S	primer
realan	ako ukoliko	prezent (Vimpf/pf)	futur I	Ako/ukoliko zna istinu, reći će nam. Ako/ukoliko dodeš pre osam, videćemo se .
			imperativ	Ako/ukoliko znaš engleski, prevedi nam dopis. Ako/ukoliko završiš rad, javi mi se.
		futur II	futur I	Ako/ukoliko budemo otputovali, pisaćemo ti.
			imperativ	Ako/ukoliko budeš video Maju, pozdravi je.
potencijalan	kad	potencijal	potencijal	Kad bih imala para, kupila bih nova kola.
irealan	da	prezent	potencijal	Da želiš , pomogao bi mi. Da sam čula tu vest, rekla bih ti.
		perfekat	potencijal	

UZROČNA (KAUZALNA) REČENICA

pozicija Cl _{kauz}	veznici	primer
postpozicija	jer zato što zbog toga što pošto budući da	Maja nije otišla u bioskop jer/zato što /pošto/budući da/ zbog toga što je bolesna.
prepozicija	zato što zbog toga što pošto budući da	Zato što /pošto/budući da/zbog toga što je bolesna, Maja nije otišla u bioskop.

ODNOSNA (RELATIVNA) REČENICA

funkcija Cl _{rel}	veznici	primer
atribut	koji, -a, -e	Upoznao sam devojku . O toj devojci sam ti pričao. ↓ ↓ Upoznao sam devojku o kojoj sam ti pričao.
	čiji, -a, -e	Poslao sam pismo prijatelju čiji roditelji žive u Subotici. Razgovarao sam sa poslodavcem u čijoj firmi sam tražio posao.
	što	Uradi ono što moraš da uradiš. Razmišljala sam o onome o čemu si mi pričao.
apozicija	koji, -a, -e	Podigao je desnu ruku, u kojoj je držao loptu.
komentar glavne rečenice	što	Nije položio ispit, što nas je sve iznenadilo.

VREMENSKA (TEMPORALNA) REČENICA

tip vremenskog odnosa		veznici	primer
temporalna identifikacija	simultanost	kad dok	Kad sam došla, on je već spavao. Nervirala sam se dok sam ga čekala.
	anteriornost	pre nego što	Pre nego što popijete lek, pojedite nešto.
	posteriornost	nakon što čim	Potpišite ugovor nakon što ga pažljivo pročitate. Odgovorila sam čim sam dobila tvoj mejl.
kvantifikacija	dužina trajanja	od kad(a)	Ne mogu da se smirim od kada sam to čula.
		dok	Izlaziću na ispit dok ne položim.
	frekvencija	kad god uvek kad	Odemo na kafu kad god se sretnemo. Uvek kad sam tužna, nazovem te.

PASIV

(Sb = Pacijens)

I PARTICIPSKI PASIV

N.(N) + Cop. + Part. Pass.

Ove godine na takmičenju mladih istraživača **nagrađena je Marija Mršić.**

II REFLEKSIVNI PASIV

N.(N) + SE + Vtranz.

Večeras se u gradu **otvara Sterijino pozorje.**

Agens:

1. **od + (strane) + G:**
2. **Ø + I (živo-):**
3. **u + L:**
4. **morfema SE:**

Petar je nagrađen **od strane škole.**

Nekoliko dana su mučeni **gladu.**

Zakon o visokom školstvu usvojen je **u Skupštini.**

Ta činjenica se često zaboravlja.

GLAGOLSKI PRILOZI GERUNDI

	građenje	kondenzovana značenja	primer
glagolski prilog sadašnji	3. l. pl prez. (Vimpf) + -ći ↓ pevaju + ći ↓ pevajući	temporalno	Videla sam te vraćajući se s posla.
		načinsko	Vreme su provodili šetajući se po planini.
		kauzalno	Umorila sam se učeci gramatiku.
glagolski prilog prošli	infinitivna osnova (Vpf) + -vši ↓ uradi + vši ↓ urativši	temporalno	Vrativši se s mora, počela sam da radim.
		kauzalno	Pokajala se rekavši to .
		načinsko	Pozdravio ih je održavši govor.

Univerzitet u Novom Sadu
LETNJA ŠKOLA
Odsek za srpski jezik i lingvistiku
Centar za srpski jezik kao strani

Izdavači:
Filozofski fakultet
DOO „Dnevnik – Novine i časopisi”

Za izdavača:
Prof. dr Ljiljana Subotić, dekan
Milan Nešić, direktor

Korektura:
Izdavač

Priprema:
Robert Jenei

Štampa:
KriMel, Budisava

Tiraž:
2000

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

811.163.41(075.4)

NAUČIMO srpski 2 = Let's learn Serbian [2] : Milivoj
Alanović... [et al.].; [crteži Isidora Bjelaković]. -
Novi Sad : Filozofski fakultet : Dnevnik, 2007
(Budisava : Krimel). - 143 str. : ilustr. ; 30cm

Ćir. i lat. - Na vrhu nasl. str.: Univerzitet u Novom Sadu, Letnja škola, Odsek za srpski jezik
i lingvistiku, Centar za srpski jezik kao strani. - Tiraž 2000.

ISBN 978-86-84097-84-4

1. Alanović, Milivoj

a) Srpski jezik - Priručnici

COBISS.SR-ID 222159111

www.ff.ns.ac.yu
sum_sch@unsff.ns.ac.yu

ISBN 978-86-84097-84-4

9 788684 097844